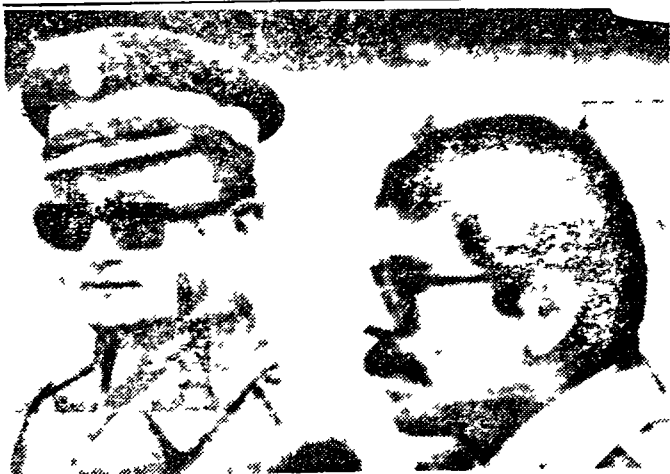

Niezależny magazyn dla każdego

ECHO TYGODNIA

Nr 136 Toronto 16 - 22 maja 1985

**ECHO
WEEKLY****Cena
\$ 1.00**

Dobrana para Jaruzelski i Ortega w Warszawie. W drodze powrotnej do kraju prezydent Nikaragui odwiedził Oświęcim i zatrzymując się w Hiszpanii porównał Reagana do Hitlera

Z OSTATNIEJ CHWILI

Posiedzenie plenarne komitetu centralnego PZPR zaakceptowało we wtorek (14 maja) rezygnację Mirosława Milewskiego ze stanowiska członka biura politycznego oraz sekretarza KC Mirosław Milewski był odpowiedzialny z ramienia biura politycznego ze resort spraw wewnętrznych w czasie, w którym nastąpiło porwanie i zamordowanie księdza Jerzego Popiełuszko przez pracowników MSW. Przed objęciem pozycji sekretarza KC Milewski był gwarantem spraw wewnętrznych. Zdaniem dyplomatów zachodnich akredytowanych w Warszawie ustąpienie Milewskiego uchodzące za jednego z najbardziej twardego członków biura i zaufanego Kremla świadczy o wzmocnieniu pozycji generała W Jaruzelskiego i jego frakcji oraz o akceptacji Jaruzelskiego przez przywódcę ZSRR M Gorbaczowa

W trakcie przemówienia Gorbaczowa wieczorem 8 maja z okazji dnia zwycięstwa najgłośniejsze i najdłuższe oklaski wybuchły kiedy padło imię Stalina

Korespondenci w Polsce zwrócili uwagę ze z sowieckimi próbami rehabilitacji Stalina zbiega się w PRL rehabilitowanie Gomułka którego panowanie zakończyło się w 1970 r strzelaniem do robotników

W domu gdzie mieszkał Gomułka w Warszawie wmurowano tablicę pamiątkową a we Wrocławiu nazwano jego nazwiskiem plac w centrum Wrocławia

**WYZWOLENIE
CZY OKUPACJA ?**

Warszawa, 9 maja Władze obchodzą 40 rocznicę zakończenia II Wojny Światowej pod hasłem decydującej roli ZSRR w zwycięstwie nad faszyzmem

Ale, jak pisze Michael T Kaufman, warszawski korespondent dziennika *New York Times*, wielu zwykłych Polaków wspominało tego dnia, prywatnie, olbrzymie cierpienia, ogrom poświęceń i strat poniesionych przez naród, zarówno w czasie wojny, jak i po jej zakończeniu

Na szereg tygodni przed rocznicą, władze gloryfikowały rolę Sowietów w zwycięstwie, organizując specjalne wystawy, dyskusje telewizyjne i festiwale filmowe. Kulminacją obchodów była 9 maja skromna defilada wojskowa. Widzowie składali się z zaproszonych gości, którzy musieli mieć bilety wstępu, by się dostać na trybuny

Wielki, biało-czerwony transparent głosił, że przyjazn, jedność i współpraca z ZSRR gwarantuje bezpieczeństwo i rozwój Polski

Propaganda reżimowa koncentrowała się na przypomnieniu wojny w sposób, przedstawiający ZSRR jako kraj pokojowy i broniący Polski, a Zachód jako siłę wojowniczą i niebezpieczną

**„Nowe zagrożenie”
straszy
Trybuna Ludu**

Trybuna Ludu z 9 maja niedwuznacznie dała do zrozumienia, że znowu powtarza się teraz sytuacja z lat 1930tych. Za wybuch II Wojny Światowej organ partyjny obciąża

Dokonczenie str 4

NARESZCIE !SPOTKANIE STUDIUM Z PRZEDSTAWICIELAMI
MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH W OTTAWIE

Na zaproszenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych Kanady delegacja Południowo-Amerykańskiego Studium Spraw Polskich w składzie Prof A Kawczaka, Dr J Korey-Krzeczowski, Prof J Łukasewicza i Prof J A Wojciechowski, spotkała się w dniu 22 kwietnia b r w Ottawie z przedstawicielami MSZ celem omówienia sytuacji Polski i stosunków kanadyjsko-polskich. Następujące oświadczenie Studium było wręczone przedstawicielom MSZ

Spółeczna i polityczna sytuacja w Polsce ciągle się pogarsza. Wojna władz komunistycznych z Narodem Polskim przybiera na sile. Aresztowania, bicia i morderstwa wzrosły od czasu zamordowania ks J Popiełuszki. Kosciół jest pod ciągłym atakiem. Siły policyjne mają obecnie więcej władzy i są bardziej bezprawne niż dawniej. Prawa ludzkie są gwałcone celowo w przemyślanej kampanii zmierzającej do sterroryzowania narodu. Rezultatem jest wzrastająca rozpacz i beznadzieja narodu i wyobcowanie rządzących. Ta sytuacja jest nie tylko tragiczna dla Narodu Polskiego, ale również jest potencjalnie groźna dla pokoju międzynarodowego

Jako sygnatariusz Porozumienia Helsińskiego i jako partner handlowy dostarczający Polsce tak potrzebne zboże na bardzo dogodnych warunkach, Kanada może wywierac odpowiednią presję na reżim w Polsce

I ZAGADNIENIA PRAW LUDZKICH

1 W pierwszym rządzie wzywamy Rząd Kanadyjski, aby dopilnował języka interpretacji przez Rząd Polski tzw Trzeciego Koszyka Porozumienia Helsińskiego. Gdyby Rząd Polski usiłował protestować ingerencją w jego sprawy wewnętrzne, stwierdzamy, że w prawie międzynarodowym odpowiedzialność sygnatariuszy porozumienia jest, co najmniej, równej wartości i ważności

2 Wzywamy rząd do zorganizowania w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Komisji dla obserwacji przestrzegania Porozumienia Helsińskiego. Komisja taka powinna mieć reprezentantów zainteresowanych grup etnicznych

3 Sytuacja na odcinku Praw Ludzkich może ulec poprawie w rezultacie następujących akcji

a) proklamacji prawa do azylu politycznego w Kanadzie. To ułatwiłoby dopuszczanie uchodźców politycznych, włączając Kanadę do grupy państw, które uznają ten odwieczny zwyczaj,

b) nalegania na połączenie rodzin i pomoc w tej akcji,

c) ządania swobody podróży zagranicznych dla celów osobistych i zawodowych,

d) nalegania na swobodę informacji, włączając w to wyeliminowanie cenzury w środkach masowego przekazu i w osobistych kontaktach łączności,

e) domagania się uwolnienia od kontroli politycznej wymiany i kontaktów kulturalnych i naukowych

Ogólnie biorąc Rząd Kanadyjski w swoich kontaktach z Rządem Polskim i innymi reżimami komunistycznymi powinien jasno stwierdzić, że prawa ogólnoludzkie, włącznie z prawem jednostki i narodów do samookreślenia, są prawami niezwyklej ważności dla narodu i rządu tego kraju

Dokonczenie str 3

ZNIKAJĄCE DOLARY

CO SIĘ DZIEJE Z PIENIĘDZMI WYSYŁANYMI DO RODZIN W POLSCE? WYGLĄDA NA TO, ŻE CZĘŚĆ Z NICH NIE DOCIERA DO ADRESATÓW. WYPAROWUJE PO DRODZE...

Do redakcji przyszedł list

Ale o tym za chwilę Tymczasem dygresja

**O tym co nie leży na ulicy
ani nie rośnie na drzewach**

Do ojca w Toronto przyjechała dwudziestoletnia córka z Polski. Cudał na tę jej podróż długo. Nie widzieli się lata całe. Miał dobry zawód, lecz sytuacja na rynku pracy była trudna, teraz był na bezrobociu, dorabiał nocami, sprzątał w restauracji. Właśnie dostał podwyżkę, z 3 dolarów na godzinę do 3,15. Było to kilka lat temu

Zaraz na drugi dzień poszli do sklepu po jedzenie. W Polsce pewno nazywałoby się to „Supersam”, tutaj nauczyliśmy się używać słowa supermarket

Dziewczyna ładuje na wózek całe naręcza winogron, tych zielonych, najdroższych. Ojciec zabiera winogrona z wózka, kładzie z powrotem na półce

Dziewczynie po policzkach cieką łzy „Tato, ty mnie nie kochasz”

Chciała sobie coś zarobić przez tych kilka miesięcy, zawieźć do domu rzeczy, dolary. Dla niej to byłby majątek, przy polskich cenach i kursie dolara na czarnym rynku. Załatwił jej, co mogł. Pilnowała cudzych, rozwydrzonych dzieci, myła talerze i kłozety w restauracjach. Sprzątała mleczarnię - czasem jej w tym pomagał - nocami, w nieopisanym brudzie i smrodzie, nie siadając ani na chwilę, żeby zdążyć, żeby rano byli zadowoleni, nie wzięli kogos innego, żeby nie straciła tych dwu dolarów na godzinę

Po pół roku, w drodze na lotnisko, z biletem do Warszawy w nowej torbie, nagle powiedziała „Tato, pamiętasz te winogrona? Chcę cię teraz przeprosić. Nauczyłam się tu jednego, zielone nie leżą na ulicy, nie rosną jak liście na drzewach. Ja wiem, że trzeba na nie ciężko pracować”

Niektórym pieniądze przychodzą tu łatwo. Zwłaszcza takim, którzy liczą nie na własną ciężką pracę, a na naiwność bliźnich i nie mają zbyt wielu skrupułów, by tę naiwność wykorzystywać

Dokonczenie str 10

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF i GRAZYNA FARMUS

Dyrektor Biura Reklamy **KRZYSZTOF DROZDZ**

Współpracują

Zofia Boncza,

Magdalena i Marek Czyzycy,

Zbigniew Farmus,

Karolina Jankowska, Olimpia Orlewicz,

Ewa i Michał Rejkowscy,

Janusz Pietrus i inni

ADRES ECHA TYGODNIA

Tylko dla korespondencji

393 SHAW St

M6J 2X4 TORONTO, Ontario

TELEFON 531-5523

UWAGA dzury przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stale ogłoszenia w kątku handlowym
2 kolumny x 1 cal - \$ 10	3 miesiące \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony - \$ 175	i jej poszukiwaniu bezpłatnie
1 strona - \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów
w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata: półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Jak żyć w kapitalizmie?

Każdy imigrant stoi przed poważnym problemem - musi się jakoś zaadaptować do życia w nowym kraju. Jedno z najważniejszych zadań - zacząć zarabiać na życie.

Wszyscy wiemy, że tu jest kapitalizm, a nie socjalizm (z przymiotnikiem realny, czy też określane jako demokracja ludowa). Niektórych nauczono w peerelu, że kapitalizm to raj dla hochsztaplerów, wyzyskiwaczy, złodziei i mafii, a uczciwie pracujący człowiek umiera z głodu pod mostem w Brooklynie. Kapitalisci - rekiny z Wall Street, w czarnych cylindrach żyją najlepiej i są największymi złodziejami.

Jest rzeczą naturalną, że imigrant, nie chce umierać z głodu pod kapitalistycznym mostem, że woli wspinać się po drabinie awansu, aż na najwyższe piętra Wall Street (czy Bay Street w Toronto).

Bywa czasem, że taki imigrant zbyt się przejął propagandą ze wschodu i rzeczywiście wierzy, że tylko dzięki hochsztaplerstwu może się czegoś dorobić. Jest to małe nieporozumienie, sprawa jest znacznie bardziej skomplikowana.

Na ogół - hochsztaplerzy mają krótki żywot w *byznesie*. Przynajmniej w takim kraju jak Kanada. Przyczynia się do tego w niemałym stopniu wolność prasy.

Jacek Adolf

● **Prezydent Reagan** występując przed parlamentem europejskim w Strasbourgu w 40 rocznicę zakończenia II wojny światowej w Europie określił słowami najwyższego uznania "wyzwolenie Europy spod władzy tyranów, którzy wzięli w niewolę kontynent i wywołali straszną wojnę" oraz bohaterstwo żołnierzy, partyzantów i cywilów walczących o jej wolność. Prezydent Reagan zaatakował także ZSRR za podjęcie próby zakłócenia nuklearnej stabilności na świecie i zaplanowanie na rok 1987 bądź 1988 wielogłowicowych ruchomych pocisków nuklearnych poruszających się po szynach. Doradca prezydenta Reagana do spraw narodowego bezpieczeństwa Robert McFarlane określił rozwój tych broni "sytuacją nie do przyjęcia", dającą ZSRR zdolność wykonania pierwszego uderzenia.

● **Przywódcy muzułmanów libańskich poinformowali partyzantów palestyńskich, że nie będzie im wolno z terenu południowego Libanu ostrzeliwać rakietami Izrael, który do 1 czerwca chce wycofać wszystkie swe wojska z tego regionu.** W Bejrucie po gwałtownych walkach między chrześcijanami i muzułmanami, w których zginęło co najmniej 100 osób ogłoszono po raz 29 zawieszenie ognia w ciągu 10 ostatnich dni. W Watykanie Papież Jan Paweł II konfektował sprawy szans pokoju w Libanie z patriarchą maronitów libańskich kardynałem A. P. Khorraiche. W Izraelu podano, że izraelski patrol morski zastrzelił 5 partyzantów palestyńskich płynących w pneumatycznej łodzi w celu przeprowadzenia zamachu terrorystycznego.

● **Paragwaj arcybiskup Rolon krytykuje reżym Stroessnera.** Arcybiskup katolicki Ismael Rolon wystąpił z ostrą krytyką dyktatorskich rządów prezydenta Paragwaju Alfredo Stroessnera. Nie wymieniając Stroessnera z nazwiska arcybiskup Rolon potępił brutalność policji, skorpumpowanej, gwałcenie praw człowieka, nadużycia władzy oraz społeczną niesprawiedliwość. "Bogaci stają się bogatszymi, biedni biedniejszymi" - podkreślił arcybiskup Rolon. Za-

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

atakował on również, władze za cenzurę oraz systematyczne zas-traszanie środków masowego przekazu. Według obserwatorów kościoła katolickiego w Paragwaju jest jedynym tu stałym głosem opozycyjnym w sytuacji, gdy reżym Stroessnera rozprawia się bezpardonowo z przejawami krytyki i opozycji pochodzącymi z innych źródeł.

● **Około 1,5 tony narkotyków wartości 14 milionów dolarów spaliła pod nadzorem ministra spraw wewnętrznych policja w Peru.** Z Peru pochodzi około 50% surowca do światowej produkcji kokainy.

● **Zamieszki i walki uliczne w RPA.** Republika Południowej Afryki jest nadal niespokojnym krajem. Podczas walk między dwoma grupami Murzynów - gorników zginęło 16 osób w kopalni złota w pobliżu Welkom. Prowadzi się także śledztwo w sprawie niezależnej śmierci dwóch przywódców murzyńskich zmarłych w szpitalu w kilka godzin po opuszczeniu posterunków policji, w przypadku śmierci działacza studenckiego Siphos Mutsi lekarz prywatny i osobno lekarz rządowy stwierdzili, że powodem śmierci było silne uderzenie w głowę. Ponadto policja za-aresztowała na terenie całego kraju ponad 100 Murzynów za organizowanie zamieszek.

● **Milion dolarów za "Anioła Śmierci".** Izrael zaofertował nagrodę w wysokości 1 miliona dolarów za ujęcie dra Jozefa Mengele, osławionego "Anioła Śmierci" z hitlerowskiego obozu koncentracyjnego w Oswięcimiu.

● **W wieku 61 lat zmarł w Australii Carter Brown, pisarz książek sensacyjnych i kryminalnych.** Napisał on ponad 270 książek, których nakłady przekroczyły 55 milionów egzemplarzy.

● **65-letni Paul Thayer był wiceminister obrony narodowej USA został skazany na 4 lata więzienia** za składanie fałszywych zeznań przed amerykańskim sądem.

● **53 kibiców ginie na skutek pożaru stadionu w Wielkiej Brytanii.** W Bradford (Anglia) podczas meczu piłkarskiego wybuchł pożar drewnianej trybuny stadionu, na skutek którego poniosło śmierć 53 kibiców, a 210 zostało poparzonych bądź zranionych. Na 52 osoby udało się zidentyfikować zwłoki jedynie 7 osób. Wśród ofiar przeważają ludzie zaawansowani wiekiem i dzieci.

Podczas pożaru na stadionie było 12 tysięcy kibiców. Straz pożarna bada przyczyny pożaru. Komendant strazy pożarnej w regionie powiedział, że ostrzegł pół roku temu klub piłkarski w Bradford, iż jego stadion jest pożarową pułapką. Niektórzy ze świadków pożaru stwierdzili, że został on wywołany przez kibiców-chuliganów rzucających petardy i świece dymne.

Premier Thatcher zgodziła się w parlamencie na powołanie komisji badającej bezpieczeństwo sportowych obiektów podkreślając, że obok bezpieczeństwa tych obiektów istnieje także problem chuliganstwa na imprezach sportowych. Wielu przywódców światowych wystosowało kondolencje. Wyrazy ubolewania złożył także Ojciec Święty Jan Paweł II.

● **W stolicy Iranu Teheranie zginęło co najmniej 15 osób** gdy nastąpił wybuch około 50 kg bomby umieszczonej w samochodzie. Co najmniej 50 osób zostało rannych. Iraska agencja prasowa "IRNA" oskarżyła o zamach "lokajów amerykańskiego imperializmu".

● **55-letni mężczyzna zdobywa Mount Everest.** Najwyższy szczyt świata Mount Everest został osiągnięty przez najstarszego jak do tej pory zdobywcę - 55-letniego R. Bassa - Amerykanina z Dallas. Bass jest znanym taternikiem i zdobył wcześniej takie szczyty jak Aconcagua w Ameryce Południowej, McKinley w Ameryce Północnej, Elbrus w ZSRR, Kilimandżaro w Afryce, Kosciuszko w Australii oraz Vinson na Antarktydzie.

Ottawski skandal: pod dyktando Kremla

Podpisany w 1975 roku przez 35 państw (cała Europa z wyłączeniem Albanii plus USA i Kanada) Układ Helsiński przewiduje tzw. sesje sprawdzające wykonywanie i przestrzeganie postanowień Układu przez państwa - sygnatariuszy. Do tej pory odbyły się dwie w Belgradzie i w Madrycie (1983), a trzecia rozpoczęta 8 maja w Ottawie zaplanowana na 6 tygodni właśnie się toczy.

Ma ona być w całości poświęcona problemowi praw człowieka i obywatela (zwłaszcza zaś w perspektywie Układu Helsińskiego ma zbadać jak poszczególne państwa wywiązują się z realizacji tych praw) nic więc dziwnego, że do Ottawy przybyły rozliczne grupy i organizacje

praw człowieka oraz osoby prywatne chcące przysłuchiwać się obradom, a w razie potrzeby zeznawać.

Nie wiadomo jeszcze dokładnie jak sesja ottawska się zakończy, ale po arcykandalicznym rozpoczęciu trudno spodziewać się istotnych rezultatów. Najpierw Zachód poddał się kategorycznemu żądaniu ZSRR i bloku wschodniego by obrady - poza otwarciem sesji i jej zamknięciem - toczyły się przy drzwiach zamkniętych - bez dziennikarzy i bez obserwatorów, a następnie poddał się przez pierwszy tydzień sztuczkom bloku wschodniego robiącego wszystko by marnować czas, głęźąc ogólnie, niczego nie omawiac szczegółowo, zwłaszcza zaś sytuacji praw człowieka i oby-

watela kolejno w poszczególnych państwach - sygnatariuszach.

ZSRR i pozostałe państwa komunistyczne wiedzą, że Układ Helsiński jest przestrzegany przez nie jedynie na papierze i w oficjalnych przemówieniach. Stąd tak silna presja by obrady były zamknięte, by różne "wiczrydzelskie" organizacje oraz różni prywatni "chuligani" nie mogli udowodnić, że praktyka tych państw w zakresie przestrzegania praw człowieka i obywatela jest całkowitym zaprzeczeniem Układu Helsińskiego. Komunistyczna wiedza z doświadczenia, że rządowe delegacje dyplomatów i ekspertów są łatwiejsze do opanowania i wyciszenia.

Ale ZSRR i blok wschodni jest przekonany także, że nawet

owi grzeczni rządowi dyplomaci i eksperci wydobędą w sprzyjającej sytuacji wiele dowodów unaczynających fikcyjność Układu Helsińskiego w państwach komunistycznych, stąd celowe rozdymanie spraw formalnych (jak porządek obrad) i ogólnikowych co jest męczące, frustrujące i usypiające.

Początek sesji ottawskiej przyniósł więc skandaliczny triumf zawodowemu aparatowi propagandowemu bloku sowieckiego, gdyż jest oczywiste, że delegacje państw komunistycznych nie przyjechały po to, by być chłopcami do bicia, albo by nawet badać rzeczywiście w jakim stopniu Układ Helsiński jest przestrzegany, ale po to, by samemu uderzać, oraz pozyskiwać

i ogłupiać opinię publiczną Zachodu.

Skandalem jest fakt, że delegacje te zyciem przeszczepiły zasadę komunistycznego monopolu informacji na grunt sesji przekształcając ją w sesję "żelaznej kurtyny" (skandal ten jest jednak dla komunistów normą i sukcesem).

Ale jeszcze większym skandalem, a nawet tragedią jest to, że Zachód dopuścił do tego by na swym terenie, terenie wolnym i demokratycznym panowały się totalitarne praktyki sowieckiego imperium.

Boli, że wszystko to dzieje się w Kanadzie.

Ottawska sesja KBWE jest co prawda owocem wieloletniej głu-

HISTORIA ATTIY
Z MORALEM

➤ Khorsheed Attiy - 41-letnia Afganka, wdowa po zamordowanym przez policję komunistyczną oficerze, uciekła z kraju wraz z dziećmi i krewnymi do Pakistanu. Stamtąd udała się do Indii, a z koncu na sfalszowanym paszporcie znalazła się w Tokio. Chciała wyjechać do Kanady i okazało się to niemożliwe. Wraz z dziećmi, krewną i dwoma niespokrewnionymi Afganczykami rozpoczęła demonstracyjną głodówkę przy stanowisku CPAiR na lotnisku w stolicy Japonii. Przedstawiciele władz kanadyjskich odwiedzili głodujących doradzając złożenie podania o status uciekiniera. Po kilkudniowej głodówce otrzymali pozwolenie na wjazd do Kanady.

Historia przypomniała znów dramat jaki rozgrywa się w osamotnionym w swej walce państwie.

Attiy należała do elity kulturalnej kraju. Poetka, spikerka radiowa i pracowniczka ministerstwa kultury i informacji Afganistanu mogła utrzymać swą pracę pod okupacją, gdyby wstąpiła do partii komunistycznej. Jej córka urodziła się po śmierci aresztowanego męża. Zdecydowała się na ucieczkę do Pakistanu, szukała schronienia w Indiach, ale obawa przed deportacją skłoniła ją do dalszej wędrówki.

Cała sprawa przybliżyła opinię publicznej problem tysięcy uchodźców afganskich, którzy bezskutecznie błagają o wizę do Europy i Ameryki. Liczba Afganczyków przyjmowanych przez Kanadę jest niewielka. W ubiegłym roku zaakceptowano 100 uciekinierów. Wiele krajów nie chce ich masowo przyjmować w obawie przed pogorszeniem stosunków z okupującymi Afganistan Sowiecami.

Władze kanadyjskie powinny przyjmować więcej uchodźców afganskich. Narodu, który jako jedyny współczesnie prowadzi pełną ofiar wojnę z sowieckim okupantem. Przymykając oczu na tragedię Afganistanu i ludzi stłoczonych w niepewnych uchodźczych obozach jest przyzwoleniem na zbrodnię. Broniąc Polaków nie zapominajmy o tym, którzy wprawdzie walczą w imię

odmiennej religii i wartości, ale ze wspólnym wrogiem i o niezbywalną sprawę - niepodległości. Reprezentacja uchodźców polskich w Kanadzie powinna w tej sprawie zająć głos. Damy tym wyraz i swej politycznej dojrzałości i zaprzeczmy mitom narodowej megalomanii.

Ta głodówka zakończyła się szczęśliwie. Czy trzeba tak spektakularnych dramatów by dojrzec nieszczęście?

RZĄD DO SĄDU

➤ Sąd Najwyższy wniósł całkowicie nowy element w decyzyjny system polityczny Kanady. Jego wyrok przyjmuje, że decyzje gabinetu podlegają rewizji prawnej i mogą być obalone w wyniku procesu sądowego, o ile udowodni on, że były niezgodne z prawem.

Sąd rozpatrywał w tym konkretnym przypadku czy zgoda na manewry rakiety Cruise nad Kanadą była konstytucyjna. Zasadził, że tak. Uznał jednak zarazem prawa ruchu pokojowego do zakwestionowania tej decyzji w sądzie. Precedens ten czyni zasadniczą zmianę.

Od tego momentu bowiem różne grupy czy osoby, które czują się pokrzywdzone zarządzeniami gabinetu czy uchwałami parlamentu będą mogły kierować swe skargi do sądu i mieć szansę obalenia ich. Narzuca to rządowi większą dbałość o zgodność jego posunięć z systemem prawnym. Jest to także kolejny krok, który upodabnia Kanadę do USA gdzie obowiązuje takie prawo.

DOZBROIĆ

➤ Emerytowany admirał marynarki kanadyjskiej J A Fulton przedstawił referat o stanie uzbrojenia kanadyjskiej floty w Instytucie Badan Strategicznych. Z jego opinii wynika, że Kanada powinna zwiększyć liczbę swych najemnych okrętów z 38 do 70. Projekt dozbrojenia przestarzałej marynarki przypominający, jak się wyraził, flotę "kraju Ameryki Łacińskiej", wymagałby zakupu wielu drogich i niezbędnych dla obronności obiektów. W tym

- 4 atomowych łodzi podwodnych,
- 4 łodzi podwodnych o kon-

wencjonalnym napędzie,
- 4 łodolamaczy,
- systemów ochrony nabrzeży i łodzi patrolowych,
- kilkudziesięciu helikopterów,
- ponad 20 niszczycieli.

Fulton postuluje zwiększenie floty z 10000 żołnierzy do 25 000. Koszt operacji może wynieść 1,39 miliarda dolarów rocznie, ale zdaniem admirała jest priorytetowy w budżecie konserwatystów.

SĄDNY DZIEŃ

➤ Wiadomo już kiedy Michael Wilson ogłosi swój, z niepokojem oczekiwany budżet. W czwartek 23 maja dowiemy się jakimi drogami rząd chce zmniejszyć 35-miliardowy deficyt. A szukają się niemiłe niespodzianki. Minister finansów zapowiedział, że budżet nie będzie łatwy, choć dodał, że nie taki ciężki jak pierwotnie planowano.

Rząd Mulroneya nie chce zrazić sobie zbyt wielu wyborców. Przewiduje się, że zmniejszone zostaną wydatki rządu, a wzrosną podatki - niewykluczone, że wśród nich podskoczy podatek na benzynę. Spodziewane są jakieś ulgi podatkowe dla małych i średnich firm, jako że Mulronej zapowiedział, że nowy program gospodarczy torystów będzie miał także na celu stworzenie bodźców inwestycyjnych, stworzenie miejsc pracy w sektorze prywatnym.

KANADYJKA
GRA BACHA

➤ 27-letnia Kanadyjka Angela Hewitt zdobyła pierwszą nagrodę na międzynarodowym konkursie bachowskim w Toronto. Nagrodę w wysokości 15 000 dolarów ufundował bank Continental. "Uzdolnioną pianistkę czeka teraz tura 21 koncertów po Kanadzie, USA i Europie."

Drugie miejsce i nagrodę 10 000 dolarów ufundowaną przez firmę Sony otrzymała Konstancja Eickhorst z Zachodnich Niemiec, trzecie miejsce zajął Eugeniusz Kordiew z Związku Radzieckiego, który otrzymał 5000 dolarów od miasta Toronto.

Konkurs uswietnił obchody 300-lecia narodzin J S Bacha. Wzięło w nim udział 33 pianistów z 15 krajów.

poty i naiwności Zachodu w relacjach ze Wschodem, tj. Jałty, w pewnym sensie ONZ-owskiej Karty Praw Człowieka i Obywatela, Helsinek z 1975 roku, ale tutaj komunistom udało się zwyciężyć wyraźnie w centrum świata wolnego i demokratycznego. Podejrzewam, że nie jest bez winy nowy rząd kanadyjski, który zdaje się jak stary upierac przy polityce małych kroczków (do przodu, a potężnych do tyłu?) i cichej dyplomacji w stosunkach z komunistami i który o dziwo według zgodnej relacji przedstawicieli przybyłych do Otawy organizacji praw człowieka oraz osób prywatnych będących poprzednio na sesji w Madrycie dba o wiele gorzej o ich interesy niż dbał i opiekował się nimi rząd hiszpański i miasto Madryt.

W swym wystąpieniu powitalnym kanadyjski minister spraw zagranicznych Joe Clark powiedział m.in., że (przycaczam z pamięci) problem praw człowieka nie powinien być zapoznawany tylko dlatego, że jest delikatnej natury oraz podkreślił, że poszanowanie praw człowieka i podstawowych swobód jest istot-

nym czynnikiem poszukiwania pokoju i sprawiedliwości. Po czym służba porządkowa wyprosiła z sali obrad dziennikarzy i wszystkie osoby prywatne oraz gości i stało się wiadome, że ZSRR przeforsował ideę obrad zamkniętych i jest gotów do badania delikatnego problemu szanowania praw człowieka oraz ponadplanowo kogokolwiek i czegookolwiek, jak i ochotny do poszukiwania pokoju i sprawiedliwości, tyle, że według swych definicji i na swych warunkach.

SWIATOWIT

P S W międzyczasie obudzili się Amerykanie (o czym dowiedziałem się już po oddaniu do druku powyższego tekstu). Przewodniczący delegacji USA Richard Schifler oświadczył na konferencji prasowej, że cicha dyplomacja nie jest skuteczna w stosunkach z ZSRR, wobec tego USA przedstawia imienną listę osób, w stosunku do których ZSRR i pozostałe państwa wschodnioeuropejskie nie respektują należnych im praw człowieka. Schifler podkreślił, że ma na myśli szcze-

gołową listę spraw i osób więzionych, wydalonych, nie mogących otrzymać zgody na wyjazd, trzymany w szpitalach psychiatrycznych itp. i oznajmił, że ujawni tę listę na forum sesji w środę (15 maja) i prawdopodobnie, że także w piątek (17 maja). Schifler powiedział również, że pomimo obrad przy zamkniętych drzwiach nie powinno być niczego co powstrzymałoby osoby prywatne i organizacje praw człowieka przed publicznym ogłaszaniem swych stanowisk i informacji. USA zdaniem Schiflera chcą wykorzystać 6-tygodniową sesję do przesłania wyraźnego sygnału na Kreml, że brak poprawy w przestrzeganiu praw człowieka w ZSRR i pozostałych państwach bloku wschodnioeuropejskiego spotka się "z ceną, którą trzeba będzie zapłacić". Lepšie to niż nic. Ale używając terminologii bokserkiej najpierw ZSRR prawie znokautował Zachód, który obecnie próbuje z twarzą wytrwać do końca 6-tygodniowej rundy.

Dokonczenie ze str. 1

Obrona tych wartości nigdy nie powinna stać się obiektem przetargu w negocjacjach.

II ZAGADNIENIA EKONOMICZNE

Dziewięćdziesiąt procent ludności w Polsce cierpi na skutek opresji politycznej i ciężkiej sytuacji gospodarczej stworzonej przez niepracujący system ekonomiczny. Jest niesłychanie ważne, żeby wysiłki zmierzające do poprawy sytuacji praw ludzkich w Polsce były połączone z efektywną pomocą ekonomiczną. Aby osiągnąć cel pomagania narodowi, a nie reżimowi, akcja pomocy

a) powinna być ograniczona do dziedzin produkcji żywności oraz kultury i zdrowia,

b) powinna być w formie materiałów, a nie pieniędzy, fundusze nie powinny być wysyłane do Polski,

c) powinna być rozprowadzona w Polsce za pośrednictwem nie-rządowych instytucji, takich jak proponowany Bank dla Rolnictwa Prywatnego pod egidą Kościoła.

III ZAGADNIENIA EDUKACYJNE I KULTURALNE

Od czasu ogłoszenia Stanu Wojennego kultura polska jest pod stałą agresją, a studia i badania naukowe są w ruinie. Budżety na badania naukowe zostały zredukowane do połowy i wysoce wykwalifikowani specjaliści opuszcili kraj. Pomoc w tej dziedzinie jest pilnie potrzebna. Badacze naukowcy oraz twórcy i artyści pozbawieni są kontaktów osobistych, z ich kolegami w Wolnym Świecie i nie mają książek i periodyków wydawanych na Zachodzie.

Wzywamy Rząd Kanady, aby zaofiarował szereg stypendiów i zaprosił do Kanady na studia osoby, które na to zasługują. Oczywiście należy wykluczyć z listy ewentualnie zaproszone jednostki niepożądane, które reżim polski może się starać sugerować.

Dano tylko siano

Ontaryjski przywódca NDP Bob Rae ze swoimi 25 miejscami poselskimi urosł niespodziewanie do rangi siłacza prowincjonalnej polityki.

Losy konserwatywnego rządu Millera spoczęły w jego rękach.

Dysponujący 52 posłami konserwatysta Frank Miller zmuszony jest do prośbienia Rae ze skrajnie odmiennej orientacji politycznej o pomoc w parlamentarnych głosowaniach przeciw liberalom o 4 posłów słabszych.

Miller uzyskawszy pozwolenie gubernatora prowincji ("Lieutenant Governor") Johna Airda na sformułowanie gabinetu, jest gotów na rozmowy z Rae.

Z drugiej strony widac już wyraźnie, że David Peterson przywódca liberalów, dojrzał już wysycelony dlań fotel premiera przez rządzącą mgielkę moralnych skrupułów jakim wyraz po wyborach. Cel ten może osiągnąć albo dzięki poparciu Rae, albo rozkładowi dyscypliny w szeregach zdruzgotanych konserwatystów. Mogą tu nastąpić rezygnacje, absencja czy głosowanie niezgodne z linią ustaloną przez izbę poselską. Peterson więc do sojuszu spieszyć się nie musi, zwłaszcza iż mogą one pociągnąć niewygodę koalicyjnego rządu w przyszłości. A nuz się konserwatysty sami wywrocą? Podobnego zdania jest polowa jego parlamentarnych kolegów. Nie chcą (jeszcze?) koalicji.

Bob Rae natomiast ma coś w tej grze do wygrania, tyle, że gra swobodna nie jest. Przeciwnie. Mocno tkwi w ideologicznej klatce. Wiadomo, że NDP jest niezwykle silnie powiązana z ruchem związkowym. Ruch ten ma różne odcienie od skrajnie lewicowych po ugodowe skłonności robotniczej arystokracji. Gdzie by jednak nie spojrzeć nie widac w nim sympatii dla konserwatyzmu. Jak nie słuchac ma Rae rad Wally Majesky'ego sekretarza Ontaryjskiej Federacji Pracy czy Boba White, awangardowego przywódcy związkowców przemysłu samochodowego. A radzą poprzez liberalów, rzecz jasna. Dużo, oj dużo musiałby Miller obiecać by skruszyć rady tak wyprobowanych przyjaciół. A co konserwatysta, nawet ten postępowy, może socjaldemokracie obiecać?

GRAFA

Dokonczenie ze str 1 WYZWOLENIE

odpowiedzialnością Stany Zjednoczone, Wielką Brytanię i Francję, które „tolerowały a nawet popierały odrodzenie niemieckiego militarysty i przygotowania wojenne państw osi w nadziei, że skieruje to nazistowski ekspansjonizm na wschód, przeciw Związkowi Radzieckiemu”

Ami *Trybuna Ludu* ani żaden inny oficjalny komentarz nie wspomina o układzie Molotow-Ribbentrop z 1939 roku. W układzie tym Niemcy i ZSRR podzieliły się Polską w chwili, kiedy padły pierwsze strzały w II Wojnie Światowej

GNIEW

W nieoficjalnych obchodach rocznicy, przypominano społeczeństwu pakt Molotow-Ribbentrop. Na wielu grobach żołnierzy i cywilów, którzy zginęli w wojnie, złożono kwiaty. Wiedeń udekorowały wielki krzyż, poświęcony tym, co „padli na Wschodzie”. Wszyscy wiedzą, że chodzi o ofiary mordów katyńskiego, popełnionego przez NKWD na polskich oficerach w Katyniu i na niezliczonych ofiarach wywozek na Syberię, do Kazachstanu i na inne odległe tereny, kiedy NKWD masowo deportowało Polaków z terenów zajętych przez Armię Czerwoną, jeszcze przed atakiem Hitlera na ZSRR w 1941 roku

W Pradze władze zorganizowały bardziej szumną paradę wojskową, z wyjątkami nad głową odrzutowcami, szturmowymi helikopterami, z chrzęstem gąsienic czołgów na ulicach i tysiącami żołnierzy maszerujących przed trybuną, na której stał minister obrony Milan Vlačik

W defiladzie wojskowej w Pradze brały też udział trzy ciężkie pojazdy, które, jak to stwierdzili zachodni dyplomaci, używane są do transportu i do wystrzeliwania rakiet SS-21 z głowicami nuklearnymi

Na Węgrzech, w Rumunii i Bułgarii - krajach, które w czasie wojny stanęły po stronie Hitlera i miały marionetkowe rządy faszystowskie, obchody rocznicy były skromne, ograniczyły się do składania wieniec

W Polsce obchody oficjalne odbiegały często nastrojem i tematem od prywatnych obchodów rocznicy. Ludzie szli do kościołów, na cmentarze, spotykali się z przyjaciółmi, by wspominać wojnę i to co po niej zaraz nastąpiło, pisze korespondent *New York Timesa*

W południe, na krótką chwilę, cały kraj zamarł w bezruchu. Zawyły syreny, wszędzie zatrzymały się samochody, stanęły przechodnie, obserwując minutę ciszy

U niektórych Polaków, obchody rocznicy wzbudziły gniew. Trzydziestoletni pisarz powiedział korespondentowi: „Nie rozumiem, dlaczego władze nie włączyły do obchodów całego narodu, dlaczego wydawały się wyłączać tak wielu z obchodów, podkreślając rolę ZSRR”. Powiedział, że nie chce bynajmniej umniejszać wkładu sowieckich żołnierzy, którzy padli w Polsce, „ale co z cierpieniami i stratami naszego własnego narodu?”

„Jedynie liczby, o jakich się słyszało w ostatnich dniach, to 600 tys. Rosjan zabitych w Polsce. Ale kto wspominał o tym, że z 30 milionów Polaków przed wojną, zabiło 6 milionów, w tym 3 miliony Żydów, że Polska wystawiła czwartą pod względem wielkości armię aliancką, po Sowieciech, Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, i że armia polska poniosła straty czterokrotnie większe, niż armia francuska?”

Starszy człowiek, żywo pamiętający Powstanie Warszawskie powiedział, że celebrowanie zwycięstwa kłóci się z jego własnym smutkiem, smutkiem - jak sądzi - który dzieli z nim całe jego pokolenie. „Polska była pierwszą ofiarą wojny i sądzę, że była też pierwszą ofiarą pokoju”, powiedział korespondentowi. „Przestano strzelać, ale umierający Roosevelt i zmęczony wojną Churchill pozwolili w Jałcie na to, byśmy spod niemieckiej okupacji przeszli pod panowanie sowieckie”

Słyszysz się tu na każdym kroku, że w Poczdamie i Jałcie Polskę cynicznie porzucono, oddając ją sowieckiej sferze wpływów. Temat ten dyskutuje się żarliwie w podziemnych wydawnictwach publikowanych przez sympatyków ruchu Solidarności

W zrywie ciągle dyskusji o historii, Jałta to jeden z tematów, które dzielą polskie społeczeństwo od władz PRL. Wielu Polaków widzi porozumienie jałtańskie jako decyzję, popychającą naród, wbrew jego woli, do obozu sowieckiego. Rząd i partia utrzymują, że to właśnie dzięki temu podziałowi Europy można było utrzymać pokój przez 40 lat

Kaufman zwraca uwagę, że wersja polskiej historii przekazywana wnukom w rodzinach, przez babcię, które tej historii były naoczniymi świadkami i uczestnikami, wypiera wersję oficjalną, narzucaną przez reżimowy monopol w szkolnictwie i kontrolowanych przez władzę środkach masowego przekazu

Jako przykład, korespondent podaje historię Armii Krajowej. W czasach stalinowskich byli akowcy, przypomina *The New York Times*, byli wyłapywani, aresztowani, torturowani, niektórych zamordowano - jako zdrajców ojczyzny. AK - podkreśla amerykański dziennik - była największą i najlepiej zorganizowaną siłą oporu w okupowanej Polsce w czasie wojny

Dzis w Polsce Armię Krajową otacza się czcią, jej żyjący weterani są uważani za bohaterów, a zmarli akowcy mają pogrzeby należne bohaterom, za jakich uznaje ich starsze pokolenie, przekazujące dziś wnukom swoje tradycje

**WYZWOLENIE
CZY
OKUPACJA?**

Londyński dziennik *The Guardian* zamieścił korespondencję z Polski, z okazji 40 rocznicy zakończenia II Wojny Światowej. Tytuł: **Wyzwolenie czy okupacja?**

Hella Pick, warszawska korespondentka *Guardiana*, przeprowadziła z okazji rocznicy szereg wywiadów, wśród respondentów znalazł się też gen. Jaruzelski

Ksiądz katolicki, który w chwili wybuchu wojny w 1939 miał pięć lat, do dziś pamięta, jak ojciec założył mu na uszy słuchawkę radia, nadającego wiadomość o tym, że armia hitlerowska najechała na Polskę

Po prawie sześciu latach, kiedy ucichły armaty, kiedy ciższa zapadła nad obroconymi w ruinę polskimi miastami, nad grobami sześciu milionów zabitych Polaków, każdy kto przeżył wojnę miał za sobą swą własną drogę krzyżową, przebytą w czasie okupacji i wojny

Ksiądz opowiada dziennikarce: „W 1945 byliśmy naprawdę szczęśliwi. Tylko nieliczni zdawali sobie sprawę z tego, że Polska, która nadchodzi, to nie ta Polska o którąśmy walczyli. Lecz teraz, po czterdziestu latach, wielu z nas zdało sobie sprawę, że smutkiem, że nie jest to Polska, którą mieliśmy przed oczami za czasów niemieckiej okupacji, a nawet wtedy, kiedy Armia Czerwona, z polskimi jednostkami u boku, wreszcie przyszła nas wyzwolić”

Podczas gdy oficjalne obchody podkreślają „zwycięstwo nad faszyzmem” i „wyzwolenie Polski przez naszego niezawodnego przyjaciela - Związek Radziecki”, nie brak w polskim społeczeństwie ludzi, którzy mimomocnie 40 lat uważają za okres „nowej okupacji”. Wywiady z wieloma Polakami wskazują, że większość z nich w jakimś sensie zawarła pokój z Niemcami, lecz wrogość wobec Rosjan jest o wiele mocniej zakorzeniona, konkluduje Hella Pick

**WYWIAD
Z JARUZELSKIM**

Nie generał Jaruzelski. W 1945 był młodym porucznikiem w jednej z polskich dywizji, sformowanych w ZSRR. Odpowiadając na pytania *Guardiana* o wspomnienia z okazji 40 rocznicy zakończenia wojny w Europie, gen. Jaruzelski opowiada, że znajdował się wtedy w gęstym lesie niemieckim koło rzeki Elby. „Byliśmy przepelnieni radością, że przetrwalimy Największe zło, jakiego doznały Narody Europy, hitlerowski faszyzm, zostało ostatecznie pokonane. Sprawiedliwości stało się zadość a nam się udało przeżyć. Było ogromne poczucie straty, po naszych najlepszych przyjaciółach, towarzyszach broni, którzy zginęli w tym długim marszu”

Generał dodaje: „Byliśmy wszyscy pewni, że otwiera się nowy, lepszy rozdział w dziesięciowiekowej historii naszego narodu. Mówiliśmy o Polsce silnej i bezpiecznej, odrodzonej w nowych, sprawiedliwych granicach, zdecydowanie wkraczającej na drogę socjalistycznych przeobrażeń”

„Tej wiosny, kiedy w wojskowej gazecie zobaczyłem zdjęcie polskiego generała w Berlinie, moje marzenia zostały spełnione”

**ODWETOWCY
W NRD**

Oficjalna propaganda przedstawia Niemcy Wschodnie jako kraj całkowicie zreformowanych „socjalistów”, którzy akceptują po wieczne czasy granicę na Odrze i Nysie. Tylko „rewanżysty” w Niemczech Zachodnich ciągle jeszcze marzą o odzyskaniu polskich terytoriów

Ale, pisze Hella Pick, co najmniej jeden wpływowy Polak wyraził odmienny pogląd: „Oczywiście, są pewni ludzie w Niemczech Zachodnich, dla których polska rzeczywistość jest nie do przyjęcia. Ale wiem, że ogromna większość w RFN uznaje obecne granice Polski za fakt dokonany. Inaczej w Niemczech Wschodnich tam są przekonani, że nigdy nie będą potężnym narodem, jeśli nie odzyskają swych dawnych ziem, znajdujących się obecnie w Polsce”

Kierowca, który jako chłopiec mieszkał na przedmieściach Warszawy, opowiada, jak jego matka zaprowadziła dzieci na Stare Miasto, wysadzone przez Hitlera, dom za

domem - w powietrze - w odwecie za powstanie w 1944. Stare Miasto pełne było spalonych zwłok, poprzykrywanych starymi gazetami i szmatami. Wśród zmarłych szli księża, błogosławiąc zwłoki. Każdy dom to był wypalony szkielet - to był widok surrealistyczny”

Wszyscy wzięli się do pracy, nie pytając o zapłatę, ani nawet nie zastanawiając się, jaka ich czeka przyszłość. W ciągu dziewięciu miesięcy odbudowano jeden z sławnych warszawskich mostów na Wiśle, most Poniatowskiego. Dzisiaj, po czterdziestu latach, ten sam most wymaga generalnego remontu. Władze oświadczyły, że zajmie to cztery lata

Wielu Polaków widzi w tym symbol upadku i nie widzi powodów dla radosnego obchodzenia rocznicy zakończenia wojny

**ZACHÓD
NAS ZAWIÓDŁ**

Jeden z rozmowców, zdecydowany przeciwnik obecnego reżimu wspomina, jak po zakończeniu wojny, jeszcze w 1945, ojciec jego odmówił otwarcia butelki szampana, którą udało mu się przechować przez całą wojnę. Szampan miał być wypity z pierwszym żołnierzem, którego spotka po zakończeniu wojny. „Wiedzieliśmy, że skończył się koszmar niemiecki, ale ojciec obawiał się, że będziemy musieli żyć z mniejszym złem - z Rosjanami”

Trzeba może dać ostatnie słowo starszej kobiecie, zaskoczonej tym, że się do niej zwraca dziennikarka z Zachodu: „W czasie wojny wszyscy czekaliśmy na wyzwolenie, ze Wschodu i z Zachodu. Radosc w 1945 była zrozumiała. Zachód nas zawiodł. Teraz już nie wierzymy, że jakikolwiek rząd tutaj może coś dla nas zrobić. To nie jest czas na wielkie obchody. To czas na osobisty smutek i prywatne refleksje”, konczy Hella Pick swą korespondencję z Warszawy

PRL — USA

Warszawa, 8 maja. Rzecznik rządu Urban oskarżył rząd Stanów Zjednoczonych o „nieprzyjemne kroki, które służą pogorszeniu i tak już złych stosunków między naszymi krajami”

Ale, jak podaje brytyjski dziennik *The Guardian*, Urban zaszyfrował chęć zakończenia dyplomatycznej wojny z Waszyngtonem i trzykrotnie, w czasie konferencji prasowej, podkreślił, że rząd PRL żywi nadzieję na polepszenie stosunków ze Stanami Zjednoczonymi

Wystąpienie Urbana nastąpiło wkrótce po ogłoszeniu przez władze PRL, że zawieszają „loty hamburgerowe” - specjalne kurierskie loty z USA do Polski, zaopatrujące persony amerykańskiej ambasady w żywność i przesyłki ze Stanów Zjednoczonych. „Loty hamburgerowe” zaczęły się jeszcze w 1957 roku. W roku ubiegłym było szesć takich lotów, stawały się jednak coraz mniej potrzebne, po wznowieniu regularnych połączeń lotniczych z Polską przez linię PanAmerican

Władze PRL zakazały lotów kurierskich dla amerykańskiej ambasady w odwecie za wydalenie z USA czterech dyplomatów PRL. To zaś było odpowiedzią na wydalenie z Polski dwu dyplomatów amerykańskich, oskarżonych o udział w niezależnej manifestacji pierwszomajowej w Nowej Hucie (pisałismy o tym tygodniu temu w *ET*)

Dyplomaci zachodni w Warszawie uznali, że zawieszenie lotów kurierskich, i tak już właściwie nikomu niepotrzebnych, było możliwie najłagodniejszą odpowiedzią ze strony władz PRL, które mogły wydać jeszcze dwu innych amerykańskich dyplomatów, dla wyrównania rachunku. W lutym wydalono attache wojskowego USA, płk Meyera, oskarżonego o robienie zdjęć w strefie zakazanej

Jednocześnie propaganda PRL gwałtownie oskarżała amerykańską administrację o dalsze wtrącanie się w wewnętrzne sprawy PRL, stosowanie sankcji gospodarczych i posługiwanie się propagandą w celu destabilizacji sytuacji politycznej w Polsce

Mimo tych wszystkich oskarżeń ze strony władz PRL, przed kilku tygodniami podpisano porozumienie, wznowiające loty pasażerskie po raz pierwszy od wprowadzenia stanu wojennego w grudniu 1981

600 ZATRZYMANÝCH

Urban poinformował, że po demonstracjach na 1 i 3 maja zatrzymano blisko 600 osób. Z oświadczenia Urbana wynikało, że niezależne demonstracje miały miejsce w większości polskich miast

Większość aresztowanych przetrzymano przez czas od poł godziny do 48 godzin. 115 osób zwolniono nie wnosząc przeciw nim oskarżeń, 476 osób zostaje oskarżonych

Studenci i wykładowcy Uniwersytetu w Lozannie wystąpili 7 maja z żądaniem zwolnienia szwajcarskiego nauczyciela, więzionego w Warszawie od 13 kwietnia, za przywiezienie do Polski zakazanych publikacji

50 TYS. WIERNYCH W KRAKOWIE

Krakow, 12 maja, niedziela. Odbyły się tu uroczystości ku czci św. Stanisława w mszy, na którą przybyło około 50 tys. osób, wzięło udział 30 biskupów. Był też, powitały przez kardynała Macharskiego, przewodniczący Episkopatu Stanów Zjednoczonych arcybiskup Malone.

Homilię wygłosił Prymas Polski, kardynał Józef Glemp.

Powiedział, że śmierć biskupa Stanisława była i jest ostrzeżeniem dla rządzących. Przywiązania ludzi do Kościoła nie naruszyły ani wojna, ani bron, ani oskarżenia przeciw Papieżowi Janowi Pawłowi II.

Nawiązując do rocznicy zakończenia wojny, kardynał powiedział, że obecnie panujący pokój jest niedoskonały. Przypomniał o zamordowaniu ks. Popieluszki.

W Polsce odbyły się msze w intencji zmarłego 50 lat temu marszałka Piłsudskiego. Podobne uroczystości odbyły się też poza granicami kraju.

Prymas oświadczył, że ideologiczna walka z religią nie potrafi odwieść polskiego społeczeństwa od Kościoła.

Prymas przemawiał w krakowskim kościele na Skalce, w rocznicę śmierci św. Stanisława, który zginął z ręki króla Bolesława Śmiałego.

Prymas powiedział, że nie powiodą się wysiłki, mające na celu oddzielenie wiernych od Chrystusa.

SOLIDARNOŚĆ WIEJSKA ŻYJE I DZIAŁA

12 maja. Cztery lata temu Sąd Wojewódzki w Warszawie zarejestrował Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych Solidarność 50 lat temu zmarł marszałek Józef PIŁSUDSKI.

Obie te daty odnotowało społeczeństwo polskie, zbierając się w kościołach na uroczystych nabożeństwach.

Z okazji obu tych dat władza organizuje w środkach masowego przekazu kampanię pogrozek wobec uczestników tych uroczystości.

„Polska wieś w swojej masie, zapomniała już o tym epizodzie z chłopską Solidarnością”, napisała w swoim sobotnio-niedzielnym wydaniu z 11 na 12 maja *Trybuna Ludu* organ Komitetu Centralnego partii. Można uznać, że jest opinia partii, według której 16 miesięcy trwania *Solidarności* oficjalnie i kilka lat następnym w stanie nielegalnym, to drobny epizod. Cztery lata temu, w dzień po rejestracji NSZZRI, ta sama *Trybuna Ludu* wydarzenie to nazwała „nową kartą polskiego rolnictwa”.

Tymczasem w rocznicę, 12 maja w Warszawie, odbyły się uroczystości kościelne ku czci powstania Solidarności Wiejskiej. Przy grobie ks. Jerzego Popieluszki odbyło się nabożeństwo z okazji rocznicy. Udział wzięły tysiące pielgrzymów spoza Warszawy.

Agencje zachodnie informują, że według relacji jednego z księży, jadące autobusami pielgrzymki chłopów, napotykały w drodze do stolicy na wiele przeszkód.

W wielotysięcznym tłumie pielgrzymów z całej Polski, widac było wiele transparentów z napisami *Solidarność Oddziały ZOMO, stojące w pogotowiu, w pobliżu kościoła na Żoliborzu, nie interweniowały, uroczystość zakończyła się pokojowo*.

Wies polska nadal upomina się o ideały Solidarności i o sam związek 17 lutego w Rzeszowie zebrało się ponad 2 tys. chłopów z całej Polski i wybrano komisję do spraw kontroli realizacji przez władze porozumienia z Rzeszowa, Ustrzyki i Bydgoszczy.

POLITYCZNI

Jest ich trzech. Trzech ludzi kolejny już raz pozbawianych wolności. Tym ludziom władze poprzysięgły zemstę. Są nimi WŁADYSŁAW FRASYNIUK, BOGDAN LIS i ADAM MICHNIK.

Zatrzymano ich w więzieniu nie dlatego, że popełnili jakikolwiek przestępstwo, lecz jako zakładników, aby społeczeństwo zastraszyć, bo są posiadaczami społecznego mandatu zaufania. Władze wyznaczyły już termin rozprawy, ma ona się rozpocząć 23 maja. Trwać będzie cztery dni. Mają odpowiadać za oskarżenia o udział w przewodzeniu nielegalnej organizacji, za co grozi kara do 5 lat więzienia.

Nie bez przyczyny miejscem rozprawy jest Gdansk. Tu rozdzielił się sierpień i wielkie ideały Solidarności. Tu mieszka przywódca ruchu związkowego Lech Wałęsa.

Pismo Międzyzakładowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ Solidarność Grabiszynek we Wrocławiu pisze: „Dlaczego wybrano ich a nie Lecha? To proste: laureata nagrody Nobla nie można ot tak sobie uwięzić lub zabić. Innych można. Przykładem takiego morderstwa na raty jest to, co władze poczynają ze schorowanym Andrzejem Gwiazdą. Tu nie chodzi przecież o wykroczenie. Celem jest fizyczne i psychiczne zrujnowanie człowieka.”

Władek Bogdan, Andrzej i Adam są naszymi przez nas wybranymi, przedstawicielami i godnie nas reprezentują. Godniej niż my ich bronimy.

Nasi przedstawiciele nie bali się i nie boją rzucić na szalę los swój i swoich najbliższych, ryzykując dla nas i za nas. Więc teraz bronimy ich, wydrzyjmy władzy z pazurów naszych zakładników. Nasze milczenie niczego nie zmieni. Milcząc też podpisujemy na nich wyrok śmierci.

W kilku miastach europejskich odbyły się głodówki na rzecz uwolnienia więźniów politycznych w Polsce i przeciwko łamaniu praw człowieka.

MORDUJMY WYOBCEWANYCH

W tygodniku *Polityka* ukazał się właśnie tekst Kałuzynskiego pt. *Mordujemy wyobcewanych*. Kałuzynski polemizuje z działaczem PRON-u Rejkowskim.

Rejkowskiego obrona inteligencji jest, jak powiada Kałuzynski, czynnem nazbyt chrześcijańskim.

W materiałach przedłożonych przez PRON rządowi, w dniu 15 kwietnia, stwierdzono m.in. „Stan nastrojów społecznych w ostatnim czasie budzi niepokój. Utrzymują się postawy obojętności, braku reakcji na widoczne mankamenty w funkcjonowaniu różnych elementów życia społecznego. Te nastroje i postawy społeczne nie wynikają tylko z bieżących kłopotów w obszarze materialnych warunków życia ludności. Istotne znaczenie mają przewidywania, odnoszące się do przyszłości, do spodziewanych perspektywicznych kłopotów, których sposobu uniknięcia społeczeństwo sobie nie wyobraża. A które, z dzisiejszego punktu widzenia, zagrażają realizacji, w przyszłości, jego aspiracji i celów życiowych.”

Zadaniem Rejkowskiego, takie m.in. fakty, powodują zjawisko *alienacji*, a szczególnie *alienację polityczną inteligencji*.

Kałuzynski z takim poglądem się nie zgadza. Twierdzi, że nie należy mieszać faktu powszechnego niezadowolenia z alienacją. Podpiera się za to przykładami m.in. Miłosza, Witkacego, Orwella, Ortega Y Gasseta.

Następnie prezentuje czytelnikowi przykład tego, czym jest alienacja polityczna. Jest ona „tworem katolicyzmu, ponieważ w krajach protestanckich niewiele slychac o alienacji politycznej” (Marksistom, jeśli tacy zostali, włos musiał się w tym momencie zjeżyć na głowie. Wynika z niej bowiem, że to nie byt, lecz religia kształtuje świadomość).

W konkluzji, Kałuzynski wyjaśnia, że dzieje się tak dlatego, iż centrum mentalności protestanckiej stanowi praca, a nie polityczne spekulacje. A zatem, aby owe spekulacje uciąć, trzeba do roboty inteligentów zaciągnąć. Z nudów spekulują do fabryki ich, albo na rolę, jak w Chinach.

Zapomina Kałuzynski o tym co napisał Lenin, że w systemie socjalistycznym, przygotowanie polityczne stanie się takim chlebem powszednim, że każda kucharka będzie się znała na rządzeniu państwem.

O Leninie zapomniano, ale Polacy pamiętają niedawne wypowiedzi tak zwanych robotników przed kamerami telewizyjnymi „Jakie te związki mają być?”, pytał ich dziennikarz „A, panie, tego, robotnicze, i żeby się do polityki nie mieszały.”

Kałuzynski pisze „Alienowani inteligenci przyzwyczaili się agitować, argumentować, zaś oni nie ulegną, nie odejdą. Zapomina się, że każdy wyalienowany jest wrogiem, ponieważ trzeba na niego pracować.”

Jest to polemika dwu prorządowych publicystów Rejkowski z PRON-u powiada: „Towarzysze, jest źle, spróbujmy nowych sposobów. Kałuzynski odpowiada: „Jest źle, ale nowych sposobów nie będziemy próbować, bo nie chcemy oddać ani odrobiny posiadanej władzy.”

Dla komentatora RWE alienacja inteligencji jest psychologicznym skutkiem obcości systemu.

Kałuzynski ucieka się do terminologii medycznej. Powiada „Debilizm polityczny”. Dlaczego to inteligencja, mająca już swój nazbyt wysoki potencjał intelektualny, dialektyczny, zamieniona została w swoje przeciwieństwo - debilizm? A że polityczny to oczywiście, w świecie, w którym wszystko jest polityką. (Były tu fragmenty uwag Stanisława Jałowieckiego z RWE, na marginesie sporu o inteligencję).

CZŁOWIEK W POSZUKIWANIU TOŻSAMOŚCI

Od 15 do 18 maja odbywa się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim seminarium na temat „Człowiek w poszukiwaniu zagubionej tożsamości”. Otwarciem dokonał rektor Uniwersytetu, bp Piotr Hempterek. Wprowadzenie pt. „Karol Wojtyła na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim” wygłosił znany filozof katolicki prof. Stefan Świeżawski.

Owczesni koledzy Karola Wojtyły wypełnią godzinę wspomnień.

Program drugiego dnia miał stać pod hasłem „Człowiek wobec Boga i wobec człowieka”.

MATKA BOSKA ŚWIĘTOJANSKA

W Krakowie znajduje się obraz Matki Bożej od Wykupu Niewolników, zwanej inaczej Świętojanską. Dekoracji obrazu dokonał 9 maja 1965 roku ówczesny metropolita krakowski arcybiskup Karol Wojtyła. Obraz pochodzi z początku XVI w. i przedstawia Matkę Bożą trzymającą dzieciątka Jezus w jednej ręce, podczas gdy w drugiej trzyma kwiat koniczyny. Kościół otrzymał ten obraz jako dar Stanisława Radziwiłła w w. XVI. Jej kult zaczął się szerzyć w w. XVII. 9 maja odbyła się uroczystość związana z obrazem.

POGRZEBANE REFORMY

Przewodniczący Komisji Planowania Gospodarczego Gorywoda, stwierdził ostatnio w sprawozdaniu „Uważamy, że współdziałanie na rzecz rozwoju naszej gospodarki i zwiększenia jej zdolności eksportowych, powinno leżeć też w interesie naszych wierzycieli”.

Ale odraczanie spłaty długów, stwierdza krytyk, nie rozwiązuje problemu, przesuwając go tylko na późniejszy okres.

W innym punkcie, przewodniczący Komisji Planowania Gorywoda o konieczności zmiany struktury polskiej gospodarki wyraża się ogólnikowo, unika konkretnych, nie mówi w jaki sposób ma być ta reforma przeprowadzana. Ogólnikowe zapewnienia, że w drugiej połowie pięcioletki przekształcenia takie będą w zasadzie możliwe, nie jest zadowalające. O konieczności przekształceń strukturalnych w polskim przemyśle i rolnictwie władze mówią już co najmniej od 30 lat i niewiele z tego wynika.

Gorywoda prawie nie poruszył zasadniczej sprawy dekapitalizacji polskiego przemysłu, prawie nie została poruszona kiedy po wprowadzeniu stanu wojennego, zwolennicy Solidarności zaczęli wskazywać na fakt, że władze grzebią w ten sposób wiele społecznych energii, odpowiedź oficjalna brzmiała - nic podobnego, to przecież my troszczymy się o reformę. W obecnym wystąpieniu Manfreda Gorywody, o reformie w zasadzie już się nie mówi. W jej realizację nie wierzą najwyraźniej same czynniki rządowe. To, co proponuje na to miejsce Gorywoda, a więc wzmocnienie centralnego planowania, wzmocniona wymiana handlowa z krajami wschodniego bloku, nowe uprawnienia dla eksportujących przedsiębiorstw, to wszystko posunięcia, o których z góry wiadomo, że niewiele będą mogły zmienić. Nawet jeżeli połączy się je z tradycyjnymi apelami o większą dyscyplinę i większą wydajność pracy.

Reformy, które mogłyby coś zmienić, muszą iść głębiej i dalej. O czym wiedzą w Polsce wszyscy.

DUSZPASTERSTWO ROLNIKÓW

Jan Paweł II, w czasie swej drugiej pielgrzymki papieskiej do Polski, powiedział w Niepokalanowie do uczestników duszpasterskich wspólnot rolników, pracujących nad odnową wsi w łączności z Kościołem: „Wiem, że ożywia was myśl o odnowie najlepszych tradycji kulturowych wsi, o chrześcijańskim życiu we wzajemnej miłości, doskonaleniu się przez wzajemną modlitwę.”

Papież mówił o wzajemnej pomocy rolników, uczestniczeniu w rekolekcjach, dokształcaniu się i zapoznawaniu się ze społeczną nauką Kościoła.

Słowa te streszczają program duszpasterstwa, ogarnającego ludzi pracujących i żyjących na wsi. W lutym 83 biskupi powołali Komisję Episkopatu do Spraw Duszpasterstwa Rolników. Przewodniczącym jest do dziś biskup Jan Gurda, sufragan kielecki.

W 1982 Prymas Glemp powiedział: „Dzisiaj szczególnie ważne jest duszpasterstwo wiejskie, rolników, aby dać im naukę społeczną Kościoła, zasady życia rodzinnego, ukazać wspaniałe dzieje narodu i kultury, a inicjatywy same będą się rozwijały.”

Komisja opracowała bardziej szczegółowe formy posługi duszpasterskiej dla środowisk chłopskich. Duszpasterstwo wiejskie podejmowane jest za zgodą biskupa ordynariusza, który powołuje referenta diecezjalnego, odpowiedzialnego za całość duszpasterstwa rolników w diecezji. Jemu też podlegają referenci dekanalni lub rejonowi, którzy w łączności z miejscowym proboszczem, rozstracają pieczę pasterską nad małymi grupami rolników, zwanymi wspólnotami.

Wspólnota nie jest organizacją, stowarzyszeniem lub klubem czy ruchem. Tworzy się wokół pewnych wartości, tworzą ją sąsiedzi i znajomi, którzy mają te same ideały, podobne trudności i zainteresowania.

Ideałami wspólnoty chłopskiej są miłość Boga, miłość człowieka i ojczyzny, przywiązanie i miłość do ziemi, kontynuowanie tradycji chłopskiej, gotowość dawania świadectwa prawdzie i sprawiedliwości.

Program duszpasterski realizowany jest w nabożeństwach, pielgrzymkach, rekolekcjach, dniach skupienia, procesjach dni krzyżowych, w uroczystościach poświęcenia pól i sadow, narzędzi i maszyn rolniczych. Samokształcenie dotyczy prawd dogmatycznych, moralnych, nauki społecznej Kościoła, historii Polski i wsi polskiej.

Prymas Glemp powiedział: „Gdy człowiek zetknie się bliżej z ogromną siłą duchową, moralną i społeczną środowiska wiejskiego, widzi wyraźnie, jak słuszną jest walka o podstawowe prawa osoby ludzkiej, jak uzasadniony jest dodatkowy tytuł przestrzegania tych praw, wynikający z racji posiadania ziemi.”

Władze, w prasie, radio i telewizji atakują ostatnio duszpasterstwo rolnicze. M.in. oskarżono, nie wymieniając z imienia, Kurię Metropolitalną Warszawską o wydawanie nielegalnych druków. Chodzi o wewnętrzne wydawnictwo, legalne i nie podlegające cenzurze, pt. „Mój kościół”.

PAMIĄTKA PO WYZ

Prasę PRL w styczniu, co roku nawiędzia fala artykułów zachłystujących się z unizieniem wiernopoddanym Armią Wyzwolicielką, która wybrała sobie najkrótszy szlak bojowy w drodze na Berlin. To poniżające i uwłaczające w swym serwilizmie kornego służy widowisko, szczególnie zaczyna być spotęgowane kiedy przypada okrągła rocznica jak obecnie Publicyści wychodzą wówczas ze skóry w opisach typu jak to Czerwona Armia uratowała klasztor na Jasnej Górze odnajdując skład amunicji czekającej tylko na reakcję zapalnika opóźniającego.

Nawet zajęcie Górnego Śląska bez walk, skąd zdążyło się ewakuować przed zamknięciem sowieckich kleszczy pancernych 14 i tak rozbitych dywizji Wehrmachtu, przedstawiane jest jako celowe działanie, a nie przypadkowy zbieg okoliczności. Podobnie jak w wypadku Krakowa, w którym uciekający Niemcy nie zdążyli odpalić wcześniej założonych ładunków wybuchowych (AK przecięła główny kabel) także w ferworze służalczości publicystycznej jako dobrodziejstwo Armii spod znaku czerwieni.

W rzeczywistości tylko jedno z miast - Sandomierz ma do zawdzięczenia swe ocalenie od ewentualnego zniszczenia w czasie walk Armii Czerwonej a scisłej płk Skopence, który jako historyk sztuki zafascynował się oglądaniem zza Wisły grodem i jego panoramą architektoniczną, postanowił zmienić uderzenie z frontального na skrzydłowe, co zapewne niektórzy uważają za decyzję podjętą z taktycznego punktu widzenia, a nie z innych przyczyn, jednak nie odejmujemy czci wybawicielowi poległemu. Reszta dowódców Armii Czerwonej wołała się zabawić z domorostych Nerónów, szczególnie ci, którzy przez większość dni września 1944 mogli sobie oglądać z praskiego brzegu płonąca stolicę Polski. Jednak treścią artykułu jest nie przypomnienie o obojętności, która w koncu leżała u podłoża nieprzyjścia z pomocą walczącym

ze wspólnym wrogiem (pomijam premedytację polityczną, zakładając, że Stalin nie wtajemniczał dowódców średniego szczebla armii, w swe plany). Chodzi o działanie z wyrachowaniem polegające na bezmyślnym niszczeniu wszystkiego co po drodze. W odwiecie za taktikę "spalonej ziemi" jaką stosowali Niemcy wycofując się z terenów Rosji, Armia Czerwona, odpłacała tą samą monetą, nie zważając, że niekoniecznie wyrównują swój zaległy dług właściwemu wierzycielowi.

Jednym z pierwszych, a w zasadzie pierwszym z większych miast III Rzeszy (licząc w granicach już z po wybuchu wojny) był Gdansk, zajęty "pardon le mot" - "oswobodzony" 28 III 1945 (większość miasta oprócz portu) przez 2 Front Białoruski w składzie 2 Armia Uderzeniowa, oraz 49, 65, i 70 armia, którego dowódcą był jeszcze nie pełniący obowiązków Polak marszałek K. Rokossowski.

Zniszczenia jakich doznało miasto, a w szczególności jego pamiętająca czasy średniowiecza i renesansu starówka, przypisano oczywiście Niemcom, którzy w ferworze walk z niemiecką furją niszczyć mieli co się dało. Pomijamy fakty historyczne, które mówią, że A. Speer odpowiedzialny jako Minister Przemysłu za zniszczenia sabotował tego rodzaju pomysły swego fuhrera. Zostawmy do osądu czytelników następujące zdjęcia.

1) Czołg T-34 a na nim grupa żołnierzy radzieckich i polskich (z Brygady im. Bohaterów Westerplatte gen. J. Mierzyca, która także brała udział w walkach o Gdansk) przed Dworem Artusa w Gdansk, jednym z najwspanialszych obiektów gotycko-renesansowych miasta. W oknach widac ocalałe częściowo szyby. Wnętrze gmachu ciemne co świadczy o istnieniu stropów.

2) Attyka z dworu Artusa, bez śladu

dów zniszczeń. Przez lewe okno przeswituje uszkodzona więzba dachu.

3) Zdjęcie przedstawia wnętrze Dworu Artusa w 1949. Nie tylko nie ma śladu więzby dachowej, lecz także zadnego ze stropów tej dwukondygnacyjnej budowli. Zamiast attyk sterczą kikuty muru, okna puste bez śladu szyb bądź zamurowane. Wewnątrz bujna roślinność.

4) Zdjęcie przedstawia odbudowany obiekt z czasach obecnych.

Zachodzi więc pytanie? Jak się stało, że budynek, który wpadł w ręce we względnie nie naruszonym stanie, kilka lat później był ruiną?

Odpowiedź jest następująca. Pod pretekstem polowa niedobitków hitlerowskich, wylapywania sabotażystów z Wehrwofu oraz wykrywania min i niewypałów, bojcy z Niezwycięzonej Armii, urządzali sobie zabawy eksplodując zdobyczą amunicją w przeważnie najmniej uszkodzonych obiektach.

Taki więc los spotkał jeden z najpiękniejszych zabytków Gdanska. Trudno powiedzieć dziś czy był to indywidualny wybryk czy "ad hoc" zorganizowana akcja, w którym bądź razie ani jedno ani drugie nie spotkało się z potępieniem ze

strony dowództwa Armii Czerwonej. Natomiast mieszkańcy Gdanska pochodzenia polskiego, którzy usiłowali przeszkadzać dowcipniom w szynelach z gwiazdą, bywali zatrzymywani jako zbrodniarze hitlerowscy usiłujący zakłócić powrót do życia pokojowego, co w nie każdym indywidualnym wypadku wobec istnienia prawa wojennego kończyło się "happy endem". O jeszcze innych zabawach wyzwolicieli pisze Gunther Grass w "Blaszany bebenku" (ostatnio wydany oficjalnie w PRL oczywiście z okrojonymi nie do poznania opisami gwałtów).

Zdjęcia 1, 2, 4, pochodzą z wydanego w 1981 przez Sport i Turystyka albumu M i A Szypowskich "Gdansk". Zdjęcie nr 3 z albumu M Pelczara wydanego w tym samym wydawnictwie 23 lata wcześniej. Obydwa albumy dostępne w Bibliotece Głównej w Toronto w dziale ksiązek polskich. Tak więc zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną było wymierzone militarnie przeciw III Rzeszy, politycznie przeciw Rządowi Rzeczypospolitej i polskiej racji stanu, zaś gospodarczo przeciw polskiemu stanowi posiadania, gdyż w marcu 1945 w miesiąc po Jałcie nie było żadnych wątpliwości do kogo będzie znów należał Gdansk.

K S W

CZYTANE

Czym jest uczeń, dzieciak ze szkoły podstawowej? "Nikim, pyłkiem, ząbkem

MIĘDZY

w trybie, bo nawet nie całym trybem" - mowi nauczyciel, dobry nauczyciel, bo zły

WIERSZAMI

takich zjawisk nie zauważa ani nie analizuje. I dodaje, że na ostatnich popołudniowych lekcjach "uczniowie młodszych klas prawie zasypiają, a starsi - mają zeszytniałe kregostupy, ponieważ siedzą w ławczkach dla maluchów" i że on nie ma wówczas pretensji za nieuwagę" bo takie rozkojarzone dziecko wstało o 7 rano razem z rodzicami i ma za sobą 12-godzinny dzień pracy".

Kierowniczka warszawskiego przedszkola wyznaje, że oblegana przez zdesperowanych rodziców przyjęła więcej dzieci niż przewidują normy maksimum, wskutek czego "zamiast po 25 osób w grupie, w jednej jest 38, a w drugiej 39, co nie pozostaje bez znaczenia dla procesu dydaktycznego i rozwoju fizycznego dzieci". Ale te dzieci to i tak szczęśliwcy, przedszkole mają blisko, a inne jeżdżą np. z Bemowa na Pragę (20 km) z co najmniej jedną przesiadką z autobusu na autobus jeśli podroz wypada np. o 6 rano w mroźną lub słotną pogodę, to nie zawaham się uzyc sformułowania piekło przedszkolaków" - mowi kierowniczka.

Piekłem rodziców może być dziecko nieprzeciętnie zdolne. Oto państwo C, nie-

zbyt chyba muzykalni, zorientowali się, że ich coreczka Ewa ma niezwykle zdolności muzyczne dopiero wówczas, gdy dziewczynka była już w V klasie. Szkoły muzyczne przyjęc jej nie chciały "bo za stara", nikt nie fatygował się sprawdzić uzdolnień małej. W koncu jedna dyrektorka zlitowała się, przesłuchała Ewę i przyjęła od razu do II klasy, z której dziewczynka przeskoczyła potem do IV. Tyle, że Ewa gra na wiolonczeli zamiast na fortepianie, no ale to doprawdy drobiazg wobec taski, że ją w ogóle przyjęto. Maciek, mały synek państwa G, fenomenalnie zdolny, nie miał szczęścia. Rodzice, zniechęceni nieudanymi próbami postania go do szkoły o rok wcześniej niż przewidują przepisy, zdecydowali, że trudno, niech uczy się w normalnym trybie. Chłopiec jest w III klasie, na lekcjach nudzi się smiertelnie, ma same piątki, czyta fachowe książki z biologii, geografii, fizyki i "może szkoła sama zwrócić go do średniego poziomu". Oby nie! - chce się krzyknąć. A może jednak, zwąwszy gdzie żyje, oby tak?

Wszystkie zaprezentowane wyżej historyjki ściągnięte są z Kobiety i Życia. Może się ktoś zdziwić, że tak często cytuję właśnie ten tygodnik. Powód jest prosty - wiele w nim życia, tego powszedniego, codziennego, dużo więcej niż w pismach prezentujących wyższe intelektualne ambicje. Żeby jednak nie popaść w monotonię, temat "ząbków w trybie" zakonczę cytatami z "Id".

"W jednej ze szkół białostockich były trzy klasy osme, liczące po 22-23 uczniów. Dyrekcja szkoły podjęła decyzję, że należy stworzyć dwie klasy po 33 i 34 uczniów, rozdzielając oczywiście owe trzy mniejsze klasy. Młodzież zaprotestowała i słusznie siedem lat wspólnej nauki wiąże klasy są

zgrane i nie chcą rozdzielać się na ten jeden rok. Wreszcie - ostatnia klasa to przeciętne przygotowanie do szkoły średniej, niezwykle ważnych decyzji i wzmoczonej nauki. Logika nakazywałaby raczej zmniejszać klasy niż robić liczne moloche, które przeciętne trudno uczyć. Ponoc na decyzji zawazyły względy oszczędnościowe.

Podobne racje wytoczono przy likwidowaniu jednej z wiejskich szkół w tym województwie.

Szkoła o bogatych tradycjach, wybudowana zresztą społecznym czynem mieszkańców wsi musi być mimo protestów dzieci i rodziców zlikwidowana.

W jednej ze szkół olsztyńskich też rozbito jedną z klas VII, by zamiast trzech zrobić dwie, po 30 uczniów w każdej. Szkolna zwierchnosc ma w tych przypadkach wazkie argumenty - względy oszczędnościowe.

"Najbardziej niepokojący jest jednak inny wniosek, wynikający z tych kilku opisanych przykładów. Otóż władze szkół podejmując takie czy podobne decyzje nie liczą się zupełnie z dziećmi! Dziecko ze

swoimi potrzebami, dążeniami, ze swoją rozwijającą się własną osobowością po prostu nie istnieje. Dziecko nie pyta nikt ani o zdanie, ani o odczucia. W tym myśleniu dziecko jest jednym z urządzeń szkolnych, niezbędnych do przeprowadzania procesu dydaktycznego. Jak tablica, podręcznik i ławka. Jeśli więc tak będzie wygodniej, bierzemy ucznia jak ławkę i przenosimy go do innego pomieszczenia.

Oi, pomysł racjonalizatorski lepsze zagospodarowanie przedmiotów i urządzeń szkolnych.

Temat podmiotowości człowieka będziemy przerabiali dopiero na studiach" - pisze dziennikarka "ITD".

Przerabiac na studiach to na pewno tak, między innymi w rozmaitych mowach ideologicznych - też. Tyle, że ten kto doszedł do studiów, na plewy nabrac już się nie da. Ma za sobą twardą szkołę życia, zahartował się przez 12 lat taki "ząbek w trybach", "urządzenie szkolne". I na ogół wie co myśleć o tych, którzy mu wyznaczili ową "trybikową" rolę.

KAROLINA JANKOWSKA

KURSY PRZYGOTOWUJĄCE DO KANADYJSKIEGO OBYWATELSTWA

będą prowadzone przez Wydział Oświaty m. Toronto

Zgłoszenia przyjmuje

p. APOLONIA ANIELEWICZ

TEL. 535 - 3777

lub Osrodek Pomocy Polskim Imigrantom

206 Beverley St.,

Tel 979 - 9634 (39)

WOLENIU

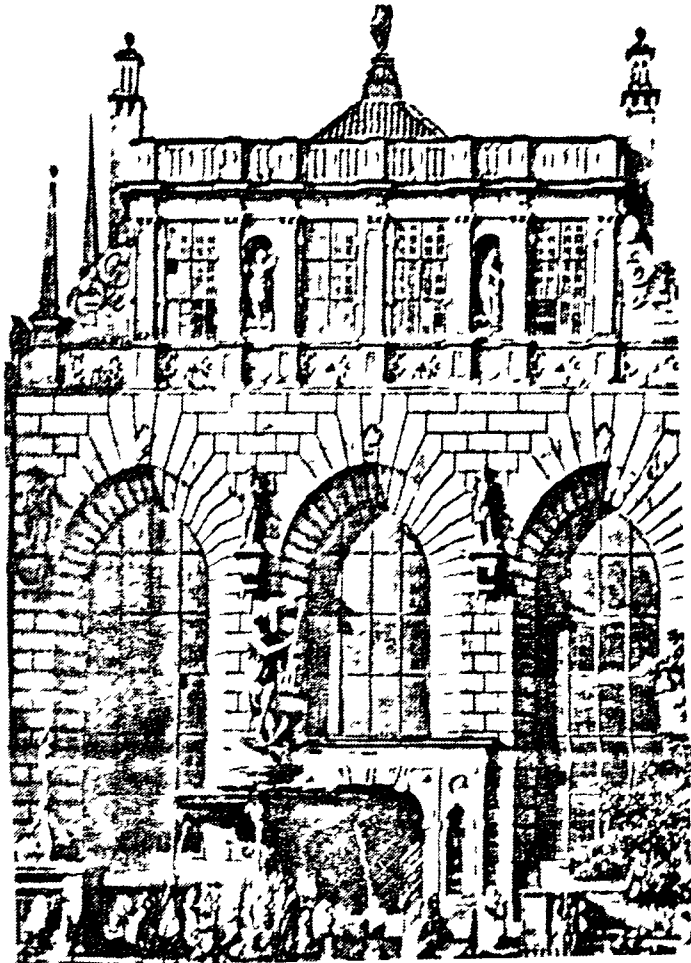
Swą 11-dniową wizytę w krajach Beneluksu Ojciec Święty rozpoczął od Holandii będącej w większości krajem protestantów. W pierwszym dniu pobytu Papież zaapelował do katolickich liberałów o nieomijanie ortodoksji i akceptacji biskupów, których mianował (zwłaszcza uchodzących za konserwatystów prymasa Holandii arcybiskupa Utrechtu Adrianusa Simonisa i biskupa Jan ter Schure). Jednocześnie Papież zaapelował o jedność podkreślając, że boli go rozdział między postępowcami i tradycjonalistami w kościele holenderskim. Na lotnisku w Eindhoven Papieża powitało około 10 tysięcy

PAPIEŻ JAN PAWEŁ II PIELGRZYMUJE BENELUKS

osob, 15 tysięcy mniej niż przewidywano. Podczas drugiego dnia wizyty w Utrechcie około 1000 młodzieży (głównie punków i pacyfistów) zorganizowało demonstrację w pobliżu budynku, gdzie przebywał Papież Skandowano "Chcemy zabić Papieża". Doszło do starcia z policją. Policja oddała trzy strzały ostrzegawcze. 14 osób zostało aresztowanych. W Utrechcie miała

miejsce także pokojowa demonstracja około 10 tysięcy radykałów, homoseksualistów i feministek protestujących przeciwko pierwszej w ogóle wizycie Papieża w Holandii. W Utrechcie Papież wysłuchał wystąpienia przewodniczącej Zarządu Misji Diecezjalnej w Groningen, Hedwig Wasser, która odstępując od tekstu przemówienia zwróciła się do Papieża o wprowadzenie łagodniejszej polityki wobec parających bez ślubu, osob rozwiedzionych, homoseksualistów, w sprawie małżeństwa osob duchownych. Wasser zapytała także dlaczego biskupi "rządzą wiernymi zamiast być między nimi" i podkreśliła, że sztywna doktryna "zmusiła wielu wiernych do nieposłuszeństwa wobec Kościoła". Wystąpienie Wasser zostało nagrodzone owacją osob przybyłych, wśród których znajdowały się także osoby duchowne. Ojciec Święty uściłnął rękę Wasser tak jak innych mówców.

W trzecim dniu pobytu Papież przebywał w Hadze, gdzie spotkał się z królową holenderską. Miały miejsce sporadyczne protesty, ale nie było masowych demonstracji. W swym wystąpieniu Papież tradycyjnie zajął stanowisko ortodoksyjne. Pielgrzymka do Holandii postawiła bezpośrednio Ojca Świętego w środku sporu pomiędzy silnym skrzydłem liberalnym w holenderskim kościele katolickim a jego konserwatywną hierarchią oskarżaną przez postępowców o to, że została narzucona przez Watykan. Liberalowie walczą m.in. o łagodniejsze stanowisko Kościoła w sprawie kontroli urodzeń, przedmałżeńskiego pozycia seksualnego, rozvodu, homoseksualizmu, oraz domagają się dla osob duchownych prawa zawarcia związku małżeńskiego, a dla kobiet prawa uzyskania święcen kapłańskich.

ZZA ŻELAZNEJ KURTYNY

● **Gorbaczow zaatakował amerykański militarizm.** Przywódca ZSRR M. Gorbaczow występując w Moskwie w 40 rocznicę zakończenia II wojny światowej zaatakował "amerykański militarizm" określając go "największym zagrożeniem ludzkości". Gorbaczow skrytykował także amerykańską politykę zagraniczną, która według niego przekształcała się w stały, negatywny czynnik międzynarodowych stosunków. USA - zdaniem Gorbaczowa - roszczą sobie pretensje do spełniania specjalnej misji w historii oraz uzurpują prawo do mieszania się w sprawy wewnętrzne innych państw. Gorbaczow oddał honory fladze sowieckiej, która w 1945 roku została powieszona na szczycie budynku berlińskiego Reichstagu.

Potępiając faszyzm i wychwalać bohaterstwo narodu sowieckiego, sowieckich partyzantów oraz żołnierzy w walce z hitlerowcami Gorbaczow nie wspominał o sojuszu ZSRR z Niemcami Hitlera i o tym, że 17 września 1939 roku ZSRR jako niemiecki sojusznik najazdem na Polskę przyłączył się do II wojny światowej - jako agresor.

● **Trwa kult Enwera Hodzy w Albanii.** W Albanii utrzymuje się nadal kult Hodzy, który po ponad 40 latach sprawowania władzy zmarł w ubiegłym miesiącu w Tiranie. Poszczególne instytucje zakłady pracy, organizacje i miejscowości przescigają się w budowaniu jego pomników i nazywania czego się da jego imieniem. W wielu miejscach stoją dwa bądź więcej pomników Hodzy, z których część została wybudowana już po jego śmierci. Trwa także nadal kult Jozefa Stalina, a jego portrety, pomniki oraz miejsca noszące jego imię ustępują liczebnie tylko portretom oraz pomnikom Hodzy.

● **ChRL zmniejszy liczebność sił zbrojnych o 1 milion żołnierzy?** Przewodniczący Komunistycznej Partii Chin Hu Jao-bang powiedział, że Chiny zmniejszą w roku bieżącym liczebność swych sił zbrojnych o 1 milion żołnierzy. Zdaniem Hu Jao-banga nie zmniejszy to zdolności obronnych ChRL. Ruch ten, podkreślił Hu Jao-bang, pozostaje w zgodzie z chińską polityką zagraniczną, której celem "jest pokój i stabilność na świecie". Szacuje się, że w chwili obecnej regularne siły zbrojne liczą w Chinach

około 4 miliony żołnierzy.

● **Wymiana aparatu partyjnego w ChRL.** Organ komunistów chińskich "Zemynzypao" podał, że do czerwca br. setki najzdolniejszych młodych komunistów zastąpią w aparacie partyjnym ludzi starych. Czyszcza ta, albo jak mówią Chinczy "manewr polityczny" ma zapewnić utrzymanie Chin na stałe na linii kursu modernizacji i pragmatyzmu. Kilkadziesiąt średnich wiekiem komunistów ma zostać członkami Komitetu Centralnego i kilku biur politycznego na wrzesniowym plenum partii. "Zemynzypao" informuje także, że Teng Siao-ping (faktyczny przywódca Chin) osobiście wybrał 1000 średnich wiekiem komunistów by utworzyć z nich jądro decyzyjno-wykonawcze partii w ramach obecnych pozycji w aparacie. Dziennik przewiduje także (co w świecie kontrolowanej prasy komunistycznej jest jednoznacznie zapowiedzią zmiany), że ze stanowiska prezydenta ChRL zrezygnuje 76-letni Li Sien-mien. Zastąpi go obecny premier 66-letni Cza-jang, a stanowisko premiera obejmie zaufany Teng

Siao-pinga 56-letni pragmatyk i fanatyk modernizacji Chin Li Peng.

Artykuł w "Zemynzypao" uważa się nie tylko za niezwykle przełamanie tradycji milczenia w sprawach personalnych partii, ale przede wszystkim za kolejny wskaźnik ugruntowanej w partii pozycji pragmatyka na czele z Teng Siao-pingiem. Hu Jao-bangiem i Cza-jangiem.

● **Gorbaczow zastrza okupację Afganistanu.** Z kilku niezależnych źródeł nadchodzą informacje, że wraz z nowym przywódcą ZSRR Gorbaczowem sowiecka okupacja Afganistanu zastrza się. Wojsko sowieckie rozstrzeluje złapanych partyzantów na miejscu oraz pod byle pozorem dokonuje masakry ludności cywilnej, pacyfikuje wieś. Ze znacznie zwiększonym wysiłkiem i tempem buduje się w Afganistanie potrzebną ZSRR do zwalczania partyzantów militarną infrastrukturę. W bazie Szindand (zachodni Afganistan) ZSRR zainstalował 20 wielogłowicowych pocisków nuklearnych średniego zasięgu SS-20 (łatwo osiągniętych amerykańską bazą wojskową Diego Garcia

na Oceanie Indyjskim), a zakres prac w bazie lotniczej Farah świadczy o tym, że ZSRR zaplanował stacjonowanie tam całej dywizji lotniczej. Jest wielce prawdopodobne, że ZSRR rozpoczął zwiększanie liczebności swego wojska okupującego Afganistan. Zdaniem dyplomatów zachodnich fakty te świadczą jednoznacznie o tym, że ZSRR nie ma zamiaru wycofać się z Afganistanu oraz odsłaniają radykalny militarizm i stanowczy ekspansjonizm jako istotne cechy polityki Gorbaczowa.

● **ChRL oświadczyła, że sowiecka okupacja Afganistanu, poparcie ZSRR dla Wietnamu i ponad 50 dywizji sowieckich wzdłuż granicy chińsko-sowieckiej stanowią poważne zagrożenie Chin.** Bez usunięcia tych przeszkód normalizacja stosunków sowiecko-chińskich nie jest możliwa.

● **Golf w ChRL?** Za czasów Mao, a zwłaszcza rewolucji kulturalnej można było wpasć w kłopoty za samo słowo. Obecnie w komunistycznych Chinach otwarto drugie pole golfowe - "Peński Międzynarodowy Klub Golfowy".

PROM TROJAŃSKI

- prom kolejowy połączy Szlerwik Holsztyn ze Związkiem Sowieckim - impuls dla gospodarki kraju, obawa przed możliwościami militarnymi
- "Rosyjska wesz w kozuchu".

Eksperti obrony w Bonn, stratedzy w Pentagonie, dowództwo NATO w Brukseli przedstawiają wizję - horror. Zaraz za Lubeką w okolicy Travemünde może wkrótce skonczyć się wolny świat.

Chronioną przez zasieki ze stalowego drutu, tu i owdzie także murem, jak makabryczny sen widzą przedstawiciele Ministerstwa Obrony, przedłużoną linię kursowania promu z 10-km torem kolejowym, budynkami dla zarządzających, urządzeniami wojskowymi i wszystko to pod zarządem sowieckim. Komunistyczna enklawa na terytorium zachodniemieckim

Zgroza ogarnęła specjalistów od bezpieczeństwa, kiedy niemieccy politycy rozpoczęli rozmowy na temat połączenia promowego Kłajpeda - Kiel kierowanego przez Związek Sowiecki. Obawy wzrosły jeszcze bardziej kiedy ostatnio Kohl wypowiedział się, iż rozważa tę możliwość.

Idea bezpośredniego połączenia Niemiec Zachodnich ze Związkiem Sowieckim powstała jeszcze w okresie rządów socjaldemokratów i natychmiast znalazła zwolenników w Szlerwiku - Holsztynie rządzonym wówczas przez chrześcijańskich demokratów. Rząd w Kiel liczył na to, że będzie to inwestycja wysokości około miliarda marek i oczekiwał poprawy gospodarki tego kraju, która wtedy bardzo kulała, do tego stopnia, że przylgnęło do niego przezwisko "spiączy Holsztyn".

Owczesny premier Uwe Barszhal wiązał wiele nadziei z rozwojem holsztyńskiego portu, zwiększeniem zdolności przeładunkowej towarów, zachowaniem dotychczasowych miejsc pracy oraz uruchomieniem

nowych, uważając, że budowa linii promowej leży w "niemieckim interesie".

Stratedzy wojskowi i eksperci obrony mieli przeciwny pogląd na to, uważali oni, że obok przystani promowej w Lubeece i Travemünde jest brany także pod uwagę Kiel, wszystko to pod zarządem sowieckim, może funkcjonować jak pewnego rodzaju "kon trojański".

Przystan byłaby położona w pobliżu ważnych baz marynarki i dróg zaopatrzenia. Byłby to idealny powód dla Sowietów, aby zbudować nie tylko tor kolejowy, ale także wagony przystosowane do europejskich torów. Mogłoby też bardzo łatwo zmontować podsłuch elektroniczny i prowadzić ożywą działalność szpiegowską. To wszystko zaprzętało umysły wojskowych.

Jako przykład odstraszący służył ostrożnym w Ministerstwie Obrony, belgijski port Antwerpia, tam Moskwa w końcu lat szesdziesiątych zdobyła sobie włosci i przeprowadziła ich eksterytorialność. Odtąd z tego punktu jest prowadzony elektroniczny podsłuch, a także są przerzucani agenci, których zadaniem jest penetracja Belgii - kraju należącego do NATO.

Gorsza sytuacja jest w Szlerwiku-Holsztynie, tam budowa przystani promowej wraz z linią kolejową daje możliwość "zbudowania infrastruktury na wypadek wojny, czego nie należy nie doceniać".

Jeden z bonskich ekspertów oświadczył, że w przypadku konfliktu, wojska sowieckie z całego kraju mogą zostać niepostrzeżenie przetransportowane do Kłajpedy, a stamtąd już zaokrętowane w kierunku Niemiec. "Wszadzamy sobie rosyjską wesz na własne futro" - powiedział jeden z admirałów

Istnieje także obawa, że wyrwie to negatywny wpływ na obroty floty handlowej Niemiec Zachodnich połączenie promu kolejowego z magistralą transsyberyjską skróci czas transportu z Europy na Daleki Wschód, co spowoduje straty niemieckich armatorów na około 800 tys. ton ładunków, a także spowoduje mniejszą sprzedaż statków.

Z wojskowego punktu widzenia należy także wziąć pod uwagę możliwości zaopatrzenia przez Atlantyk w przypadku jakiegos konfliktu. Ta sytuacja "jest bardziej niebezpieczna aniżeli flota sowiecka" ostrzegali bonski inspektor marynarki Bethge zanim odszedł w ostatnim tygodniu.

Od takich przemyśleń nie powinni się odcinać krajowi politycy w Kiel i brać tylko pod uwagę sprawę podnoszącą ich prestiż. Jurgen Westphal, który już kilkakrotnie omawiał tę sprawę w Moskwie, twierdzi, że Sowietom nic nie wspominali o eksterytorialności. Układ istniejący w Antwerpii uważa on za wykluczony w Szlerwiku-Holsztynie. Jest to przedsięwzięcie według Westphala po połowie dla każdej ze stron.

Burmistrz Kiel zwraca uwagę, że tematem szpiegostwa nie należy się zajmować, są to stare argumenty z okresu II wojny światowej. "Jeśli się tak myśli, należałoby zamknąć wszystkie porty".

W rzeczywistości zawiąza do portu w Kiel rocznie około 500 statków z bloku wschodniego, z tego 120 pod sowiecką fla-

gą. Jeżeli chodzi o spojrzenie ze strategicznego punktu widzenia, to rocznie, kanał łączący Morze Bałtyckie z Morzem Północnym, przepływa 3000 statków sowieckiej marynarki handlowej, która jest w rzeczywistości wykładnią czerwonej marynarki" twierdzi sekretarz obrony w Bonn.

Minister gospodarki w Kiel uważa zmartwienie armatorów floty handlowej za mało istotne, nowa linia promowa nie będzie miała wpływu na ich obroty. Linia ta powoli przede wszystkim "skróci drogę, która obecnie była bardzo uciążliwa i szła przez poł. Europy", a w połowie której Niemcy będą udziałowcami, w sumie będą dawały zysk "wszystkie przedsięwzięcia, które są zaangażowane w handel ze Wschodem".

Naciskany przez poprzedniego szefa rządu w Kiel Stoltenberga, obecnego ministra finansów, Kohl musi wreszcie powiedzieć ostatnie słowo. O ile poprzednio kanclerz był za odsuwaniem decyzji ostatnio rzecznik prasowy powiedział, "ze sprawa jest w toku, lecz potrzeba na to trochę więcej czasu". Ze rząd znowu będzie starał się wykręcić nie zajmując konkretnego stanowiska, już teraz wprowadza burmistrza w Kiel w zagniewanie - to zgromadzenie" mówi on "w ogóle nie jest zdolne do podjęcia jakiegokolwiek decyzji".

Der Spiegel 1 IV 1985

Tłum S CECH

TransCanPoi

ENTERPRISES LTD.

393 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONTARIO M6R 2N1
TEL. (416) 535-9944, 535-9956

PACZKI DO POLSKI
PACZKI MORSKIE — DOSTAWA 6-8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE — DOSTAWA 6-21 DNI

Przyjmujemy zlecenia osobiste, listowne i telefoniczne
od poniedziałku do soboty w godzinach od 9 rano do 7 wieczór
393 RONCESVALLES AVE. TEL. 535 - 9944
Specjalny serwis - odbiór paczek z domu

UWAGA!

Wprowadzamy sprzedaż detaliczną

- ZIOŁ LECZNICZYCH
- WITAMIN, SRODKÓW ODCHUDZAJĄCYCH
- NATURALNYCH LEKÓW I ZYWNOŚCI
- KAWA I HERBATA PO CENACH KONKURENCYJNYCH

POLEMIKI

ZENON WYRZYKOWSKI

OSTRY ZAKRĘT

Z dużym zainteresowaniem przeczytałem obszerny artykuł p Krzysztofa Sojki-Wilmanskiego pt "Józef Piłsudski w 50-lecie śmierci" ("Echo Tygodnia" nr 130), oraz dr Stanisława Dąbrowskiego pt "Bronny Marszałka Józefa Piłsudskiego" w nr 133

Oba artykuły są b. obszerne, co wymagałoby również b. obszernego omówienia, gdyż wciąż jest ciasno w naszej prasie polonijnej, ograniczę się przeto do niektórych twierdzeń obu autorów

"ROBOTNIK"

Dr Dąbrowski pisze m.in. "Oto, gdyby się nasz Autor uczciwie poinformował o życiu swojego bohatera oraz o wydarzeniach epoki, którą omawia, nie pisałby, że "Robotnik" najpierw wychodził w Londynie, a potem w Łodzi. W Londynie PPS wydawała "Przedświt" i "Światło"

A teraz fakty historyczne "Robotnik" organ oficjalny Polskiej Partii Socjalistycznej, przechodził różne koleje. Drukarnię musiano przenosić z miejsca na miejsce, ale druk nie ustawał. W pewnym okresie Piłsudski mieszkał razem z Stanisławem Wojciechowskim, we dwojkę redagowali i drukowali pismo. Całe gospodarstwo domowe prowadził wtedy Wojciechowski, gdyż Piłsudskiego znajomość kuchni ograniczała się li tylko do gotowania jajek. Wojciechowski nie tylko zajmował się gotowaniem, ale i inne kłopoty domowe także brał na siebie, o czym zawsze z wdzięcznością wspominał Piłsudski

Wobec zwiększającej się popularności "Robotnika" Partia postanowiła powiększyć jego nakład i przenieść drukarnię z Wilna do Łodzi, ze względu na charakter robotniczy tego miasta. Piłsudski przyjechał do Łodzi w 1899 r. ("Pisma Zbiorowe" tom VIII, str. 176)

A więc "robotnik" zaczął wychodzić w Wilnie, zanim został przeniesiony do Łodzi, a wychodził również (dużo później) w Kijowie

Obszernie pisze o tym Ksawery Praus pt "Drukarnia Robotnika w Kijowie" (Patrz "Pamiętnik Kijowski" tom I str. 205, Londyn 1959 r.)

A oto niektóre wyjątki "Smutnym echem rozeszła się po kraju wiadomość, że w nocy z 21 na 22 lutego 1900 roku odnaleźli zandarmi kryjówkę, w której drukowano "Robotnika". Znajdowała się ona w Łodzi na ulicy Wschodniej pod nr 19 m 4

Tymczasem, dzięki staraniom Aleksandra Sulkiewicza, została sprowadzona z zagranicy nowa drukarenka, prawie zupełnie identyczna ze starą, tzw. "babcią", która spoczywała u zandarmów Sulkiewicza. Stanowił przynieść się z rodziną do Kijowa i tam we własnym mieszkaniu drukować "Robotnika"

Pewnego dnia wyczytaliśmy w gazecie, że Piłsudski jest wolny, że został wyprowadzony z więzienia przez miejscowego lekarza. Nie było to dla nas niespodzianką, jednak radość była ogromna i jednocześnie obawa, czy zdola wydoszczą się za granicę

W parę dni po otrzymaniu tej radoszej wiadomości, kiedy byliśmy zajęci zwykłą swą pracą, usłyszeliśmy silne szarpnięcie dzwonka u drzwi wejściowych do naszego mieszkania. Gdy otworzyliśmy drzwi, zobaczyliśmy ze zdumieniem i radością Piłsudskiego, a za nim usmiechniętego tajemniczo Sulkiewicza. Zostali dzień, czy dwa i pomagali nam wykonać pierwszy, wydawany przez nas numer "Robotnika"

Wydaliśmy nry 39-43 "Robotnika", parę ulotnych piśmierek i odezw

A więc Wilno, Łódź i Kijów

JAPONIA

Dr Dąbrowski stwierdza "Odnosnie podróży Piłsudskiego do Japonii autor pisze, że wywiad japoński zaprosił Piłsudskiego i Romana Dmowskiego, przywódcę Narodowej Demokracji, w celu omówienia akcji dywersyjnej w Rosji". W rzeczywistości było zupełnie inaczej. To Piłsudski sugerował Japonczykom polską dywersję przeciwko Rosji i w celu przedłożenia swoich planów, które miałyby być zrealizowane na koszt Japonii, pojechał do Tokio Dmowski podążyć za Piłsudskim, żeby wy-

perswadować japońskiemu rządowi popieranie polskiej dywersji

W "Pismach Zbiorowych" tom IX, str. 279 znajdujemy "W towarzystwie Tytusa Filipowicza, naszego późniejszego ambasadora w St. Zjednoczonych, Piłsudski wsiadł na okręt w maju 1904 r."

O tej misji pisze w następujący sposób "Faktem istotnym jest, że gdzieś w maju 1904 roku zostałem zaproszony przez rząd japoński, abym przyjechał do Japonii na rozmowy, bliżej nie określone w zaproszeniu. Mogłem się zgodzić na wyjazd innych osób, lecz zdecydowałem jechać osobiście. Uczyniłem to dlatego, iż nie mogłem nie przypuszczać, że najprawdopodobniejszą treścią rozmowy będzie udzielenie informacji o charakterze wojskowym państwu japońskiemu i w tak drastycznej sprawie nie chciałem nikomu dać pełnomocnictwa. Państwo japońskie zwracało mi wszystkie koszty podróży"

Po wizycie w Min. Spraw Zagranicznych w Tokio, Piłsudski odbył rozmowę z zastępcą szefa sztabu armii japońskiej. Oprócz tego złożył memoriał o narodowościowym zróżnicowaniu imperium rosyjskiego, w którym wykazał, że tylko 57 procent ludności stanowią rdzenni Rosjanie

"Jedynym rezultatem, który osiągnąłem - pisze Piłsudski o swej misji w Tokio - było wydzielenie w osobną grupę jenców wojennych - Polaków"

Na tym zakończył Piłsudski swój kontakt z Japonczykami i do tego zagadnienia już więcej nie powracał. Ale PPS w Paryżu miała szkołę bojową. W następstwie nawiązanych kontaktów, paru Japonczyków prowadziło w tej szkole wykłady

TYMCZASOWA RADA STANU

Dr Dąbrowski pisze "Nie jest zgodne z prawdą, o czym p. Wilmanski powinien wiedzieć, że akt 5 listopada 1916 r. stwarza "namiastkę" rządu

Tymczasowa Rada Stanu nie była rządem, ani jego namiastką". I dalej "Piłsudski przyjmował miejsce w Radzie tylko po to, żeby czuć nad sprawami wojskowymi, ale tylko jako członek Rady, a nie "Przewodniczący" nie istniejących urzędów"

Zajrzyjmy znowu do "Pism Zbiorowych" tom IV str. 89

"Niemcy i Austria zrobili mały krok naprzód na tej drodze i powołano do życia tzw. Tymczasową Radę Stanu, która zebrała się po raz pierwszy 14 stycznia 1917 r. Piłsudski wstąpił do Rady i objął sprawy wojskowe, choć nie हुआ się, co do właściwych intencji Niemiec i zakresu samodzielności Rady. Miał jednak nadzieję, że może uda się stworzyć nowe warunki dla postępu naprzód budowy Wojska Polskiego

Oficjalnie Piłsudski miał sprawować obowiązki Przewodniczącego Komisji Wojskowej Rady Stanu i Dyrektora Departamentu Wojny, ale negatywne stanowisko Beselera uniemożliwiło organizację takiego ministerstwa"

Pan Dąbrowski pisze "Radym wiedzieć skąd Autor wytrzasnął rozmowę między gen. Beselerem a Piłsudskim"

Nie wiem również, jak, z jakiego źródła p. Sojka-Wilmanski podał informację o tym spotkaniu, ale podał je zgodnie z prawdą

"Przed rozwiązaniem Legionów i zgłoszeniem dymisji przez Piłsudskiego Beseler zaprosił go na rozmowę. W sposób bardzo uprzejmy przekonywał Piłsudskiego, że współpraca ich obu jest więcej niż kiedykolwiek potrzebna dla dobra Polski. Niestety, Polacy tak często nie wiedzą, jak zdobyć największe korzyści dla siebie i wyzyskać najbardziej dogodną sytuację

Piłsudski, który nienawidził hipokryzji, przerwał mu, pytając o co właściwie chodzi

Von Beseler, z miną człowieka, którego dotknęło niestosowne pytanie, wyjasnił, że w interesie Polski leży, aby miała silną armię. Jeden tylko człowiek może ją stworzyć, a jest nim właśnie on - Piłsudski. Może pan stać się jednym z najświetniejszych wodzów swej epoki - ciągnął von Beseler - Dotychczas nie miał pan pola

dla swych wielkich talentów. Ale współpraca z nami da panu nieobliczalne wprost możliwości. Dostarczymy uzbrojenia pierwszej jakości, niczego nie zabraknie. Otwiera się przed panem droga do sławy i zaszczytów, o jakich pan nie marzył i wspinała przyszłość dla Polski

"Myli się pan - przerwał Piłsudski - być może zyskałby pan jednego Polaka, ale ja straciłbym cały naród"

22 lipca 1917 r. Piłsudski aresztowany został razem z Sosnkowskim. Wywieziono ich do Niemiec ("Wspomnienia", Aleksandra Piłsudska, Gryf Publication Ltd London, 1960, str. 214)

Tytuł do artykułu p. Dąbrowskiego - "Bronny Marszałka Piłsudskiego" jest mocno dziwaczny. Piłsudski nie potrzebuje niczyjej obrony! P. Sojka-Wilmanski nigdzie nie uchybił imieniu Piłsudskiego. W długim artykule popełnił pewne błędy i nieścisłości, ale całość charakteryzuje czesc dla Wielkiego Polaka

Nasz Czytelnik Pan Michał Nędza z Montrealu nadesłał oryginalną odezwę wydawną przez torontorską Polonię przed 50 laty w związku ze śmiercią Marszałka Piłsudskiego

P. Dąbrowski, w swoim artykule polemicznym, wziął "ostry zakręt", godzący w osobę p. Wilmanskiego, sam nie znając dokładnie pewnych faktów historycznych i dość nonszalancko stwierdza "Odkładam go (artykuł p. Wilmanskiego) z uczuciem niesmaku"

ŻYWE RYBKİ

Gdy jesteśmy przy Japonii, warto przypomnieć "żywe rybki". Tytus Filipowicz opowiadał kiedyś przyjaciółom, jak to było w Tokio

Piłsudski był zaproszony na przyjęcie oficjalne i dowiedzieli się, jakie będzie menu obiadowe. Jednym z dan był żywe rybki, które należało potykac żywcem. Piłsudski był wstrząśnięty, obruszył się i oświadczył, że tam nie pojedzie. Filipowicz był wystraszony, ale po dłuższej chwili klękł przed Piłsudskim i uroczysto oświadczył "Musisz tam pojsc dla Sprawy Polski". I Piłsudski poszedł

STARANIEM ZWIĄZKU POLAKÓW W KANADZIE Gr 1-szej i 9 tej ODBĘDZIE SIĘ dnia 19-go Maja t. j. w niedzielę o godzinie 8-mej wieczorem W SALI ZWIĄZKOWEJ 62 CLAREMONT

UROCZYSTA AKADEMJA ŻAŁOBNA

ku czci

Św. p. Marszałka

Józefa Piłsudskiego

WIELKIEGO WODZA NARODU POLSKIEGO

Zmarłego dnia 12-go maja b r w Warszawie.

Program Akademii następujący

1 Pieśń pogrzebowa
Polski Chór Filharmoniczny

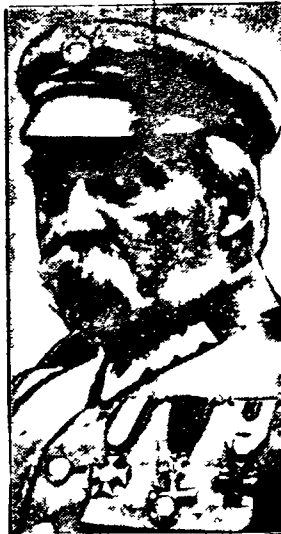
2 Dekl. p. t. "Odszedł"
Juljan Piekarczyk

3 Marsz Żałobny Szopena
Prof. M. Borkowski

4 Deklamacja "Rozstanie"
Józef Rozycki

5 Chór
Szkoła Związkowa

6 Mowa programowa
St. Stasiór

7 Orkiestra Marsz Żałobny
J. Pankowski

8 Przemówienia przedstawicieli Władz kanadyjskich i delegatów miejscowych organizacji.

9 Fanfara Naczelnikowi
E. Śmiałek

10 Ślubowanie
Szkoła Związkowa

11 Hejnał Żałobny

12. Odczytanie Rezolucji.

RODACY! Ojczyzna nasza i Polacy rozrzucaeni po całym świecie, pogrążeni w bólu i żałości po stracie swego Ukochanego Pierwszego Marszałka JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, Twórcy dzisiejszej Polski Mocarstwowej — jednoczą się w Akademjach Żałobnych, dla złożenia MU po śmiertelnej wdzięczności i czci. My również nie chcemy być ostatni.

Zapraszamy przeto całą Polonię Torontorską by również pięknym aktem złożyła Ukochanemu Dziadkowi daninę z swych serc. Przybądźcie jaknajliczniej, niech w tym dniu żadnej do-
brej Polki i dobrego Polaka nie zabraknie

MICHAEL NEDZA
383 QUEBEC AVE.
TORONTO ONT M5P 2V5

KOMITET

→ **Dokonczenie ze str 1** ←

Dla wielu z nas, zwłaszcza przybyłych niedawno, każdy dolar okupiony jest najpierw nie kończącymi się i często upokarzającymi staraniami o pracę. Potem harową, nieraz ponad siły, na puchnących nogach za kontuarem, z połową zamrożonej, osłizgłej krwi miazdzącej plecy, dzwigającą po słiskim betonie w rzeźni, coraz to nową, godzina za godziną w przegrzanym, zatłoczonym warsztacie, po kilkanaście godzin na dobę, kiedy jest szansa na dodatkowy zarobek, albo się musi, bo właściciel się spieszy z wykonaniem zamówienia, z trudem zdobytego.

Często przy pracy monotonnej, oglupiającej, poniżej naszych kwalifikacji i ambicji, nieraz i poniżej godności, kiedy kogos kto sprzedaje garnki czy odkurzacze, ludzie ordynarnie wyrzucają za drzwi.

I wiecznie ten niepokój, że i to się straci, że trzeba będzie pojsc na bezrobocie, na welfare i nie będzie z czego posyłać paczek do Polski, wyrzuconej z pracy, z dziećmi, starej, chorej matce. Ze nie będzie za co sfinansować wyjazdu czy emigracji rodziny do Kanady.

Pracuje się więc często ponad siły, kosztem wypoczynku, zdrowia, nieraz, kosztem i własnej przyszłości, kiedy się już nie ma czasu ani sił na naukę języka i zawodu.

Pewno, nikt tu z głodu nie ginie. Rząd, podatnik da chleb, dach nad głową, da lekarza, buty na zimę - da kasdemu. Ale na paczki do Polski nie da.

A więc dlaczego?

W grę wchodzi sprawy podstawowe, sięgające w głąb serca, duszy, psychiki - tego co stanowi o naszym ja. Tej więzi, która łączy nas z najbliższymi i z naszą przeszłością, przez którą się dajemy się osłabić przez lata rozłąki, przez dzielące ludzi kontynenty i oceany.

To w imię tej więzi, w imię lojalności wobec tych, co zostali tam - ciuła się te zielone, które wbrew temu co wielu sobie w Polsce wyobraza, nie leżą tu na żadnej ulicy - i płaci się za to ciężką pracę.

I tę właśnie więź wobec najbliższych, tę lojalność i tę ciężką pracę, wykorzystują nieraz niektorzy z naszych własnych rodaków.

→ „Posyłam Wam dolary...” ←

Zielona dwudziestodolarówka. Po jednej stronie jezioro otoczone lasem i gorami napis dwujęzyczny angielski i francuski. Po drugiej herb Kanady, wkomponowane w herb motto „A mari usque ad mare” - od morza po morze. Obok miłościwie nam panująca królowa Elżbieta, młoda i przystojna, wcale nie jak w naturze. Papier w najlepszym gatunku, ze znakami wodnymi, przyjemnie szlesci przy wyjmowaniu z portfela.

Od morza do morza. Od Atlantyku po Pacyfik. Kraj nieograniczonych możliwości. The Land of Opportunity.

Po obecnym kursie ta dwudziestodolarówka to jakieś 9-10 tysięcy złotych w Polsce. Równowartość dwu-trzech tygodni pracy dla wielu ludzi.

Przychodzi list z Kanady. Wysłałem Wam dwieście dolarów. Powinności mieć dobre święta. Wysłałem przez polską firmę, powinna być solidna, przecież to nasi ludzie, Polacy. Zaraz potwierdźcie odbiór.”

Co za radość w domu. Codzienne czekanie na listonosza, planowanie co się kupi, co się będzie jadło i piło, komu się ofiaruje prezent, czy ważniejsze są buty dla Zosi czy witaminy dla małego, czy ta książka, na którą ojciec ma taką ochotę, ale nigdy go na nią nie stać. A może starczy na to wszystko? Kogo się zaprosi na kolację? A może się uda gdzieś pojechać, w góry czy nad wodę?

Mijają tygodnie, potem miesiące. Pieniądzy jak nie ma, tak nie ma. Już po świętach. Chude to były święta w tym roku. Zosi buty z nog zlatują. Euforie pierwszych tygodni zastąpiły rozgoryczenie i depresja.

Teraz, wieczorami, przy cienkiej herbacie, nie kończąc się dyskusje o tym, co się mogło stać „Po co obiecywał, skoro nie mógł dotrzymać?” „A może ktoś ukradł po drodze?” „Niemożliwe, Kowalska stale dostaje w listach przekazy, nigdy nic nie zginęło.”

Potem się już o tym nie mówi wcale. Pozostała tylko jakas gorycz, uczucie zawodu i niesmaku, kiedy pada słowo Kanada.

Tak sobie wyobrażam to, co się mogło dziać w rodzinie Celny Mydło, w miejscowości Bokul w województwie ostrołęckim.

W rodzinie Feliksa Niemczyka w Lublinie, przy ul. Drzymały.

W rodzinie Matyldy Kłak, Dębówka 4, w Szczytnie w województwie olsztyńskim.

Do województwa ostrołęckiego p. B. Mydlowski wysłał z Kanady 445 dolarów, 15 lutego 1984.

Do Lublina - Jan Ziemiński, 210 dolarów, 20 maja 1984.

Do Szczytna - Ryszard Kłak, 320 dolarów, także 20 maja 1984.

DO DZIS ŻADNE Z TYCH PIENIĘDZY NIE DOSZŁY DO ZADNEGO Z ADRESATÓW W POLSCE. Wyparowały po drodze. Zniknęły jak sen złoty. Zaintrygowani, zaczęliśmy badać sprawę.

Do redakcji przyszedł list...

Proszę teraz, Czytelniczko i Czytelniku, o chwilę uwagi. Proszę się skupić najpierw na faktach - faktach sprawdzonych i niezaprzeczalnych - a potem wyciągnąć własne wnioski.

Pora teraz wrócić do listu.

Jest to fakt pierwszy, który był dla nas punktem wyjściowym w całej tej sprawie.

LIST Z RED DEER

Red Deer, 18 03 85

Szanowna Redakcjo,

Zwracam się do Was w sprawie osobistej a być może, że nie tylko ja truję Wam i tak nie lekki kawałek chleba. Mam nadzieję, że jeden telefon kogos z pracowników Redakcji pomoże więcej niż nasze zszarpane nerwy. Zdziałac mogą.

Cała sprawa - niby drobna, zawarta jest w załączonym piśmie - fotokopii - a dotyczy ona nieuczciwości polskiej firmy przesyłkowej - przetrzymującej przesyłki i zgarniającej profity.

Jestem w Kanadzie 2 lata - teraz wiem, że przesłać do Polski pieniądze można wykupując Międzynarodowy Money Order.

Nie pracuję, nie jest nam lekko. Proszę więc o jeden jedyny telefon interwencyjny do p. Goldyna z International Parcel Service - PROMPOL - Toronto, 2120 Bloor St W, tel (416) 762-7253.

Z poważaniem
Jan Ziemiński

P.S.

Moje bezpośrednie interwencje są zbywane - a zwrotu pieniędzy doczekać się trudno.

Z góry dziękuję za telefon w tej sprawie, uważam, że firma nie chce rozgłosu w tej sprawie, choć byłoby to potrzebne dla innych uczciwych i ciężko pracujących ludzi.

ZAŁĄCZNIK DO LISTU Z RED DEER

Anna Mozdzanowska
7637-26A St E
Calgary ALTA
T2C 1E6

International Parcel Service
PROMPOL
Marek Goldyn

Po raz ostatni żądam tą drogą od Pana natychmiastowego zwrotu pieniędzy dla Klientów Polish Family Service w Calgary,

B. Mydlowski - 445,- dol kan (420 - miało być dostarczone dla Mydło Celina - Bakul woj. ostrołęckie)

Jan Ziemiński - 210 - dol kan (210 - dla Feliksa Niemczyka Lublin ul. Drzymały)

Ryszard Kłak - 320 - dol kan (300 - dla Matyldy Kłak Dębówka 4, Szczytno, woj. olsztyńskie)

Przesłano Panu czek
dla poz. I - nr 41/84 z dn. 15 II 84 - 445 - dol kan
dla poz. II i III - nr 83/84 z dn. 20 V 84 - 530 dol k
zostały zrealizowane przez Pana firmę - poz. I - dn. 27 II 84, poz. II - dn. I VI 84.

Umowa została więc zawarta. W sprawach tych reklamacji wysyłane były pisma oraz przeprowadzono 10 rozmów telefonicznych, w tym 5 tylko w terminie od 15 09 - 1 10 84. W każdej z nich obiecywał Pan szybkie i pozytywne załatwienie sprawy.

Konczy się luty 1985 r. Panska ignorancja przechodzi ludzkie granice moralności.

Nadmieniam, iż swoim postępowaniem przyczynił się Pan do wyczerpania psychicznego mojego męża i narazenia Jego dobrego imienia w Calgary.

13 10 84 Mąż był już w stanie śmierci klinicznej, a 20 10 84 zmarł.

Oczekuję natychmiastowej reakcji Pana i zwrotu pieniędzy.

Anna Mozdzanowska

Calgary dn. 18 II 85

Do wiadomości
B. Mydlowski - Taber
J. Ziemiński - Red Deer
R. Kłak - Calgary

→ Co mówi Marek Goldyn? ←

Pokazałem list i załącznik Markowi Goldynowi. Ani okiem nie mrugnął Goldyn, to nie jest człowiek, którego łatwo zbić z pantofelów. Buzię ma pokerową.

- Tak, otrzymał czek na 445 i 530 dolarów (kanadyjskich) od panów Mydlowskiego, Ziemińskiego i Kłaka. Przyznał to od razu, z rozbijającym uśmiechem.

- Tak, czek przekazał do banku i zrealizował, czyli pobrał pieniądze, w sumie 985 dolarów.

— Nie, nie było wątpliwości, w jakim celu pieniądze zostały mu powierzone. Jest w pełni świadom tego, że w intencji nadawców miały być przekazane jak najszybciej wskazanym osobom w Polsce.

- Czy zostały do dnia dzisiejszego przekazane tym osobom w Polsce?

Mówię teraz Goldynowi, żeby sobie dobrze wszystko przypomniał, zastanowił się nad każdym słowem i starannie wywodził wszystko, co powie.

Nie jest to bowiem prywatna pogawędka, lecz rozmowa przeznaczona do druku. Niech sobie uświadomi, że to jest tak, jakby stał na scenie i mówił do publiczności, liczącej co najmniej 30 tysięcy osób. Echo Tygodnia ma bowiem kilkanaście tysięcy czytelników, a można się spodziewać, że prawie wszyscy jeszcze z kims będą o tym mówić.

Wśród tych ludzi znajdują się byli, obecni i przyszli klienci firmy przesyłkowej PROMPOL, którą p. Goldyn prowadzi w Toronto.

Będą słuchacze radia POLONEZ, które też prowadzi i z którym występuje raz na tydzień w Toronto p. Goldyn.

Telefon do Calgary

Dzwonię i pytam p Mozdzanowską, wdowę po sp panu Mozdzanowskim, który był przedstawicielem Gołdyna w Calgary o całą spawę

Jest absolutnie pewna, że pp Mydlowski, Ziemiański i Kłak zadnych paczek poprzez firmę p Gołdyna nie posyłał Tylko pieniądze

Były natomiast rozliczenia między sp p Mozdzanowskim a Gołdynem, w związku z lekarstwami z Lethbridge, wysłanymi do Polski Chodziło o sumę około 400 dolarów Gołdyn rachunku do dziś nie przysłał, choć twierdzi, że te pieniądze mu się należą

Morał

Jaki z tego wszystkiego płynie morał?

Dawno temu, amerykańscy sklepikarze wywieszali na widocznym miejscu szyld z łacinskim napisem CAVEAT EMPTOR Niech się pilnuje nabywca Nie rozstawaj się z dolarami pochopnie, obejrzyj dokładnie co kupujesz, postaraj się, ale po zakończeniu transakcji kłama zapada i możesz mieć pretensje tylko do siebie, jeśli ci się coś nie podoba CAVEAT EMPTOR

Nie bądźmy więc pochopni i naiwni, kiedy w grę wchodzi nasze ciężko zarobione pieniądze

Fakt, że firma jest polska, że właściciel czy kierownik jest Polakiem, niczego automatycznie nie gwarantuje

Zasęgijmy **opinię** o reputacji człowieka i firmy

Zażądajmy jakichś gwarancji na piśmie, że jeśli w określonym terminie nie nadejdzie potwierdzenie przesyłki, to pieniądze niezwłocznie zostaną nam zwrócone

Jeśli człowiek lub firma, którą reprezentuje nie cieszą się nieposzlakowaną opinią, trzymajmy się od nich z daleka

Czy jest to biuro podróży czy firma wysyłkowa, czy sklep z kielbasą, czy sprzedawca samochodów lub telewizorów czy mebli, czy warsztat samochodowy, lekarz czy adwokat

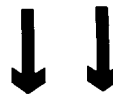
Są ludzie i ludzka

Są firmy i firmy

W Toronto jest wiele polskich firm i wielu ludzi, zajmujących się interesami, a między nimi także p Marek Gołdyn, który wierzy w potęgę reklamy

Ale nie dajmy sobie robić wody z mózgu Niechże Polak wreszcie zmadrzeje, choćby po szkodzie

Jacek Adolf

Na 24 godziny przed oddaniem tego numeru *Echa Tygodnia* do druku, odwiedził mnie w redakcji p Gołdyn, usiłując nakłonić, bym tego tekstu w ogóle nie publikował Argument prowadzi byznes i to zaszkodziłoby jego interesom

Argument mnie nie przekonał Gazeta służy całej naszej polskiej społeczności Podpisuje się pod pewnymi, dość szeroko przyjętymi normami postępowania wobec innych, także w interesach

P Gołdyn sięgnął po argument z innej beczki Oświadczył, że wobec tego będzie się zle o mnie wyrażał (zapewne chodziło mu o swe środki masowego przekazu, radio i biuletyn drukowany - Polonez) No coż, nie tacy i nie tak mnie straszili, zaczęło się jeszcze w PRL

Zobowiązałem się oczywiście, że wydrukuję obok tekstu każde pisemne oświadczenie p Gołdyna w sprawie znikających dolarów Otrzymałem list do jednego z poszkodowanych od firmy Prompol, który obok w całości drukujemy j a

Pan JAN ZIEMIAN -
RED DEER

Szanowny Panie,

Przepraszamy za zwłokę w odpowiedzi spowodowaną nie z naszej winy Dopiero 8 maja 85 redakcja *Echa Tygodnia* poinformowała naszą firmę o otrzymaniu Panskiego listu z dn 18 marca 1985

Opoznienie realizacji Panskiej przesyłki nadanej w firmie Polish Family Service w Calgary nastąpiło wskutek niespodziewanej śmierci kierownika tej firmy s p Łukasza Mozdzanowskiego Sprawami rozliczeń finansowych zajęła się Jego żona

Po wymianie korespondencji i ustaleniu telefonicznym Polish Family Service zobowiązał się do uregulowania wszelkich zaległości i ostatecznego rozliczenia w stosunku do naszej firmy

PROMPOL IPS - mimo braku ostatecznego rozliczenia z Polish Family Service - kierując się troską o dobro klienta zrealizowała Panską przesyłkę

Łączymy wyrazy szacunku
Kierownictwo Firmy
PROMPOL

Będą byli, obecni i przyszli klienci biura poroży RADIO TRAVEL, które też prowadzi Marek Gołdyn

Będą wreszcie nabywcy ukazującego się od czasu do czasu piśmka *Polonez*, które wydaje nie kto inny, lecz znany nam już Marek Gołdyn

Gołdyn jest człowiekiem zajmującym się wieloma różnymi interesami i jest oczywiście, że wierzy w potęgę reklamy

W radiu POLONEZ reklamuje firmę PROMPOL i biuro podróży RADIO TRAVEL

W piśmie POLONEZ reklamuje firmę PROMPOL, radio POLONEZ i biuro podróży RADIO TRAVEL

A do firmy PROMPOL przychodzą czeki od ludzi, którzy zawierzyli całej tej reklamie

Pozostaje tylko udac się do banku i zainkasować pieniądze

(Na marginesie dodam, że oczywiście p Marek Gołdyn nie tylko inkasuje czeki, od czasu do czasu sam też je wystawia Dziwnym zbiegiem okoliczności, dwa czeki z podpisem Gołdyna trafiły w moje ręce, trzymam je w szufladzie biurka Oba wrocily z banku do osób, które je otrzymały, z adnotacją N S F - „No Sufficient Funds” Czeki bez pokrycia Puszczenie w obieg czeków bez pokrycia to działalność, która ma swój paragraf w kodeksie karnym Kanady, ale to już osobna sprawa)

A więc Gołdyn wierzy w potęgę reklamy, zna wagę słowa powielonego w druku i niesionego do słuchaczy na falach radiowych Na skutek tej własnie reklamy, p Ziemiański z odległego Red Deer wysłał panu Gołdynowi 210 dolarów kanadyjskich, które to dolary p Gołdyn zainkasował w dniu 1 czerwca 1984 Niedługo będziemy obchodzić rocznicę Dla Feliksa Niemczyka przy ul Drzymały w Lublinie, dla którego te dolary były przeznaczone, będzie to smutna rocznica Pieniędzy bowiem do dziś nie otrzymał i nie zanosi się na to, by w ogóle kiedykolwiek do niego do-

tarły Nie trzeba dodawać, że i nadawca, p Ziemiański z Red Deer nie otrzymał zwrotu wysłanych pieniędzy, nie mówiąc już nawet o procencie bankowym od tej sumy

Wrocmy do naszej rozmowy z przedsiębiorczym p Gołdynem Stanęliśmy na pytaniu

• Czy pieniądze, o których mowa, zostały do dnia dzisiejszego przekazane wskazanym przez nadawców osobom w Polsce?

Wydawałoby się, że pytanie jest proste i wystarczy prosta odpowiedź, tak albo nie

Ale Gołdyn takiej prostej odpowiedzi nie udziela Zamiast tego składa następujące oświadczenie, cytuję je dosłownie

ZA TE PIENIĄDZE POKRYTE ZOSTAŁY KOSZTY PACZEK WYSŁANYCH PRZEZ FIRME

Odpowiedź jest w sposób oczywisty wykrętna, ale wynika z niej niezbicie, że pieniądze, w postaci gotówki nie dotarły i nie mają szans dotrzeć do wymienionych odbiorców w Polsce Gołdyn właśnie to przyznał w tej swojej odpowiedzi

Może jednak osoby te, zamiast gotówki, otrzymały jakies wartościowe paczki?Może trzej nadawcy, o których tu mowa, wysłali też i paczki do Polski i ich gotówka została zużyta na te paczki?

Pytam o to p Marka Gołdyna Mowi, że nie umie na to odpowiedzieć w tej chwili, ale sprawdzi w papierach w biurze i da mi znać

Do dziś się nie odezwał
Tyle o p Marku Gołdynie,

Preludium konfliktu miało miejsce blisko 4 dekady wcześniej kiedy Rosja w 1875 zajęła należący do Japonii Sachalin Japonia, której proces przejścia z epoki feudalizmu do początkującego kapitalizmu rozpoczął się 9 lat wcześniej (reformy Mejdzi) była jednak za słaba by interweniować zbrojnie
W ten sposób usadowienie się Rosjan na Dalekim Wschodzie nie miało żadnych groźniejszych następstw, co bynajmniej nie oznaczało, że dwór cesarski w Tokio pogodził się ze stratą wyspy bądź uznał dominującą rolę Rosjan w tamtym regionie Koniec wieku przynosi Japonii zwycięską wojnę z Chinami, zakończoną pokojem w Shimoneseki (1895) w wyniku czego Korea zrzuca zwierzchnictwo chińskie, a Japonia staje się dominującą siłą tamtejszego regionu

Z powojennego osłabienia Chin korzystają także Rosjanie, którzy usadawiają się w Mandzuri, formalnie nadal podległej Pekinowi Ekspansji rosyjskiej pomaga fakt wybudowania w latach 1891-1900 kolei transyberyjskiej łączącej równoleżnikowo część europejską z leżącym

nad Pacyfikiem Władywostokiem, którą następnie Rosjanie doprowadzają do leżącego w Mandzuri na półwyspie Laotung-Port Artur W miejscu tym zjawia się wkrótce flota wojenna Rosji Carskiej zakładając sobie stałą bazę wojenną Następnym etapem penetracji jest Korea Rosjanie zawierają umowę odnośnie eksploatacji lesnej tego państwa i wkrótce za drwalami, pojawiają się widocznie dla ochrony tychże żołnierze rosyjscy Japonicy na próżno słą protesty domagające się wycofania wojsk, rokowania obydwu stron nie dają rezultatów, zostają zerwane 26 stycznia 1904 r

3 lutego Rząd Japonii decyduje się na rozpoczęcie wojny, 5 zrywa stosunki dyplomatyczne, w nocy z 8 na 9 lutego następuje atak 10 niszczycieli japońskich na część floty rosyjskiej na Pacyfiku stacjonującej w Port Artur Dzięki zaskoczeniu inicjatywa bojowa jest w rękach Japonczyków, w pierwszym dniu uszkodzają ciężko 2 pancerniki rosyjskie (Carewicz i Rewican) oraz krążownik (Pallada), drugiego dnia 2 następne krążowniki (Askold i Novik), czwartego dnia w nieudanej próbie przerwania blokady japońskiej toną pancerniki Wariaż i Korejec, reszta floty wraca do portu Eskadra sta-

cjonująca w koreańskim porcie Czemulpo po stracie krążownika i stawiacza min odplywa do Władywostoku Petersburg dowiaduje się z opóźnieniem o klęsce morskiej - pierwsze wieści mówiły o zwycięstwie Dwór carski dowiedział się prawdziwej wersji bynajmniej nie od głównodowodzącego siłami mórsko-ładowymi regionu Admirała Aleksiejewa, a od przedstawicieli spółek handlowych zajmujących się działalnością merkantylną w tamtym regionie Złe wieści nie zrobiły jednak żadnego wrażenia na politykach carskich, którzy informacje te przyjęli z zadowoleniem jako możliwość odroczenia uwagi publicznej od sytuacji wewnętrznej w kraju i zjednoczenia spolaryzowanego społeczeństwa pod sztandarem nacjonalistycznego patriotyzmu 10 lutego Rosja Carska wypowiada wojnę Japonii, na posiedzeniu gabinetu zdania są podzielone, przeciwko wypowiedzią się Minister Spraw Zagranicznych baron Lamsdorf i Minister Wojny gen I Kuropatkin (widocznie znał stan armii), za wojną opowiedziała się reszta gabinetu m in Minister Spraw Wewnętrznych Plehve, Minister Floty Adm Aleksiejew, Wlk Książę Siergiej Aleksandrowicz (zabity wkrótce przez zamachowca I Kalijewa w Moskwie)

R
O
S
Y
J
S
K
O

J
A
P
O
Ń
S
K
A

Co o tym się dociec gdyż w sw bez dumy, "Dzis u Minister Spraw W gen Kuropatkin czył "Nie znacie my małej, zwyciężnał sytuacji wew zwolennikiem pol wojna w Europie to krotkotwała i przebieganych w nakryciami głowy ciwnika W oby czej
Koniec lutego i m spokojem i pasyw floty rosyjskiej m nowoczesniejszym na dno Admirał V faktyczny dowodec Z nadejściem wie dowe, w kwietniu mia Japońska lic przez gen T Kuro 23 tysiące Rosjan cenę 4 tysięcy zab sze) Japonczycy g w głąb Mandzuri nym składzie licze na półwyspie Liao komunikacyjną łącz Rosjanie odnotow okazuje sukces m przez stawiacz m skie

1 czerwca Jap nie usłują kontra Artur Grupa dow dzie 2 dywizje po sięcy zabitych (Ja pozycje wyjściowe Obłężona flota i g siły
10 sierpnia Flota kowany od morza nika i ucieczce 2 chnińskich gdzie z zownik i 3 stawiac nej eskadra adm nik, a dwa inne cie Największa Flota cząca kilkadziesiątaje zredukowan tej w obłężonym wostoku
Cesarz niemiecki giego kuzyna" M mirala Pacyfiku pompatyczny nag okrety carskie był hcząc wraków na

dalsze używanie te ste szyderstwo 19 sierpnia gen N dmiach zaciętych ynych Japonczycy sierpnia rozpoczy Yang
I Armia gen Kur Nodzu pod ogóln rżają na ugrupowa Zarubajewa (1, 2 Bilderinga (3 Kor ze straty japoński nych, Rosjanie p Mukden mimo sw nu strat zwiększy tysiocy)

Z serii "Słynne wojny historii"

W dniach 19-22 IX Japonczycy dokonują następnego szturm Port Artur, który ponownie zostaje odparty. W październiku ma miejsce bitwa pod Sha-Ho (5-17 X) gdzie z 200 tysiącami Rosjan walczy 150 tysięcy Japonczyców, mających przewagę w artylerii (800 dział do 700 dział rosyjskich). Bitwa ta nie przynosi rozstrzygnięcia żadnej ze stron. Dowództwo carskie widzi, że bez posiadania floty i tak nie jest w stanie wygrać wojny, dlatego decyduje się przenieść na tamtejszy teatr wojenny swe eskadry europejskie. Turcja na wieść o tym zgodnie z umową w Berlin (1878) zamyka cieśniny Bosfor i Dardanele dla okrętów wojennych obydwu stron, co uderza jednostronnie w Rosję, gdyż Japonia nie posiadała floty na Morzu Czarnym ani też nie miała zamiaru jej tam wysłać.

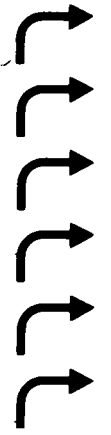
W związku z tym zostaje wyekspediowana 15 X wyłączna Flota Bałtycka pod dowództwem Admirała Rozestwińskiego, licząca 38 jednostek bojowych.

Juz 9 dni później Flota ta odnosi swe pierwsze (i jak się okazało później jedyne) zwycięstwo, tyle że oponentami są nie tyle torpedowce japońskie ile angielskie kutry rybackie. Do dziś nie wiadomo dlaczego admiralacja rosyjska

ry w tej wojnie zachowywał się jak arbiter na meczu bokserkim nadal odznaczenia zarówno zdobywcy gen Nogi jak gen Stoessel co jednak nie uchroniło tego ostatniego przed sądem wojennym, który w akcie kapitulacji dopatrzył się aktu zdrady i skazał go na karę śmierci (później zamieniona na 10 lat, wyszedł na wolność po półtora roku).

W celu zatarcia wrażeń klęski sztab rosyjski gromadzi w okolicy Mukden I Armię dowodzoną przez gen Liniewicza, 2 Armię Kaulbarsa i 3 Armię gen Bilderinga, w sumie ponad 300 tysięcy żołnierzy nad którymi dowództwo naczelne objął gen Kuropatkin (po zdymisjonowaniu Admirala Aleksiejewie).

Na siły te uderza 5 Armii Japońskich liczących po 60 tysięcy żołnierzy każda (I Armia dowodzona przez gen Kuroki, 2 Armia gen Oku, 3 Armia gen Nogi, 4 Armia gen Nodzu i 5 Armia gen Karamura) dochodzi w ten sposób do pierwszej bitwy pod Mukden (25-29 I 1905) w której Rosjanie tracą 12 tysięcy zabitych, przy stratach japońskich znacznie mniejszych. 18 lutego zaczyna się druga bitwa pod Mukden trwająca do 10 marca, kończy się pogromem wojsk rosyjskich. Po stracie 16,5 tysięcy i 51 ty-

ł car Mikołaj II Romanow trudno i dzienniczku pod tą datą zapisał nie słowem dwie wrony"

wewnętrznych Plehve chcąc przekonać słuszności podjętej decyzji, osiadał wewnętrznej sytuacji Rosji, potrzebującej wojny". General Kuropatkin nie rzekł, ale znał stan armii dlatego był ju Dekadę później kiedy wybuchła osjanom też się wydawało, że będzie zwycięska ekspedycja karna i masy po- nele murzyków będą w stanie swymi "szabkami sbrośim") pokonać prze- u wypadkach stało się jednak ina-

zec charakteryzowały się względny- sścią działań, następna większa strata miejsce 12 kwietnia kiedy wraz z naj- pancernikiem "Pietropławsk" poszedł arow bohater wojny tureckiej (1878) i loty

Japonczycy rozpoczęli działania lą- corei uderza na teren Mandzuru i Ar- a 60 tysięcy żołnierzy dowodzonych na rzece Jalu usiłuje ją powstrzymać wiodzonych przez gen Zasulicza, za ch (rosyjskie straty o połowę mniej- elamują linię obronną, posuwając się i maja 2 Armia Japońska o podob- m dowodzona przez gen Oku lądje ng, w 5 dni później przecina linię ko- Port Artur z Rosją. W tym czasie rują pierwszy i jedyne jak się potem ki tej wojny, na minach położonych "Amur" toną dwa pancerniki japon-

czycy zdobywają Port Darien, Rosja- owac wzdłuż linii kolejowej na Port lżona przez gen Stackelberga w ska- loty i brygada jazdy, po stracie 3 ty- czycy około tysiąca) wycofuje się na

azon w Port Artur zdani są na własne

syjska usiłuje opuścić oblężony i blo- ort Artur, jednak po stracie krążow- nerników i krążownika do portów ją internowane, 5 pancerników, kra- min wracają do bazy. Cztery dni póź- la Kamimura topi rosyjski krążow- o uszkodza

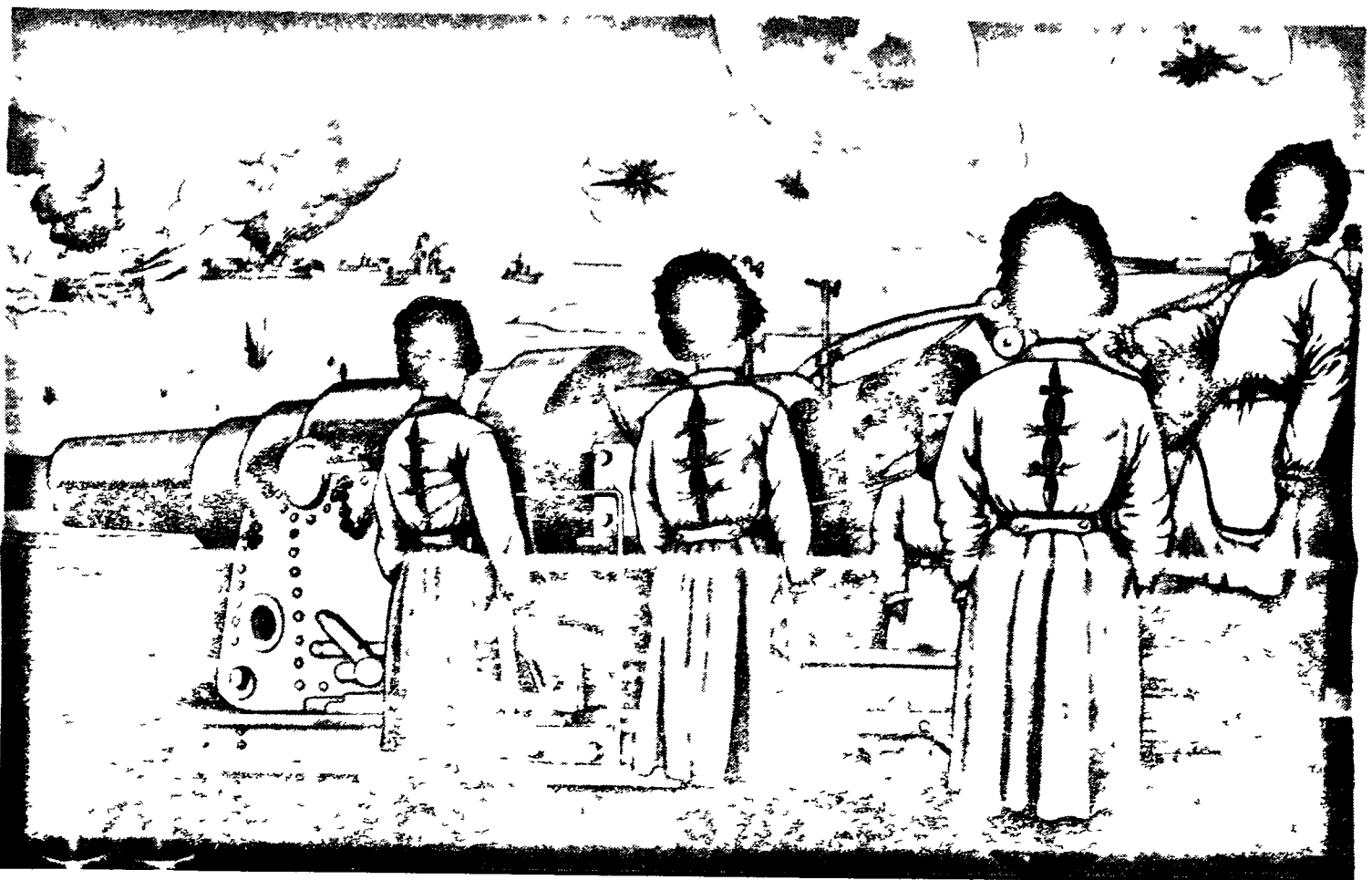
osyjska przed wybuchem wojny li- retów w tym tuzin pancerników, zos- o wielkości słabej eskadry zamknię- t Artur, bądź nie obleganym Włady-

helm II, który listy "do swego dro- ła od stycznia adresował "Do Ad- nirał Atlantyku" latem zarzucił ten ek, gdyż w sytuacji gdy jedyne całe internowane w portach chińskich (nie lże Port Artur czy Władywostoku)

sformułowania zakrawałyby na czy-

rozpoczyna szturm Port Artur, po 6 k za cenę 15 tysięcy zabitych i ran- acją na pozycje wyjściowe. Od 26 się trwająca 9 dni bitwa pod Liao-

, 2 Armia gen Oku i 4 Armia gen dowodztwem marszałka Oyama ude- : wojsk rosyjskich - południowe gen Korpus Syberyjski) i wschodnie gen Syberyjski, 10 i 17 Armijny) Mimo, i większe - 24 tysięcy zabitych i ran- acie 15 tysięcy ludzi wycofują się na rzewagi liczebnej, która po odlicze- ę jeszcze bardziej (165 tysięcy do 136

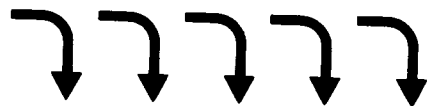
sądziła, że japońskie torpedowce mogą mieć zasięg kilku- nastu tysięcy mil morskich skoro rosyjskie i każde inne posiadały zaledwie kilkaset. Incydent na wodach Dogger Bank spowodował furję w Londynie, zwiększoną faktem, że Mikołaj II odmówił przeprosin, skutkiem tego Wlk Brytania zamknęła swe porty dla Floty Carskiej, a co najgorsze Kanał Sueski, co oznaczało, że Rosjanie nie tylko będą mieli trudność opłynięcia Afryki, ale także przybycia na Daleki Wschód pół roku później, niż oryginalnie przewidywano. Japonczycy zaś uzyskali dodatkowo swobodną rękę przez ten sam okres czasu, co zaczęli wykorzystywać przynajmniej na zlikwidowanie wojsk rosyjskich w Port Artur. Następną 3 z kolei szturm rozpoczął się 30 X przynosząc znów wysokie straty atakującym (123 tysięcy zabitych i rannych - Rosjanie 4500 zabitych i rannych).

W następnym szturmie Japonczycy rezygnują z frontalnych ataków, skupiając się na wybranych celach. Zmiana taktyki przynosi rezultaty, po 3 dniach zaciętych walk 27-30 XI wdzierają się na wysoką górę, punkt topograficzny królujący nad miastem i portem, i dający możliwość bezpośredniego ostrzału artyleryjskiego.

Ostatni rosyjski obrońcy tej placówki schodzą z niej 5 XII. W następnych dniach następuje skuteczna seria bombardowań artyleryjskich, w rezultacie jednego z nich ginie 15 XII gen Kondratienko faktyczny dowódca obrony.

30 XII 1904 rozpoczyna się kolejny szturm zakończony przełamaniem rosyjskich linii obronnych. W tej sytuacji komendant twierdzy gen Stoessel decyduje się podpisać 2 stycznia 1905 bezwarunkową kapitulację. Straty rosyjskie wyniosły 9500 tysięcy zabitych z 42 tysięcy, zaś straty floty bardziej procentowo pokazane 7700 z 11 tysięcy, ponadto 10 500 rannych. Straty japońskie były dwukrotnie wyższe wyniosły 57 780 zabitych i rannych. Garnizon rosyjski poddał się po 156 dniach oblężenia, wprawdzie posiadał znaczne zapasy amunicji, broni i żywności jednak nie było widoków na odsiecz, co deprymująco wpływało szczególnie na kadrę oficerską, zdającą sobie sprawę, że najbliższe jednostki lądowe znajdują się kilkaset kilometrów na północ w okolicach Mukdenu zaś flota nadal płynie po wodach afrykańskich. Cesarz Niemiecki Wilhelm II, któ-

sięcy rannych armia rosyjska idzie w rozsypkę podczas odwrotu, w którym 21 tysięcy Rosjan dostaje się do niewoli japońskiej

Rosjanie w nieładzie wycofują się z Mandzuru za Amur, bynajmniej nie scigani dalej przez Japonczyków, których ambicje terytorialne ograniczają się do tej prowincji chińskiej. Mimo strat siły rosyjskie liczą nadal czwarc milionu żołnierzy (w sumie zaś pół miliona na całym Dalekim Wschodzie). Straty szczególnie w materiale ludzkim są dla Rosjan łatwe do odrobienia, gorzej ze stratami materialowymi, najgorzej zaś z rozwikłaniem problemów logistycznych. Kolej transyberyjska posiada tylko jedno pasmo torów, na skutek czego obok normalnego zaopatrzenia materialowego dla pół miliona ludzi, można przewieźć nie więcej niż 40 tysięcy nowych żołnierzy wraz z ekwipunkiem. Taka ilość starcza zaś na bieżące pokrycie strat przy założeniu, że Japonczycy będą nadal w ofensywie. W sumie nie było szans aby Rosjanie mogli osiągnąć przewagę liczebną gwarantującą zwycięstwo. Całą nadzieję na zmianę biegu wojny pokładano we Flocie Bałtyckiej, która w kwietniu osiąga Morze Chwmskie. Flota Admirała Togo nie spieszy się z wyjściem na spotka-

nie, każdy ruch Rosjan jest znany Japonczykom choćby z prasy państw neutralnych jak Wlk Brytania czy USA, która opisuje detalicznie ruchy floty rosyjskiej. Admirał Rozestwienski decyduje się na popłynięcie do Władywostoku będącego ciągle jeszcze w rękach rosyjskich. W cieśninie Cuszima oddzielającej pólw Koreanski od wyspy Hondo dochodzi do morskiego boju spotkaniowego.

Cztery pancerniki wraz z Rozestwienskim na pokładzie poddają się Japonczykom. 3 krążowniki i 2 transportowce szukają schronienia w portach neutralnych. Do Władywostoku przedzierają się 2 krążowniki i 2 stawiacze min. Straty japońskie: 3 torpedowce. W porównaniu z tą klęską dowodzący Wielką Armatą książę Medina-Sydonia wydaje się być wręcz zwycięskim wodzem, w koncu doprowadził nie 10%, a blisko 50% jednostek stanu wyjściowego do portów macierzystych, a mimo to i tak ogłoszono dwutygodniową załobę na pólw Iberyjskim i w Królestwie Neapolitanskim. Po tej klęsce Rosjanie tracą chęć do walki, rozpoczęta przez Japonczyków na początku czerwca Inwazja Sachalinu napotyka tylko na symboliczny opór, armia-ostoję carskiego absolutyzmu idzie za flotą w rozsypkę.

Wrzenie wewnątrz imperium Romanowich grożące rewolucją i obaleniem systemu, nakłania Petersburg do szukania mediacji i zakończenia konfliktu. Prezydent USA T. Roosevelt pośredniczy w spotkaniu obydwu stron, które

ma miejsce przy stole konferencyjnym w Portsmouth (New Hampshire). Rosja mimo przegranej akceptuje tylko opuszczenie Mandzuru i Korei co i tak jest bezprzedmiotowe wobec faktu, że tereny te są całkowicie w posiadaniu Japonczyków, natomiast nie zgadza się na oddanie Sachalinu, który został zdobyty zaledwie 4 dekady wcześniej.

W koncu sprawę tę załatwiono kompromisowo, pół część wyspy zostaje przyznana Japonii, reszta w rękę Rosjan, którzy także zobowiązują się zapłacić odszkodowanie. W ten sposób "małe bezogonowe małpy" jak taktownie określa swych oponentów Car Mikołaj II wygrały wojnę z dużymi niebieskookimi blondynami. Rosjan zgnębiła nie tylko pycha, buta i zadufanie w sobie, lecz brak należytej organizacji, niemożność rozwiązania problemów logistycznych i załamanie się morale szczególnie widoczne po klęskach pod Mukden i Cuszimą. Japonczycy swe zwycięstwo w tej toczonyj w XIX-wieczny sposób wojnie (frontalne ataki, szarże kawaleryjskie, walki wręcz) zawdzięczali większej karności, sprawniejszej organizacji, woli zwycięstwa nie wygasającej mimo w początkowym okresie dużych strat na lądzie.

**KRZYSZTOF
SÓJKA-WILMAŃSKI**

Dobroczynność w niezłym stylu

Udany okazał się wieczór artystyczny w Toronto. Dopisała publiczność, czyli charytatywny cel imprezy - zakup narzędzi chirurgicznych został wykonany - jak informują organizatorzy z nadwyżką. W maratonowym programie sporo było momentów kładących wspomnieć, że mamy do czynienia z grupą na prędcę zorganizowanych amatorów zasilonych profesjonalistami. Prawdziwą przyjemnością dla ucha była słuchanie głosu byłej solistki teatru operowego w Łodzi, dzisiejszej emigrantki i artystki teatru muzycznego w Kingston Ontario, pani Ewy Kwasniewskiej. Dała się też namowić na występ Jasia Jasinska i podobna się we wcale zabawnym skeczu o energicznej stronie Organizator imprezy dr Krynski i Jerzy Słubicki byli w milczącym kontrastie rzeczywistości zabawni. Niezła też okazała się w rolę sekretarki prezesa Ela Wolska. Może tylko scenka była przydługa.

Sporo przyjemności dostarczył nam dialog Ireny Jellaczyc-Habrowskiej i Pawła Jedlewskiego. Były to listy Gabrieli do dwóch przyjaciół, a babska ta przewrotność wychodziła w każdym ich wierszu. Paweł dzielnie sekundował naszej zawodowej gwiazdzie. Jedynie w tajemniczymi wiedzą, że podtrzymywał odpadającą nogę antycznego taboretu, na którym posadził go reżyser Józef Sobolewski, torontowski pianista grał wiązankę melodii z dużą sprawnością techniczną, może trochę za szybko i z nadmiernym dla tego typu muzyki impetem, ale jego muzyka była dla nas i tak dużą przyjemnością nieczęsto obecną w polonijnym świątku.

Oby więc nam się więcej okazji przydawało do uczestnictwa w polonijnej kulturze. Nowy Jork doczekał się polonijnego teatru. Może nie całkiem straciliśmy szansę na własny w Toronto?

Wprawdzie narzekamy wszyscy, ale czy rzeczywiście zasługujemy na coś dobrego? Po frekwencji na występach Kaczmarskiego czy Buleczki, można jedynie głową z ubolewaniem pokręcić.

Ewa Kwasniewska - duża klasa

Irena Jellaczyc-Habrowska jako Gabriela Zapolska na scenie SPK

Dr Zdzisław Krynski, Jerzy Słubicki i Jasia Jasinska

MERCURY FORD

POZYCZKA 99 %
KLIMATYZACJA BEZPŁATNA
w niektórych modelach samochodów

Dalsze informacje

TERESA BEDNAREK
TORONTO, 1800 O'Connor Dr.,
TEL 759-4422

**DZIĘKUJĘ
ZA
PONOWNY
WYBÓR
YURI SHYMKO
M.P.P.**

★ BĘDĘ WAS W DAŁSZYM CIĄGU
GODNIE RÓPREZENTOWAŁ W QUEEN'S
PARK

★ DOŁOŻĘ WSZELKICH STARAŃ, ABY
JAK NAJLEPIEJ SŁUŻYĆ SWOIM
WYBORCOM

WE WSZELKICH SPRAWACH PROSZĘ
KONTAKTOWAĆ SIĘ ZE MNA

2323 BLOOR ST. W. — TEL. 766-7656

City of Toronto

Harmonogram wywózki śmieci Victoria Day i Queen's Birthday Poniedziałek, 20 maj, 1985

20 maja, 1985 r. w poniedziałek NIE BĘDZIE wywózki śmieci. Śmieci, które powinny być wywiezione planowo tego dnia, zostaną usunięte we wtorek, 21 maja. Regularna wywózka przewidziana na wtorek 21 maja zostaje przeniesiona na środę, 22 maja.

W środę, 22 maja NIE BĘDZIE zbioru makulatury ani dużych przedmiotów. Zostaną one wywiezione we środę, 29 maja.

Przypominamy, że w Toronto znajduje się 16 specjalnych punktów - kontererów na szkło i metale. W lutym br. zebrało 195 ton gazet, 37 ton szkła i 4 tony puszek.

Po szczegółowe informacje proszę dzwonić
947-7742

R M Bremner, P Eng, F I C E
Commissioner of Public Works

SZKOLNICTWO I OSWIATA W KANADZIE

Na odczyt pod tym tytułem zapraszamy Rodziców, którzy chcą wiedzieć więcej o strukturze i programach szkół młodzież i dorosłych, którzy stoją przed wyborem zawodu lub chcą się przekwalifikować, jak również wszystkich zainteresowanych wykształceniem w dobie obecnej. Nowo przybyli mile widziani.

Prelegenci: p Kemp Rickett, dyrektor jednej ze szkół w Toronto, p Iwona Grabowska, profesor Literatury Słowiańskiej na Uniwersytecie York.

Miejsce: 206 Beverley St. Polski Ośrodek Kulturalny
Termin: 24 maja 85, godz. 7:30 wieczorem

Szczegółowych informacji udziela Ośrodek Pomocy Polakom Imigrantom, 206 Beverley St., tel. 979-9634 (9).

Z poważaniem KRYSZYNA STADEN, dyrektor

FILM

IANUSZ PIETRUS

FANTASIA

Część II

Inspiracją do pracy nad tym bodaj najbardziej monumentalnym filmem Walta Disney'a, stała się raz jeszcze Myszka Miki

Otoż jej twórca nie bardzo mógł się pogodzić z ich kilkuletnim rozstaniem, które skądinąd było konieczne jeśli się zwazy charakter nowych fascynacji Disney'a

Formą rekompensaty dla widzów, Mickey, no i oczywiście dla niego samego miała tedy być miniaturka filmowa według znanego poematu Geothego - "Uczeń Czarnoksiężnika" ("The Sorcerer's Apprentice") Za tło muzyczne nowego wcielenia Myszkę, postanowiono wykorzystać kompozycję Paula Dukasa o takim samym tytule

Do współpracy nad realizacją tego małego arcydzieła, zaprosił Disney - Leopolda Stokowskiego, dyrygenta jednej z najbardziej cenionych w Ameryce orkiest - Philadelphia Orchestra Stokowski, który był długoletnim entuzjastą talentu Walta, nie tylko przyjął zaproszenie, ale także zaproponował stworzenie czegoś większego i ambitniejszego W najogólniejszym kształcie, ow film przypominałby raczej koncert muzyki poważnej, tyle, że zamiast instrumentów pokazywano by rysunki

Opracowanie muzyczne - przede wszystkim zaś, wybór odpowiednich utworów - wziął na siebie Stokowski, a dopasowaniem animacji do istniejącej już ścieżki dźwiękowej zajęł się Disney

Narodził się projekt, który równemu tysiącu ludzi zajęł w realizacji blisko 4 lata pracy Te cyfry są doprawdy imponujące 60 rysowników nieustannie nadzorowanych przez 11 reżyserów wykonało w sumie ponad milion rysunków, w poszuki-

waniu perfekcji dźwiękowej, dokonano tysięcy nagrań każdego utworu z osobną A efektem?

No coż, nawet po tylu latach istnienia "Fantasia" wcale się nie zestarzała Gdy wpatrujemy się w ekran słuchając cudownej muzyki czujemy się trochę tak jakbyśmy znaleźli się po drugiej stronie czarodziejskiego zwierciadła

Wiemy, że Disney opowiada nam bajkę, a jednak ulegamy tym wszystkim nastrojom, które towarzyszą rysunkowym bohaterom Pomaga nam w tym niewątpliwie głos Deems Taylora - słynnego przed laty sprawozdawcy radiowego komentującego koncerty w Metropolitan Opera

"Fantasia" zbudowana jest z kilku epizodów, których czas trwania określony jest przeważnie długością zaprezentowanych w nich utworów muzycznych

Początek stanowi tutaj krótkie opowiadanie na temat ścieżki dźwiękowej - demonstracja tego, jak rodzą się pomysły muzyczne, ilustrację tworzy "Tocatta and Fugue in D Minor" Jana Sebastiana Bacha

Następny epizod - "Nutmacker Suite" według muzyki Czajkowskiego - jest chyba wyraznym nawiązaniem do motywów "Silly Symphonies" sporo tam wysłuchanego baletu w niezwykle kolorowej oprawie

Po występie Mickey Mouse w "The Sorcerer's Apprentice", przenosimy się wraz z muzyką Strawinskiego do prehistorii naszej Planety "Rite of Spring" w przeciągu paru minut streszcza nam dzieje milionów lat Kolejny fragment "Pastoral" oparty o 6 Symfonię Beethovena budzi wśród znaw-

już można zrobić - coś nowego, coś co poprawia percepcję, co odkrywa w tej sztuce nowe, wspaniałe wartości

Tak stało się i tym razem, a rzecz dotyczy ścieżki dźwiękowej (sound track) Cudowna muzyka skompletowana przez Stokowskiego, rozbrzmiewa w "Fantasi" nowym dźwiękiem, tzw digital, sound, choć nie potrafię wyjaśnić szczegółów tej techniki - z całą pewnością nadaje dziełu dodatkowego blasku

Nagraniami kierował Irvin Kostal, laureat m.in. dwóch Oskarów (za "West Side Story" i "The Sound of Music"), mając do dyspozycji 125 muzyków - największą orkiestrę jaka kiedykolwiek wzięła udział w studyjnych nagraniach

cow najczęściej kontrowersji, jako że w swym wizualnym charakterze (łagodne, pastelowe kolory, dość frywolna fabuła) ponoc nie bardzo oddaje właściwą naturę tej muzyki

Za to "Dance of the Hours" w opinii większości zasługuje na miano najlepszego segmentu "Fantasi" Pomysł jest faktycznie oryginalny parodia baletu wykorzystująca operę Ponchielliego "La Gioconda" Disney wznosi się ponownie na szczyty sztuki, szczególnie wtedy gdy każde kręcić swym hipopotamom karkołomne piruety Całosc zamyka kombinacja utworów Musorgskiego ("Night on Bald Mountain") i Schuberta ("Ave Maria") symbolizująca - tak chce "Fantasia" - walkę dobra ze złem, dnia z nocą

Ilekroć wznawia się jakiś film Disney'a dodaje się do oprawy - bo z trescią niewiele

"Fantasię" chcą dzisiaj oglądać wszyscy i rzadko kto wyjdzie z kina rozczarowany Chciałoby się więc westchnąć szkoda, że wielki Disney nie doczekał tych dni Lata czterdzieste nie były bowiem najfortunniejszym okresem w rozpowszechnianiu tego filmu i tak na dobrą sprawę, dopiero w 1969 roku, a zatem w trzy lata po śmierci Disney'a, zwrociły się koszty produkcji Na szczęście galeria małych postaci uchroniła ich twórcę od jakiegokolwiek katastrofy (na przykład zamknięcia wytwórni) Bo można się zżymać oglądając "Fantasię", lecz nie sposób nie lubić Myszkę Miki, Kaczora Donaldę, albo Pluto Nawet gdyby się miało dużo lat

Wiersze emigracyjne

pustka to jest takie zjawisko
nic nie znaczące przyzwyczajenie
pustka jest w każdym żywym stworzeniu
jest przyszłą ciemnością i niemocą

lecz przede wszystkim - pustkę stwarzamy
dzielnie samotnie niewolnicy bałwochwalcy bałwochwalcy
po co to wszystko? powtarzam każdej mojej chwili
śmiech bezsens moja dusza domaga się wyzwolenia
nie jestem niewolnikiem choćby przyszło mi za to zapłacić
nie jestem godny mej ceny nie jestem godny wykupu
what is wrong with you there is nothing wrong with me
jestem niewidzialny I am invisible I am nonexistent

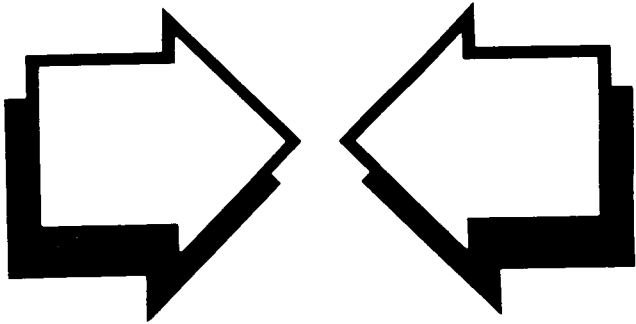
Chicago, 24 marca 1985

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

porozmawiamy o tajemnicy i konieczności
nie uciekaj nie uciekaj teraz uległością odpowiedź
moj głos będzie głosem twojej duszy
gdy dotknę twojej dłoni nasze losy się połączą
nasze losy i przekleństwo doli naszych
zrenice oczu rozszerzone w strachu
nasze usta spragnione pocałunku
nasze serca spragnione wytchnienia
bo tylko teraz nam przyszło tu być
a życiem naszym pomiata potwór wielogłowy
ktorego ujrzyć można tylko w jego dziełach
o biedne biedne zagubione serca
głośny i straszny jest ryk potwora
lecz uszy nasze już don przywykły
dusze nasze gotowe na rozdarcie
nie trzeba nam sądu trzeba iść tylko

Seattle, 22 kwietnia 1985

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI

Alicja i kąt

"Kąt jest płaszczyzną zamkniętą" - często Mistrz powtarzał Alicji to zdanie, jak tajemniczą formułę na programowanie wyższych stanów destabilizacji struktur

I pewnego dnia Alicja weszła w porozumienie ze społecznością kątów w jej własnym pokoju
Bawiła się z nimi w grę polegającą na przybliżaniu i oddalaniu przedmiotów martwych i nie ożywionych jeszcze przez Mistrza

Zdawało się, że przedmioty te wpadają nagle w gęstą atmosferę kąta i jeszcze chwila, a znikną przez kąt ten wchłonięte

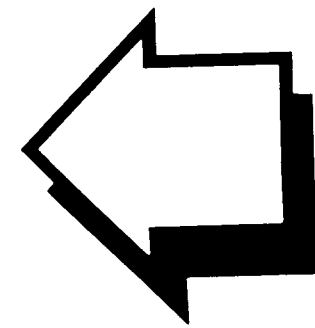
Ta niewinna zabawa dawała Alicji wiele do myślenia, a także pewną satysfakcję z posiadania umiejętności odgadywania sekretnych właściwości kątów

Zabawa trwała tak długo, aż Alicja sama stanęła twarzą w twarz z kątem, aby na sobie doświadczyć uczucia tożsamości kątowej

Wtedy wszedł Mistrz

"Kąt jest płaszczyzną zamkniętą" - powiedział i Alicja zastęglą bez ruchu
Jeszcze chwila a zniknie, albo wchłonie ją gesta kąta atmosfery

MAGDALENA CZYŻYCKA

Nasze Matki

nasze matki
na wiosnę
głębiej oddychając
ciepłą otuchę podszeptują
pąkom - by też dały z siebie -
ze to nie boli a usmiech
tak otwiera usta

w lecie
nasze matki
rozrzutne bez miary
mlekiem karmią trawę
kwiaty - miodem
zeby soczyste były
nasze łąki
w jesieni
i zimie bez matek

JAK UTRZYMAĆ 95% TWOJEGO DOCHODU INWESTYCYJNEGO PO PODATKU

AGF Preferred Income Fund to prowadzony przez profesjonalistów, racjonalnie urozmaïony portfel najwyzej ocenianych udziałów korporacji kanadyjskich

ZMAKSYMALIZUJ TWÓJ DOCHÓD INWESTYCYJNY PO ZAPŁACENIU PODATKU

Poprzez wykorzystanie możliwości podzielenia podatku na wybrane przez siebie udziały, Preferred Fund może zmaksymalizować twój dochód inwestycyjny. Możesz uchronić od podatku aż do 95% twojego dochodu inwestycyjnego - w zależności od poziomu twoich dochodów i tabeli taksacyjnej. To wszystko dzięki Preferred Fund.

REGULARNE MIESIĘCZNE DYWIDENDY

Preferred Fund zapewnia ci regularny, miesięczny dochód z dywidend, rok po roku. Regularny miesięczny dochód, doskonały zwrot popodatkowy i spokój ducha. To są właśnie korzyści, które zawdzięczać możesz AGF.

AGF PREFERRED INCOME FUND

Tak jestem zainteresowany ofertą
Nazwisko _____
Adres _____
Kod pocztowy _____
Nr telefonu _____

WYTNIJ KUPON I WYŚLIJ NA
ADRES
ANDREW SLEDZ
TP & ASSOCIATES LTD
194 Wilson Avenue Suite G-8
Toronto Ont M5M 3A7
TEL. praca 482-0175 dom 624-5411
Akceptujemy międzymiastowe rozmo-
wy Collect

Kongres Polonii Kanadyjskiej OKRĘG TORONTO

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

OSRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM **BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ**
206 Beverley Str 226 Roncesvalles Ave
TEL 979-9634 TEL 533-9471

**KOMISJA EMIGRACYJNA KPK
OKRĘG TORONTO**
w sprawach sponsorowania i poradach
emigracyjnych przyjmuje
we wtorki w godz. od 12 - 19
192 Garden Ave Toronto, Ont
TEL 588 - 1659

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762 - 9523

Konta depozytowe	7%	rocznie
Specjalne konta depozytowe.	6 1/2%	rocznie
(minimalny depozyt \$5000 oprocentowane na każdy dzień depozytu)		
3-miesięczne certyfikaty	8 1/2%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty ...	8 1/2%	rocznie
1-letnie certyfikaty	9%	rocznie
3-letnie certyfikaty.....	9 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty non-redeemable.....	10%	rocznie
RRSP i RHOSP	9%	rocznie
Pozyczki personalne	14%	rocznie
Hipoteki.	13 1/2%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 do 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz
SOBOTY od 10 do 12 30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

PELIKAN

MARAX

WYCIĘCZKI W ZNANE I NIEZNANE

Pelikanom oddawali cześć już Indianie południowo-amerykańscy. O parę tysięcy wyprzedzili ich Egipcjanie, którzy w swym panteonie żywych bogów - obok stu innych gatunków zwierząt - umieszcili również pelikany. Hodowane były na stawach obok świątyn, dokarmiane najsmaczniejszymi rybami z rąk kapłanów, balsamowane po śmierci. Są to jedne z nielicznych ptaków, których na ogół człowiek nie krzywdzi. Nigdzie nie tępi się pelikanów, nawet jako niszczycieli ryb, aczkolwiek rybacy w wielu krajach zżarcie przesładują kormorany, mniejsze i nie tak żarłoczne. Pelikan nie jest również ptakiem towarzyszącym, bo ma mięso cuchnące tranem, podobnie jak mewy i większość rybojadów.

Ród pelikanów jest bardzo stary. Bezpośredni ich przodkowie żyli w eocenie, a w obecnej postaci występują one co najmniej od dwudziestu milionów lat. Obserwując pelikana rzeczywistość można ulec złudzeniu, że ogląda się przyrodę minionych epok. Wydaje się, że nad morzami sprzed milionów lat żyło wiele form, zarówno latających jak nielatnych, do których pelikan pasowałby bardziej niż do współczesnej awifauny. Co więcej, portret jego niekształtnej głowy z monstrualnym dziobem, którego otwarta dolna szczęka przypomina brytfannę, ma wiele rysów wspólnych z niesamowitymi mieszkańcami nadbrzeżnych lasów oraz wysepki owczesnych morz. W wielkimi pterozaurami - gadami latającymi o błoniastych nietoperzych skrzydłach. Gdyby pelikanowi doczepić z tyłu głowy długi wyrostek służący za ster - byłby karykaturą, lecz zarazem imitacją pteranodona, który przypominał go rozmiarami, z wyjątkiem osmiometrowej rozpiętości skrzydeł.

Pelikan nie jest jednak zwierzęciem tak egzotycznym, za jakie często uchodzi. Dane o jego pojawieniu się go na ziemiach polskich na przykład - datują się z XVI wieku. W zeszłym stuleciu pelikan "baba" widywany był w Polsce wielokrotnie od Karpat po Bałtyk, czasami w stadkach. Widywano także pokrewnego mu pelikana kędzierzawego. Jego pierwszego obserwowano także

po wojnie. Oprócz południowo-wschodniej Europy pelikany zasiedlają Afrykę i sięgają do Azji Środkowej. Inne formy żyją między innymi w Ameryce i Australii.

Naukowy opis ptaka twierdzi, że jego rozpostarte skrzydła mierzą ok. 280 cm, ale nie ma sobie równych pod względem długości ciała, osiąga 185 cm od czubka dzioba do końca ogona, czyli nieco więcej niż strus afrykański. Tym jednak, co u fruwającego pelikana najbardziej zdumiewa ogromem, jest powierzchnia skrzydeł. Niezależnie od wizerunku wywiera majestatyczność tych wielkich płaszczyzn lotnych w ruchu, zarówno przy

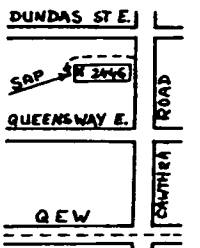
locie czynnym jak i podczas dynamicznego szybowania, w którym ten ptak osiąga prędkość 70 km na godzinę.

Antonio Hallik tak opisał w książce "180 000 kilometrów przygody" wizerunek ze święta morza w wiosce Con-Con na chilijskim wybrzeżu, gdzie religia Chrystusa zmieszana się dokładnie z religią boga Słońca. Według tych wierzeń, w ciałach pelikanów żyją bogowie oceanu wyrzuceni ze swych nadbrzeżnych świątyn. Każda łódź ma jako maskotkę jednego z tych wielkich ptaków, który się nią opiekuje i chroni przed niebezpieczeństwem.

SAP

International Trade Corp

2446 Cawthra Rd., Bl. 4, Unit 10
Mississauga, Ontario, L5A 3K6
Tel (416) 896-0170 Telex 06-961420

NAJWIĘKSZY W KANADZIE PUNKT PRZYJĘCIA

PACZEK DO POLSKI

● PRZESYŁAMY PACZKI MORSKIE I LOTNICZE

UWAGA! ● SPECJALNA OFERTA ● ważna do 30 maja 1985 r.
Za każdą nadaną paczkę nadawca otrzyma bezpłatnie funt kawy

● PRZYJMujemy ZLECENIA NA

- owoce cytrusowe ● paczki z wywnosiowce ● artykuły techniczne ●
- świeże kwiaty ● dolary do rąk odbiorcy ●

Telegraficzne przekazy pieniężne

- gwarantowana dostawa w Polsce do 3 dni
- Gotowe paczki przyjmujemy przy naszym centralnym magazynie co gwarantuje najszybsze ich odejście z Kanady □ Odbieramy paczki z domów
- Wszystkie przesyłki ubezpieczamy do pełnej zadeklarowanej wartości
- Wszystkie przesyłki dostarczamy do domu odbiorcy
- Odbiorca nie ponosi dodatkowych kosztów
- Gwarantujemy najniższe w Ameryce Północnej ceny na paczki na zlecenia. Jeżeli po zamowieniu u nas paczki stwierdzisz że inna amerykańska lub kanadyjska firma ma niższe ceny niż nasza **WYPŁACAMY RÓŻNICĘ**

NOWOŚĆ Kupuj w Europie bez wyjazdu z Kanady!
Sprawdzamy do Kanady artykuły europejskie wybrane z katalogów

pomoc

GODZINY OTWARCIA

Poniedziałek - zamknięte
Od wtorku do piątku - 10 AM do 6 PM
Sobota - 10 AM do 4 PM

OWOCE CYTRUSOWE

Ananas \$ 2.80 za sztukę
Pomarancze, cytryny, grejpfruty w dowolnych ilościach
w cenie \$ 2.00 za kg + \$ 3.50 od paczki
Najmniejsza paczka 5 kg

PACZKI SPOŻYWCZE

# 211 Sznoka konserwowa 454 g	6 szt	\$ 20.00 + \$ 3.50
# 212 Sznoka konserwowa 454 g	12 szt	\$ 38.00 + \$ 3.50
# 213 Sznoka konserwowa 454 g	4 szt	\$ 26.00 + \$ 3.50
Herbata	500 g	
Czekolada z orzechami 100 g	5 szt	
Czekolada z bakaliami 100 g	5 szt	
# 214 Sznoka konserwowa 454 g	2 szt	\$ 28.50 + \$ 3.50
Sardynki w oliwie 125 g	2 szt	
Herbata	500 g	
Kawa ziarnista	500 g	
Czekolada do picia	500 g	
Czekolada z orzechami	5 szt	
Czekolada mleczna	5 szt	
Rodzynki	500 g	
Figi suszone	250 g	
# 219 Kawa ziarnista	1 kg	\$ 17.00 + \$ 3.50
Herbata sypka	500 g	
Czekolada do picia	500 g	
Pieprz	200 g	
# 235 Czekolada z orzechami 100 g	10 szt	\$ 22.00 + \$ 3.50
Czekolada z bakaliami 100 g	10 szt	
Czekolada mleczna 100 g	5 szt	
# 425 Kawa ziarnista	3 kg	\$ 18.00 + \$ 3.50
# 426 Kawa ziarnista	2 kg	\$ 12.00 + \$ 3.50
# 827 Herbata sypka	2 kg	\$ 13.00 + \$ 3.50
# 851 Połędwica wędzona	1 kg	\$ 26.00 + \$ 3.50
Sznoka wędzona	1 kg	
Sznoka gotowana	1 kg	

SWIEŻE KWIAITY NA RÓŻNE OKAZJE

Bukiet goździków 15 szt \$ 28.00
Doręczenie na dokładnie wyznaczonej dacie dopłata \$ 5.00

PRZESYŁKA PIENIĘDZY

Do \$ 100.00 opłata \$ 11.00
za każde następne rozpoczęcie \$ 100.00 opłata \$ 5.00

Zlecenia prosimy przysyłać na nasz adres podając dokładny adres odbiorcy i nadawcy (wraz z nr telefonu) numer zamawianego zestawu

Czartery do Polski

BEZPOŚREDNIE — NAJTAŃSZE POŁĄCZENIA DO WARSZAWY

CENA OD \$750

Oficjalny przedstawiciel
★ KONTA ★ PACZKI ★ BONY DOLAROWE
★ SAMOCHODY ★ LEKI ★ MASZYNY
ROLNICZE ITP

VANCOUVER	\$262
EDMONTON, CALGARY	\$199
SASKATOON	\$189
WINNIPEG	\$139
HALIFAX	\$139

Income Tax szybko, fachowo, tanio

PO SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE
PROSIMY ZGŁASZAĆ SIĘ DO

**EMPERESS
TRAVEL AGENCY Ltd**

MONTREAL

SPRAWOZDANIE PREZESA

Zgodnie z postanowieniem ostatniego Walnego Zebrania Polonijna Kasa Kredytowa została włączona do systemu komputerowego Desjardins System można uznać za operacyjny od końca czerwca 1984

Wejście naszej instytucji do nowego systemu komunikacyjnego zapoczątkowało nową erę w rozwoju naszej instytucji. Sam fakt że nasi członkowie mają do dyspozycji około 3500 linii rozrzuconych po całym Quebecu jest chyba najlepszym przykładem postępu na drodze udogodnień i sprawności działania. Koszt systemu lekko odbiegł od przewidzianych poprzednio ponieważ za miast wynajmowania niektóre zespoły postanowiono zakupić. Decyzja była pożytkowana względem czysto ekonomicznym.

Jako przykład cena roczna wynajęcia konwertora przekraczała 70% wartości zakupu. Zarząd podjął decyzję kupna. W rezultacie koszty komputeryzacji wyniosły około \$ 14 000.

W marcu 1984 miał miejsce napad rabunkowy na naszą Kasę. Do chwili obecnej policja nie ujęła sprawców. Ubezpieczenie zwróciło nam poniesioną stratę w wysokości 90% tak więc poniesliśmy stratę \$ 1000.

Ten smutny wypadek zmusił nas do zmiany systemu bezpieczeństwa. Zaizolowaliśmy nowy system alarmowy oraz przebudowaliśmy pomieszczenie Kasę.

W sumie wydatki związane z tego rodzaju transformacjami wyniosły około \$ 9000 łącznie z uzupełnieniem mebli.

Następna sprawa to jest likwidacja domu w Rawdon. W rezultacie dom został sprzedany na licytacji. Kasa odzyskała sumę \$ 24 000 na \$ 40 000 długu.

Postępowanie sądowe w dalszym ciągu trwa aby odzyskać pozostałą sumę pieniędzy. Mimo tak dużych wydatków w 1984 uzyskaliśmy wspaniałe rezultaty.

Aktyw naszej Kasy wzrósł o ponad 919 000 co przedstawia wzrost o 24,5%. Z takich rezultatów powinniśmy być dumni. Tym bardziej że udało nam się zachować cały personel a więc ochroniliśmy stanowisko pracy tak trudne do stworzenia w obecnej chwili.

Rok 1984 zamknęliśmy zgodnie z naszym planem. Na zakończenie chcę podziękować wszystkim pracownikom Komisjom oraz członkom Zarządu oraz wszystkim członkom Kas, którzy przyczynili się do rozwoju tej jedynej polonijnej instytucji finansowej w Quebecu. Zapomnijmy tych którzy przeszkadzają a pamiętajmy tych którzy nam pomagają.

Przy współpracy Polonii montrealskiej jest możliwe dojść do \$ 6000 000 w roku 1985. Zależy to nie tylko od władz Kasy, zależy to od nas wszystkich. Ponieważ rozwój Polonijnej Kasy Kredytowej przyczynia się do podniesienia znaczenia naszej grupy etnicznej na rynku północno amerykańskim.

PREZES ZARZĄDU
ZENON MAZUR

**Związek Weteranów Polskich
im Marszałka Józefa
Piłsudskiego
wspólnie z Kongresem Polonii
Kanadyjskiej w Quebecu
ZAPRASZA
całą Polonię Montrealską na film
"ŻYCIE I DZIEŁO
MARSZAŁKA JOZEF
PIŁSUDSKIEGO",**

ktorego pokaz odbędzie się dnia **25 MAJA 1985 r o godz 19 00** W sali Ecole St Luc, 630, Cote St Luc Rd rog West Hill Ave, wejście od ulicy West Hill Ave, dojazd metro Villa Maria, autobus 103

W NIEDZIELĘ 26 MAJA o godz 9 45 w kościele sw Michała przy ulicy St Viateur, rog St Urbain, zostanie odprawione nabożeństwo za spójność duszy sp Marszałka Józefa Piłsudskiego

NA POKAZIE FILMU I NABOZENSTWIE BĘDZIE OBECNA CORKA MARSZAŁKA PANI DR WANDA PIŁSUDSKA, PRZYBYŁA NA TE UROCZYSTOŚCI Z LONDYNU

Organizatorzy zapraszają wszystkich, którym imię Wielkiego Marszałka Józefa Piłsudskiego, wkrzesiciela Państwa Polskiego jest drogą. Uprasza się organizacje polonijne o wydelegowanie pocztów sztandarowych na nabożeństwo.

J Basik

Adres redakcji
12453 pavillon, Pierrefonds
Que H8Z 1M6
Korespondenci
Tel 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty
Tel 737-3945, 727-7257

**TATRA TRAVEL
SERVICE LTD
PEKAO DEALER -
Właśc E STASIAK**

DOLARY do rąk odbiorcy na konta walutowe kupony do wyboru mieszkania samochody
Materiały budowlane, maszyny rolnicze
Wszelkie wyjazdy drogą lotniczą i morską Wakacje na południe sprawy paszportowe wizowe sprowadzanie rodzin
AGENT PODRÓŻY NA WSZYSTKIE LINIE LOTNICZE ŚWIATA

3628 St Laurent Blvd
TEL 849-3451 lub 849-5012

**POLONIJNA KASA
KREDYTOWA**

65 Sherbrooke Str E Suite 103
Tel 845-3534

Oferuje Poloni na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie

Poniedziałek - środa
10 00 a m - 3 00 p m

Czwartek
10 00 a m - 20 00 p m

Piątek - 10 00 a m - 20 00 p m

**GABINET
DENTYSTYCZNY
Christine E Marczuk, D.D.S
Barbara B. Marczuk, D.D.S.**

Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty Tel. (514) 934-0181

**POLISH INTERPRETERS,
TRANSLATORS and TUTORS
(Canada) Reg'd
POLSKIE
BIURO TŁUMACZY**

oraz
**POLISH PROFESSIONAL
PERSONNEL (Canada) Reg'd.
POLSKIE BIURO
ZATRUDNIENIA KADR
WYKWALIFIKOWANYCH**

(w siedzibie Bura Podróży
YUL TRAVEL Ltd.)

465 St Francois Xavier Street
Montreal, Quebec, H2Y 2T1

TEL (514) 845-5184, soboty
i wieczory - (514) 287-1668

prowadzi solidnie

NINA PIASKOWSKA

Wykonujemy

- Tłumaczenia pod przysięgą - specjalizacja teksty prawne
- Legalizacja dokumentów
- Poswiadczenie podpisu
- Załatwianie wszelkich formalności
- Poszukiwanie pracy oraz negocjowanie kontraktów dot zatrudnienia
- Sporządzanie testamentów, aktów notarialnych, etc
- Tłumaczenia dyplomów, indeksów, matur książeczek zeglarskich, etc
- Załatwiamy wszystko od "A" do "Z" w sprawach podróży tj bilety lotnicze, morskie, wynajmowanie samochodów - car rental, etc.

**POLSKA FIRMA
NAPRAWY
SAMOCHODÓW
poleca**

wszelkiego rodzaju naprawy samochodów - solidnie i tanio, naprawy gwarantowane

GEORGES GARAGES,
3707 Rue des Commissaires,
Rawdon, Que J0K 1S0

TEL 1-834-2622

Informacje w Montrealu
TEL 683 - 2576

TORONTO

POLSKIE MUZEUM

W RAPPERSWILU

Delegatura Polskiego Muzeum w Rapperswilu na Kanadę rozpoczęła czwarty rok swej działalności.

Spojrzymy czego dokonaliśmy w okresie od marca 1982 roku do dnia dzisiejszego.

Członków wspierających którzy podpisali deklarację jest na liście imiennej 495 w tym 40 Organizacji polonijnych.

W roku 1932 wpłaciło swe zobowiązania 103 osoby w tym 7 organizacji. W roku 1983 wpłaciło swe zobowiązania 29 osób w tym 2 organizacje.

W roku 1984 wpłaciło swe zobowiązania 38 osób w tym 4 organizacje. Od roku 1982 spadek bardzo znaczny.

Czemu to przypisać? Widzę jedno usprawiedliwienie osoby i organizacje które zapisały się na członków wspierających zapominają o swych zobowiązaniach.

Trudno Delegatowi Muzeum wysłać co roku ponad 300 upomnień zabiera to nie tylko czas ale podraża koszty administracyjne (poczta).

Apeluję gorąco do wszystkich Członków Wspierających by pamiętali o swoim zobowiązaniu apeluję również do Organizacji polonijnych by i one pamiętały o obowiązku moralnym i finansowym w stosunku do tego piękne go ośrodka kultury polskiej.

Dyrekcja Muzeum podniosła w 1985 roku składkę członkowską ze \$ 7 00 na \$ 10 00 rocznie jest to bardzo mało w

stosunku do olbrzymich kosztów utrzymania Muzeum.

Od marca 1982 roku do końca 1984 roku przekazałem do Polskiego Muzeum w Rapperswilu sumę \$1 450 00.

W obecnej chwili na koncie bankowym w Credit Union w Toronto znajduje się \$79 43 (pozostałość z 1984 roku).

Czeki wzgl M O proszę wystawiać na Z J GIERA Polish Museum in Rapperswil i przysłać na mój adres.

Z J GIERA 81 Kildonan Drive Scarborough Ontario M1N 3B9

Każda donacja jest pokwitowana od wrotną pocztą.

**ZBIGNIEW GIERA
Delegat Polskiego Muzeum
w Rapperswilu na Kanadę**

**KALENDARZYK
PROJEKTOWANYCH
IMPREZ NA ROK 1985**

CZERWIEC

9 -45-lecie Czynu Zbrojnego Msza żałobna za Wodźców i Żołnierzy w kościele sw Kazimierza 11 30

Akademia ("Wkład PSZ w II wojnę światową" Central High School of Commerce, 570 Shaw St, godz 5 00 p m)

9 - Msza sw za Polskę w kościele sw Teresy 12 00 (flaga ZPwK)

16 - Pielgrzymka do Niagara on the Lake

23 - Zjazd Karpaczyków w Grimsby

23 - Dzień Czechosłowacki - Park Massaryka

Centralny Komitet
Polskich Organizacji
Weteranów

KURS DLA PRACOWNIKÓW BIUROWYCH

W sobotę dnia 12 kwietnia w Szkole Średniej przy Bloor i Dundas odbyło się pierwsze spotkanie uczestników kursu dla pracowników biurowych organizowanego przez Toronto Board of Education dla Polaków którzy bądź pracowali w biurach w Polsce bądź też chcą poznać ten zawód dopiero tu w Kanadzie. Zajęcia odbywać się będą w każdą sobotę od dziewiątej rano do drugiej po południu. Tematami są pisanie na maszynie biurowe i rachunkowe elementy księgowości i angielski. Zajęcia z języka angielskiego są prowadzone w trzech grupach zaawansowania. Zajęcia wszystkie odbywają się na pierwszym piętrze w pokojach 101 106 i 110.

Na pierwszym spotkaniu został przeprowadzony test z maszynopisania i znajomości języka angielskiego w celu lepszego podziału na grupy. Dodatkowo uczestnicy proszeni byli o wyrażenie swoich opinii na temat czego po kursie się spodziewają i jakiego rodzaju wiadomości odpowiadałyby im najbardziej. Przyjęcia trwają nadal. Wstępnie kurs będzie trwał dwanaście tygodni. W przypadku dużej popularności jest możliwość przedłużenia.

O dalsze informacje proszę zwracać się do pani APOLONII ANIELEWICZ telefon 535 3777

**POLSKIE BIURO
POMOCY SOCJALNEJ**
zostało przeniesione do lokalu przy ulicy 226 Roncesvalles Ave
TEL 533-9471

Godziny przyjęć
Poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek od 10 00 rano do 4 00 po poł

KOMUNIKAT

Bezpłatne kursy dzienne języka angielskiego dla dorosłych
Kościół sw Leo, 277 Royal York Rd - zajęcia codzienne od poniedziałku do piątku od 9 - 14 30
Opieka nad dziećmi

KURS WIECZOROWY
Szkoła sw Marka - 45 Cloverhill Rd - wtorki i czwartki od 19-30 do 21 30

TEL. 232 - 1664

PISMO ŚWIĘTE
nowy przekład,
do nabycia
Polski Kościół Baptystów,
2611 Dundas St W, Toronto,
Ont M6P 1X8

Wykład Pisma Świętego
każdej niedzieli o 11-tej
Nowo przybyłym Pismo Sw
wysyłamy bezpłatnie

TEL 239-3305 lub
239 - 3895

**SAVE - O - WAY
OSHAWA
PUNKT WYSYŁKI PACZEK
DO POLSKI
EXPRESSOWĄ DOSTAWĘ PACZEK
DO RĄK ODBIORCY W POLSCE
MORSKIE - W CZASIE 5 do 7 TYGODNI
LOTNICZE - W CZASIE 2 do 3 TYGODNI
OSHAWA, 695 King St E (Kingsway Motel)
TEL 576-6725 lub 576-4711
Agent BARBARA RZEZNICZEK**

**POLISH BOOKS & GIFTS LTD
10720A - 101 Street, Edmonton, Alberta
T5H 2S3**

TEL 424 - 1454

Marian's KSIĄZKI - CZASOPISMA -
PAMIĄTKI - DEWOCJONALIA

**UPRZEJMIE INFORMUJEMY
NASZYCH CZYTELNIKÓW, ŻE
ZOSTAŁ OTWARTY NOWY PUNKT SPRZEDAŻY
GAZETY W MISSISSAUGA
JEST NIM "LOTTERY PLACE" W BUDYNKU
KNOB HILL FARMS W MISSISSAUGA
przy Dixie Mall
OTWARTY DO 9 30 p m**

MODA

STYL COUNTRY

Styl bardzo w Stanach Zjednoczonych popularny nigdy się nie przyjął w Europie. Stary Świat zaakceptował tylko blue jeans i ten najbardziej demokratyczny ze strojów zaczął być masowo szyty przez włoskie, francuskie i angielskie firmy. Pogonią za ideałem we współczesnym społeczeństwie USA, razem ze swoistym amerykocentryzmem, stały się motorem do odgrzebywania własnej przeszłości, wyidealizowany wizerunek cowboja, rozpowszechniony przez legendę Dzikiego Zachodu, stał się wzorem do naśladowania. Fala country music ożywiła wegetujące wytwornie stroje "country". Ameryka zaroila się "drug-store-cowbojami" i myślę, że pseudo-kowbojska szmira zniechęciła wielu projektantów do sięgania po autentyczne wzory. Kilka dużych domów mody spróbowało przygotować kolekcje w stylu country na '85 rok. Góra urodziła mysz - na razie nie chwyciło. Na ilustracji kilka modeli z nowojorskich butików.

TYLKO DLA CIEBIE

Radzimy sobie same

Sukienki i bluzki z naturalnego jedwabiu doskonale można wyprać w domu używając do tego ledwie letniej wody mydlanej. Przyrządzamy ją rozgotowując resztki mydła toaletowego. Tkaniny pierzemy przez wygniatanie, bardziej zabrudzone miejscami

ca pocierając delikatnie gąbką lub miękką szczoteczką. Płucemy przynajmniej trzykrotnie pamiętając o tym, aby temperatura wody była taka sama jak przy praniu. Do ostatniego płukania można dodać kostkę cukru (leko usztywnia) i odrobinę kwasu cytrynowego lub lyżeczkę octu. Prasować tkaninę jeszcze wilgotną, lekko gorącym żelazkiem, po lewej stronie. Biały jedwab dobrze jest przed praniem namoczyć w letnim mleku.

WIOSNA - 85

No i ostatnia recepta dziś. Ta jest niestety najdroższa i wymaga od nas najwięcej czasu i energii, a o to ostatnie w tym przesileniu zimowo-wiosennym najtrudniej. Ale sposób jest sprawdzony i wart inwestycji. Po prostu fryzjer. Fryzjera tanszego lepiej wybrać sprawdzonego przez kogoś zna-

jomego, natomiast jeśli nikt z naszych znajomych nie strzygł się u tego upatrzonego za 10 dol lub strzygł się i był niezadowolony, to lepiej pojedźmy do dużego zakładu (Eaton itp.), gdzie za 20 dol będziemy usatysfakcjonowani w pełni.

A o poprawę nastroju (przede wszystkim) chodzi nam w tym

krotkim kursie pt "Wiosna - 85" pod znakiem mnie samej" (er)

P S U fryzjera będą nam zapewne polecać różnego rodzaju środki wzmacniające i tzw. musy. Nie dajmy się nabrac, podraża przyjemność, a i tak nie będziemy prawdopodobnie stosować tego później na co dzień.

ZDROWIE

Poprawianie natury

W ostatnich latach dużo mówi się o nowych metodach biotechnologicznych, o inżynierii genetycznej, która stosunkowo niedawno wyrosła z biologii molekularnej. Postęp jaki dzięki nim się dokonał jest olbrzymi.

A takie preparaty jak insulina, hormon wzrostu interferon, uzyskane metodami biotechnologii, znalazły zastosowanie w szpitalach i laboratoriach całego świata. Często nadzieje były większe niż się później okazało. W przypadku interferonu chociażby, który miał być panaceum na raka, pozostał jednak tylko wartościowym immunoregulatorem. I choć użyteczności jego nikt nie kwestionuje, raka na razie nie leczy.

Nie mniej ważne jest zastosowanie inżynierii genetycznej do produkcji żywności, w wyniku manipulacji genetycznych można otrzymać zupełnie nowe gatunki owoców, warzyw i zbóż, a co więcej można zwiększyć wartości odżywcze produktów już istniejących.

Genetycy zapewniają, że zastosowanie nowych technik inżynierii

genetycznej przyniesie w ciągu 20 lat trzykrotny wzrost plonów. Czy rozwiąże to problem głodu na świecie?

Jeszcze bardziej obiecujące wyniki badań uzyskano na zwierzętach, możliwość otrzymania identycznych genetycznie doskonałych zwierząt przez tzw. klonowanie stwarza szanse maksymalnego wykorzystania zwierząt przez człowieka. Często jednak skutek doskonałości genetycznego zwierzęcia prowadzi do efektów wręcz niepożądanych, a których przewidzieć się nie da.

Eliminowanie niejadalnych części ciała świń spowodowało np. takie skrośnienie ryja u pewnej rasy, że nie potrafiły one samodzielnie pobierać paszy. Zasadą proba wyhodowania świń 4 szynkowej powiodła się o tyle, że świni rasy Perein 4 szynki miały, ale jakkolwiek sytuacja stressowa jak przypadkowe trzasknięcie drzwiami powodowało padanie całego stada na zawał serca.

Eliminowanie bowiem pewnych genów, spowodowało wy-

eliminowanie również zespołu genów, które uodporniały organizm na stres.

I świni choć udane do rzeźni żywe dojechać nie chciały.

Bo choć z punktu naszych zapotrzebowan jest to doskonale zwierzę, często jednak, jest ono niezgodne z prawami natury.

Stąd też amerykański biolog E. Chargaff zapytał: "Czy mamy prawo przeciwdziałać w sposób nieodwracalny temu co ewolucja stworzyła przez miliony lat?"

Jeszcze większe emocje nie tylko natury moralnej dotyczą sensowności prowadzenia manipulacji genetycznych u człowieka.

Za dopuszczalne uznano tylko takie eksperymenty, które prowadzą do eliminowania chorób dziedzicznych.

Nieznajomość jednak wszystkich cech uwarunkowanych genetycznie nie pozwala na ściśle ustalenie tych granic.

Nie mniej współczesna medycyna zna już prawie 2000 defektów genetycznych. Według statystyk na świecie żyje około 100 milionów ludzi, którzy mogą przekazać swojemu potomstwu chorobę o podłożu genetycznym. Około 4% noworodków rodzi się ze schorzeniami tego typu.

Ingerencja w genotyp człowieka stała się jednak faktem. Szczególnie w przypadkach genetycznie uwarunkowanych chorób krwi.

MAŁE "CO NIECO"

Nasze Czytelniczki w swych listach piszą, że znudziły im się już szybkie, tanie dania, że chciałyby przepis na coś eleganckiego na małą kolację przy świecach. Naszą propozycją jest

Polędwica wieprzowa z suszonymi grzybami i Maderą

Oto składniki potrzebne do przyrządzenia tego dnia: 25 g suszonych grzybów, półtorej szklanki Madery (może być porto), 70 dag wieprzowej polędwicy, 3 łyżki stołowe mąki zmieszanej z solą i pieprzem, 3 łyżki masła, 3 małe cebulki lub łebki od 3 dymek - posiekane, 1 szklanka śmietany (whipping cream), ¼ łyżeczki tymianku.

Grzyby zalać Maderą i zostawić na noc w lodowce. Polędwicę pokroić w centymetrowe plasterki i obtoczyć w mące, wrzucić na rozgrzane na patelni masło i smażyć z każdej strony po 3 minuty. Usmażone kawałki przekładać do zarodopornego naczynia i trzymać w piekarniku ogrzanym do 300°F. Do pozostałego na patelni masła dorzucić cebulkę i smażyć ok. 3 minut na średnim ogniu. Dolać Maderę z grzybami i gotować aż płyn zostanie nie-

wiele (ok. 5 minut). Dodac śmietanę i gotować jeszcze 5 minut aż sos zgęstnieje. Polędwicę przełożyć na półmisek i polać sosem. Podawać z makaronem (wstążki) i lekkim czerwonym winem (np. Beaujolais).

GALERIA TYPÓW SPOD CIEMNEJ GWIAZDY

APASZ - paryski rzeźmieszek w kaszkiecie z fułarem zawiązanym na luzny węzeł i z nieodłącznym niedopałkiem w kąci ust. Słowo francuskie - apache, określane włóczęgę i nocnego złoczyńcę, pochodzi od Apaczów - plemienia indyjskiego z pld-zachodu USA.

Alfons czyli "opiekun" prostytutki, sutener jest określeniem bardzo mocnym. Nazwa ta przyjęła się powszechnie spopularyzowana przez Aleksandra Dumasa - syna, autora sztuki "Monsieur Alphonse" (1873). Zulo, zulik (to samo słowo w języku rosyjskim) jako określenie drobnego opryska przeniknęło również do Francji, gdzie imię Jules (ziul), niebawem rozpowszechnione dzięki Juliuszowi Verne, z czasem zdawało się aby przyjął obecne znaczenie.

Szukają pracy

Ogłoszenia osób poszukujących i oferujących pracę zamieszczamy bezpłatnie (o ile starczy miejsca)

PODEJMIĘ każdą pracę
TEL 255 6577

PRZYJMĘ szyć do domu
TEL (416) 526-7099 Hamilton

Zaopekuję się dzieckiem w swoim domu P Helena 911 Tanderidge CRES
Rexdale Ont M8W 2P2 Tel 746-5270

NOWO PRZYBYŁA NAUCZYCIELKA z 16-letnim stażem poszukuje pracy opiekunki do dzieci lub osoby starszej North York TEL 661 4216

DAMSKA odzież lub bieliznę większą ilość przyjmuję do szycia w domu Mississauga TEL 820 4920

PRZYJMĘ opiekę nad dzieckiem w swoim domu Toronto-okolice Dufferin i Eglinton
TEL 782 8579

MECHANIK samochodowy ze znajomością blacharki samochodowej z własnymi narzędziami poszukuje pracy w okolicy Swansea (High Park)
TEL 669-2071 proszę Andrzeja lub Ewę

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu Etobicoke TEL 255 5860

PRZYJMĘ każdą pracę na noc w weekendach
TEL 276-6168

MAJARZ z Polski z kanadyjskim doświadczeniem maluje ściany i tynki oraz wykonywane drobne naprawy Toronto TEL 531 6889

Pracownicy poszukiwani

POTRZEBNA pani do 2 dzieci Toronto
TEL 252 4795

KIEROWCY-doręczyciele Przychylni potrzebni na part-time Samochod i podstawowa znajomość angielskiego konieczne Platne gotówka Proszę zgłaszać się osobiście do OLD QUEEN RESTAURANT Toronto 560 Queen St W (kolo Bathurst)

PRACA stała lub dorywcza Znajomość angielskiego nie jest wymagana Firma przeprowadza szkolenie
TEL 242 2988 po 6 p m Robert

POTRZEBNA pani do opieki nad dziećmi (1 i 4 lata) z zamieszkaniem na miejscu Mała znajomość angielskiego przydatna TEL 491 0449

DOSWIADZONEJ osoby do samodzielnego prowadzenia biura podróży w Mississauga poszukujemy Niezwykle korzystne warunki finansowe
TEL 896 0173

POMOC DOMOWA czysta niepaląca uczywa w domu dwoje dzieci w wieku szkolnym Mieszkanie na miejscu Dużo wolnego \$ 400 na miesiąc
TEL Toronto 223 1640

OPIEKUNKA do dzieci (6 4 i 3 lat) potrzebna z zamieszkaniem na miejscu Richmond Hill
TEL 737 0419

POSZUKIWANI dystrybutorzy do biznesu firmy International Zarobki nieograniczone
TEL Toronto 766 5418 5-7 po pol

GOSPODIA OPIEKUNKA DO DZIECKA Mieszkanie na miejscu własny pokój Jeden dzień wolnego w tygodniu Toronto okolice Dufferin i Steeles
Tel 669 6281

POTRZEBNA opiekunka do dziewczynki 2-letniej Etobicoke TEL 621 0795 Proszę dzwonić po 6 p m

PRACOWNICY POSZUKIWANI do zbierania robaków
TEL Toronto (416) 766-8876 (po angielsku) lub 267 9164 (po polsku)

POTRZEBNI pracownicy do zbierania robaków Toronto tel 759 0216

POTRZEBNA opiekunka do dziecka okolic Jane Weston Rd Toronto tel 244 8238

UCZCIWA osoba w średnim wieku do prowadzenia domu dla dwóch osób POTRZEBNA Mała znajomość angielskiego dużo wolnego czasu
TEL 789 4394

SPRZEDAM SAMOCHÓD w dobrym stanie Pontiac 76 r \$ 500-

SPRZEDAM SAMOCHÓD Chevrolet 73 r B dobry stan Toronto tel 244 1808

KRAWIECTWO miarowe dla pan dla dzieci
TEL Mississauga 276 6168
od poniedziałku do soboty Proszę Janinę

POLAND, Wola Justowska, w sąsiedztwie Lasku Wojskiego, 5 min samochodem do centrum Krakowa Komfortowa willa 6 pokoi do wynajęcia na lato Samochod i telefon do dyspozycji Informacji udzieli Jan Banachowicz Krakow ul Krolewej Jadwigi 71
Tel 222-011, wew 272

UWAGA! • SPECJALNA OFERTA • ważna do 30 maja 1985 r
Za każdą nadaną paczkę nadawca otrzyma bezpłatnie funt kawy

Giewont Gift Store

333 Roncesvalles Ave Toronto, TEL 588 - 1500

PACZKI DO POLSKI
NAJSZYBCIEJ, NAJTANIEJ
WSZYSTKIE PACZKI UBEZPIECZONE.
DOSTARCZANE DO RĄK WŁASNYCH
ODBIORCY W POLSCE.

Informujemy całą Polonię, że wysyłamy ponadto świeże owoce cytrusowe, pieniądze do rąk własnych, świeże kwiaty, wszelkiego rodzaju urządzenia gospodarstwa domowego

WSZYSTKIM KLIENTOM DAJEMY
ZNIŻKĘ 10% DO KOŃCA MAJA

W każdy wtorek i piątek jeżdżą do MONTREALU i z powrotem Klimatyzacja
TEL 421 - 3591
M KRUSZYNSKI

FRYZJERKA IRENA
NIEDAWNO PRZYBYŁA DO Toronto
zaprasza Panie i Panów do
IZYS BEAUTY SALON
Roncesvalles Ave 16
TEL 532-1715
Oferuję przystępne ceny

SPECJALNA OFERTA! ARNOLD PENK

przedstawiciel Addison on Bay Limited
832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)
proponuje szeroki wybór nowych i używanych samochodów

- nowe samochody posiadają fabryczną gwarancję
- używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję.
- gwarantuje najlepsze warunki kupna samochodów załatwiając na miejscu sprzedaż, pożyczkę, tanie ubezpieczenie, a specjalnie dla nowo przybyłych oraz gwarantuje osobistą opiekę nad klientem po odbiorze auta

Od 14 lat Arnold Penk oferuje wieloletnią wiedzę w sprzedaży samochodów, załatwianiu pożyczek jak również tanich ubezpieczeń, cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polonii, a także znany jest jako społecznik
Wszelkiego typu usługi wiążące się z samochodem i obsługą załatwiane są przez pana Penka
Ponieważ kupno samochodu jest bardzo poważnym wydatkiem finansowym, trzeba być pewnym, z kim nawiązać tak poważną transakcję
Wyróżniony przez GM jako „Senior Master Salesman“ i nagrodą za największą ilość udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy
Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować?
Po wszelkie informacje proszę dzwonić — 964-3211 lub do domu o każdej porze — 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

OPROCENTOWANIE POŻYCZKI 9.9 %

Dr. MARY DONNA PIETRASZEK
młoda, polonijna lekarka, otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd
(Naprzeciw kościoła św Kazimierza)
149 RONCESVALLES Ave
TEL 536 - 5452
Właściciele
J SOLARSKI I S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski • Agencja Pekao • Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski • Polskie kartki i czasopisma • Zioba Zakonnika • Urząd Pocztowy • Sprzedaż biletów

DENTURE THERAPY CLINIC
Jan M Witalowski D T
Pierwsza Polska Protezownia
Dentystyczna
2337 Dundas St W Toronto, Ont.
(Bloor Dundas Square Bldg.)
TEL (416) 533-8811 MGP 1W7

DR WALDEMAR KOZERAWSKI
ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9
TEL 425 - 4114
(przy Ontario Science Centre)
Poprzednio pracował w Sick Children Hospital

Dr V T BLOK GŁOWCZYNSKA, M A , O D
OPTOMETRYSTA
2391 - A Bloor St. W
(Jane Subway)
TEL. 766 - 5580

DENTYSTYCZNE PROTEZY G RYTWINSKI D T
z 25-letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave.
Toronto (obok kina Revue)
TEL 531 - 8545

Matrymonialne

Do odebrania są oferty dla A-11, A-5, A-334, XYZ, 108111, Pani Uczciwa, Kawaler lat 28
Informacje w Redakcji, tel 531-5523

POLAK z obywatelstwem kanadyjskim samotny, lat 50, wzrost 166 cm, wagi 70 kg, włosy blond, oczy niebieskie, z dobrym zawodem katolikiem, lubiący muzykę, kino oraz łono natury, potrafi docenić piękno kobiece - PRAGNIE poznać Panią w wieku od 45 do lat 60 zgrabnej sylwetki w celu matrymonialnym Najchętniej Panią, która zamieszkuje na swym ranchu, ewentualnie dobrze sytuowaną, bez żadnych zobowiązań Dyskrecja zapewniona tylko poważne foto-oferty proszę kierować na adres
Post Box 58437
VANCOUVER, B C , V6P 6K2

PANI lat 63 kulturalna gospodarna pozna samotnego pana bez nałogów w celu towarzyskim ew małżeńskim - Montreal lub okolice
J P

Samotny pogodnego uspoibienia lat 45 bez nałogów o sportowych zamiłowanach pozna w celu towarzyskim ale nie matrymonialnym panią do lat 35 najchętniej brunetkę Mile widziane zdjęcie
N85
130-131

UWAGA SAMOTNI !!!
W znalezieniu partnera życiowego pomoże Wam polonijne biuro matrymonialne "VESTA"
Blisze informacje otrzymacie pisząc na adres "Vesta" - P O Box 660 Stn "C", Toronto, Ont M6J 3R9

SAMOTNY lat 44 wzrost 175 cm, wykształcenie średnie tech Szuka od powiedniej Pani w celu matrymonialnym Proszę pisać J P 393 Shaw St, Toronto Ont M6J 2X4

POZNAM PANA Mam 53 lata, wzrost 164 cm, waga 63 kg, oczy zielone, szatynka z zawodu krawcowa, gospodar na, energiczna bez nałogów o dobrym (Zgodnym) charakterze dzieci samodzielnie Poznam MĘŻCZYZNĘ w od powiednim (50 do 65 lat) wieku i dobrym charakterze i czułym sercu
POL 1

Kawaler lat 28 wzrost 167 cm wykształcenie średnie tech pracujący o dobrych manierach wesołego uspoibienia w opinii pięci pięknej atrakcyjny mężczyzna Znajomość angielskiego i francuskiego Pozna pannę do lat 30-u (bezdzielną)

Twoj status (kanadyjka czy emigrantka) jak i Twoja sytuacja materialna jest dla mnie nieistotna
Najistotniejsze i decydujące dla mnie to Twoja osobowosc i charakter
Jesli pragniesz poznać interesującego mężczyznę z którym chciałabyś związać swą przyszłość napisz a bardzo prawdopodobne jest ze właśnie to ja jestem tym ktorego nie mozesz spotkać wśrodek swęgo grona przyjaciel i znajomych
Zdjęcie mile widziane W razie obu stronniego braku zainteresowania obiecu Ję zwrót zdjęć i listów
P O Box 353
Station Jean Talon
Montreal Que
H1S 2Z3

DRODZY PANOWIE! jezeli jesteście wolni i zyczycie sobie korespondować z naszymi Paniami w Polsce i Kanadzie przyscie do nas załączając \$20 00 na członkostwo a otrzymacie bezpłatnie foto album Pan i dane osobowe FWAPOI General Delivery Port Coquitlam B C V3C 4K6 Kanada
133 136

 BARAN (Aries) 21 03 - 20 04	 BYK (Taurus) 21 04 21 05	 BLIZNIAKI (Gemini) 22 05 - 21 06	 RAK (Cancer) 22 06 - 23 07	 LEW (Leo) 24 07 23 08	 PANNA (Virgo) 24 08 23 09
--	---	---	---	--	--

Mądrze zrobisz jeśli nie będziesz przywiązywał za wiele uwagi do codziennych kłopotów. Trudno taki okres są sprawy (także i dla Ciebie) o wiele ważniejsze niż te codzienne. Powodzenie u Ryb i Blizniąt. Zaczynaj realnie myśleć o urlopie. Takie planowanie też daje relaks i odpoczynek. Najprzyjemniejsze są przecież chwile oczekiwania. Najwyższa pora na skompletowanie letniej garderoby upał tuż tuż.

Będziesz mieć dobre stosunki ze swoim otoczeniem a szczególnie z tymi którzy do tej pory Cię nie doceniali. Dobry tydzień także dla Twoich zamiłowań i sentymentów. Wiele osób spod tego znaku będzie mieć powodzenie u Lwów i Strzelców. Koniec tygodnia mniej optymistyczny problemy finansowe popykają Ci plany na długi weekend.

Jedyna przygoda naprawdę korzystna dla Ciebie to przygoda intelektualna. Myśl głębiej i zastanawiaj się nad wieloma rzeczami. Także nad swoją czułością. Wtedy na pewno unikniesz ryzyka. Najbliższy tydzień pełen niepokojów o zdrowie i finanse. Zgłoś się do lekarza. Powinien rozważyć Twoje wątpliwości. Szóstka jest w tym okresie Twoją szczęśliwą cyfrą. Daj jej szansę.

Będziesz musiał omijać lub przeskakiwać różne zasadzki i od pierac ataki różnych grubszych ryb i drobnych płotek na Twoim terytorium. Nic by im wszystkim nie sprawiło większej przyjemności jak wypłoszenie Cię i skłócenie do rejterady. Ale Ty się nie daj. Trwaj przy swoim i czekaj. Twoje domowe stosunki wreszcie ulegną poprawie. Zaczyna się dobry okres dla domu. Doceń to i włoż trochę wysiłku aby było jeszcze lepiej.

Będziesz miał wiele szans więc wykorzystaj je na coś twórczego. Co przyniesie korzyść Tobie do mowy i otoczeniu. W chwilach wolnych pomysł o wyprawach do lasu nad jeziorem z kims sercu najbliższym. Dla tych którzy się uczą w drugiej połowie tygodnia szansa. Twoją szczęśliwą cyfrą w tym tygodniu jest 5. Zaległe sprawy papierkowe już dłużej nie mogą czekać. Przejrzyj je bo rachunki nie lubią być zapłacone.

Panie spod tego znaku są mądrzejsze. Nie pozera ich ambicja a jeśli już to taka która powoduje dbałość o dom i bliskich. Toteż dla nich cały tydzień będzie lepszy niż dla panów. Będą mogli liczyć na sympatyczne propozycje i powodzenie u Skorpionów. Być może a może i Strzelców. Także finansowo będzie im się wiodło. Planowana od dawna podróż właśnie teraz powinna być zrealizowana. Gwarantowana pogoda i towarzystwo.

 WAGA (Libra) 24 09 - 23 10	 SKORPION (Scorpio) 24 10 - 22 11	 STRZELEC (Sagittarius) 23 11 - 21 12	 KOZIOROŻEC (Capricorn) 22 12 20 01	 WODNIK (Aquarius) 21 01 19 02	 RYBY (Pisces) 20 02 - 20 03
---	---	---	---	--	--

Postaraj się zmobilizować i finansowo i czasowo i wyjechać gdzieś na długi weekend. Jest Ci ten wyjazd niezbędny wrociś z zreaktywaną energią i jasnym spojrzeniem w przyszłość. Przerzucić sobie wreszcie odepowiedzieć od ust to przecież jest Twoje jedyne życie. Teraz albo nigdy. Jeśli naprawdę nie możesz sobie pozwolić na ten wyjazd to chociaż zorganizuj sobie jakieś wyjście do znajomych do kawiarni na randkę. Szczęśliwa cyfra - 7.

Byłoby drobiazgi może Cię wpaść kowac w taki huragan uczuć, że trzeba byłoby chyba lokomotywy która by Cię z tego wyciągnęła. A może aż jednej energicznej damskiej ręki? Zastanów się kto traci na Twoich emocjach. Ty sam i Twoi domownicy. Licz się z tym, zwłaszcza pod koniec tygodnia. W początkach tygodnia zadbaj więc o stan swego zdrowia o odpoczynek dla nerwów. Odwiedź lekarza i korzystaj z rekreacji na świeżym powietrzu.

Dla panów spod znaku Strzelca wskazana jest cierpliwość szczególnie w stosunku do dzieci. Bądźcie konsekwentni w postępowaniu z nimi. Twój budżet ułoży się jeśli wzmocnisz kontrolę nad niespodziewanymi wydatkami. Już wkrótce nabierze realnych kształtów planowana wizyta. Osoba która przyjedzie załatwi wiele nurtujących Cię problemów.

Jeśli jesteś już stępczym Koziorożcem ułóż sobie zajęcia i wypoczynek i stosuj się do regułarniejszego trybu życia niż do tychczas a swoje emocje staraj się przyciszać. Najkorzystniejszy to okres dla młodych Koziorożców. Gdybyś był nastawiony filozoficznie do siebie i do świata mógłbyś ten świat nasładować i odciąć się w ten sposób od wielu problemów. Szczęśliwa liczba 3.

Niech sobie mówi kto co chce a Ty potrafisz zmienić coś wokół siebie i w samym sobie. Spróbuj wyjechać może podróży przyniesie Ci potrzebne oderwanie i pozwoli z oddechem spojrzeć na Twoje problemy. To Ci da inne możliwości w następnym tygodniu pomoże działać lepiej i osiągać więcej. W Twoich problemach sercowych znajdzie coś nieoczekiwane go i nowego. A ktoż jak nie Ty lubi nowości.

Jestes z natury dość ostrożny i decydujesz się mialtwo ale nie może to być chwytajność. W każdym dniu musisz coś zrobić nie możesz przepuszczać między palcami ani dni ani godzin. To się odbija tylko na Tobie i na Twoim domu. Nie możesz żyć tylko dniem dzisiejszym. Pomysł też o jutrze. Zwłaszcza że jako Ryba jesteś bardzo rodzinny nastawiony. Najlepszy dzień - poniedziałek. Znaki przychylne Waga i Lew.

SŁUCHAJCIE POLSKIEGO PROGRAMU RADIOWEGO ROZMAITOŚCI
(Polonia Varieties Program) z Buffalo, na podziאלce 12 70 od godz 1-szej do 2-giej po południu

"POLONIA REVIEW" Polski Program Telewizyjny
Wtorki i piątki - godzina 7 30 wieczorem, Czwartki - godzina 6 30 wieczorem na kanale 10 (Maclean-Hunter Parkdale) Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia Polonu kanadyjskiej

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2 w każdą sobotę. Reklamy i ogłoszenia handlowe oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie 691 - 8789

POLSKI PROGRAM RADIOWY na stacji CJVB-1470 AM w VANCOUVER w każdą niedzielę o godz 2 30 do 3 30 po południu
Producent JERZY KUSMIDER
Tel (603) 327 - 6892, Adres P O Box 5862 Stn "L" Vancouver, B C V6P 6E3
Wiadomości z Polski, Kanady i świata, komentarze, wywiady, ogłoszenia i komunikaty polonijne, koncert życzeń oraz ogłoszenia handlowe

POLONIA PROGRAM RADIOWY STEREO W EDMONTON na stacji CJSR FM 88 W KAŻDĄ SRODĘ OD 18 DO 19 Program prowadzi RYSZARD MAKOWSKI
● wiadomości tygodnia ● kronika religijna ● komunikaty organizacji polonijnych ● i życzenia na różne okazje

UWAGA HAMILTON HETMAN - PARCEL SERVICE
151 Queen St N Apt 2501, HAMILTON, Ont L8R 2V7
TEL 525 - 4707
To firma przez którą Polonia hamiltonska może wysłać do Polski
● Owoce cytrusowe
● Paczki żywnościowe
● Paczki ze słodyczami
● Kawa, herbata, pieprz
● Świeże kwiaty
● Dolary do rąk adresata
● Paczki MORSKIE
LOTNICZE
- NAJNIŻSZE CENY W HAMILTONIE
● Nasze super niskie ceny tylko do końca maja
26 MAJA JEST DNIEM MATKI

Imieniny
16 C Andrzeja, Jędrzeja, Szymonety, Ubalda, Wiençysława
17 P Bruna, Maksymy, Paschalisa, Rezedy, Sławomira
18 S Aleksandry, Aryka, Klaudu, Sandry, Toski, Wenecjana
19 N Celestyna, Iwa, Piotra, Pudencjany
20 P Aleksandra, Bazylego, Bernardyna, Bronimira
21 W Kryspina, Przesławy, Teobaldy, Walentego, Wiktor
22 S Heleny, Ruty, Romy, Wiesławy

UNITY TRAVEL
100 University Ave Suite 807
Toronto Ont Canada M5J 1V6
Tel (416) 595 1244
Telex 06-22186-P W T

Biuro Podróży UNITY TRAVEL
ZAPRASZA NA TRZY INTERESUJĄCE WYCIECZKI

Toronto - kraje skandynawskie
Wycieczka rozpoczyna się 29 sierpnia i trwa 2 tygodnie
Odlot z Toronto do Kopenhagi i stamtąd tura autobusowa po krajach skandynawskich CENA \$ 1694

3 tygodnie w Skandynawii
Odloty z Toronto do Kopenhagi 27 czerwca i 11 lipca
Trzytygodniowa wycieczka autokarowa po Skandynawię - CENA \$ 2314

Wakacje w Europie Środkowej i Wschodniej
Odlot z Toronto do Kopenhagi 11 lipca
Trzy tygodnie autokarem - w programie wycieczki zwiedzanie Węgier, Polski, Czechosłowacji, Austrii, Niemiec i Danii CENA \$ 2068

EUGENE KUPER
TEL. (416) 766 - 2443
2500 Bloor Str West

Nowe i używane samochody osobowe oferujemy Pontiac, Buick and GMC

- Sprzedaż finansowanie wypożyczanie serwis
- Zamiany (trade in) mile widziane
- Posiadamy duży wybór nowych i używanych samochodów w atrakcyjnych cenach
- Oferujemy doskonałe warunki finansowe przez GMAC
- Niskie wpłaty z dołu (down payment)
- Służymy profesjonalną radą przy kupnie samochodu
- Znajdziesz nas niedaleko stacji metra Jane jeden blok na zachód od Jane Str
- Wszystkich informacji udzielamy także w języku polskim

WIELKA WYPRZEDAŻ - SALE JUZ W TYM TYGODNIU 18 MAJA W SOBOTĘ "Barbecue - Roast Beef"

KOMIS
139 Roncesvalles Ave TEL 534 - 9362
Posiadamy w dużym wyborze

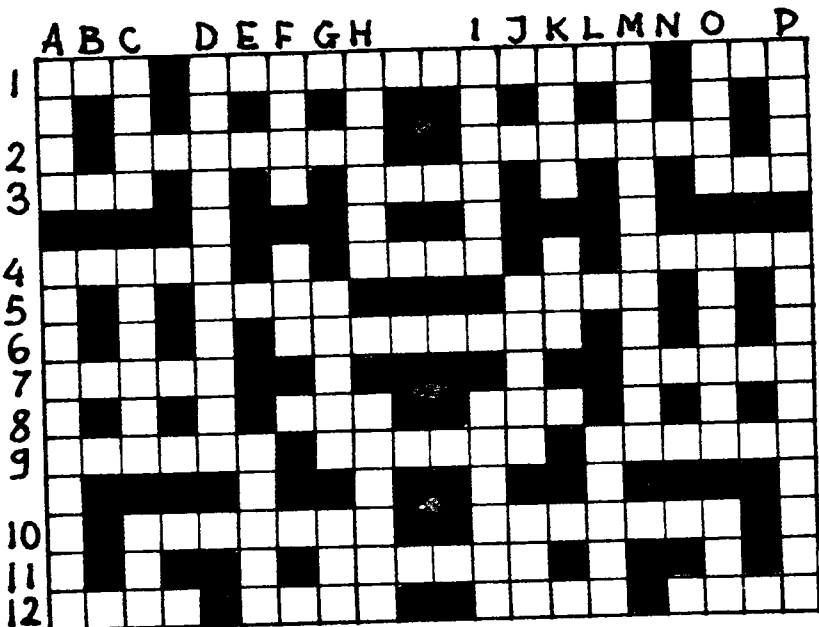
- wyroby rzemiosła artystycznego i rękodziełnictwa
- kostiumy ludowe ● bogatą galerię kryształów
- bursztyny, biżuterię artystyczną, srebro ● polski fajans z Włocławka i porcelanę

ZAPRASZAMY DO NASZEGO SKLEPU SZTUKI LUDOWEJ
Tylko u nas bez kłopotu wybierzesz wytworny, elegancki prezent dla każdego !

R. J. FASHIONS
Nowo otwarty polski sklep posiada duży wybór pojedynczych fasonów
Szyjemy na miarę i naprawiamy
Ceny bardzo okazyjne
1544 Bloor St W (rog Dundas i Bloor)
TEL 533 - 8881

PROGRAM RADIOWY "ECHO OJCZYZNY"
Od poniedziałku do piątku na fal CHIN FM 100 w godz od 10 30 do 11 30 rano
Program prowadzi Karolina Kęsik
W programie koncert życzeń, wiadomości polonijne i z Polski, interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich
637 College St, Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991, dom 247-9755

KRZYŻÓWKA WŁASNA Nr 135

1 K O B O L D M A M U T S K R Z E K
 2 S A Y O A R K A R
 3 A T O L W E R N Y H O R A E D F U
 4 N B I F G L U C
 5 T R A P E Z O K L P I G M E J
 6 Y B J L A N D O E A A
 7 P R A D O U D E L T A T
 8 A R A E G A R B Y Y G Z Y
 9 M E T Y S I T A R T A R
 10 K F R T A T A R A K A U P
 11 O R I N O K O A U A M N E Z J A
 12 R B P A D A L E C I R
 13 S P I R A L E E E J A P O N I A
 14 Y A U U R D U T R E N M I P
 15 K D O K S U K S U E E
 16 A U T A I N E Z A L B A N U R T

Pozomo

- 1-A nad Wisłą w 1920 r
- 1-D część kapłanska kościoła
- 1-O tyfus
- 2-C rodzaj suchej cienkiej kielbasy
- 2-I porażenie, bezwładność grupy mięśni
- 3-A część meczu tenisowego
- 3-H książka - prezydent marionetkowego państwa słowackiego (1939-45)
- 3-O piłka poza boiskiem
- 4-A dziedzic wewnętrzny domu
- 4-H imię w dwie strony
- 4-M rzeka w Polsce
- 5-D coś do podzielenia na czworo
- 5-J Kastor dla Polluksa
- 6-F radziecki sadownik, część je-

- 7-A chłop-premier w Polsce, w latach międzywojennych
- 7-M państwo w Himalajach
- 8-F "konik" w Gomulki
- 8-I australijski strus
- 9-A na gorące lub zimne
- 9-G republika w Ameryce Środkowej
- 9-L duchowny, który otrzymał dwa święcenia wyższe przed kapłańskimi
- 10-C ojciec Bolesława Chrobrego
- 10-I grupa plemion indyjskich w USA i Kanadzie
- 11-G krotkie, bufiaste spodnie noszone w XVII i XVIII w
- 12-A rzeka w Hiszpanii
- 12-E przysmak z niedzwiedzia
- 12-I ciecz bezbarwna, lotna,

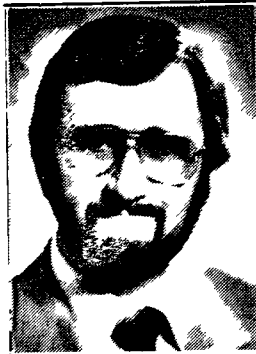
działająca narkotycznie
 12-N biblijny bratobojca

Pionowo

- 1-A raz
- 1-C w lesie bezdrzewny pas, liną odstępowa
- 1-D pole walki po bitwie
- 1-F czynny wulkan europejski
- 1-H potwór - zwierzę
- 1-I rodzaj galerii na kolumnach nad nawami bocznymi kościoła
- 1-K jajeczka ryb
- 1-M wieczne niezadowolenie
- 1-O najwyższy urzędnik w dawnej Wenecji
- 1-P wykwinne przyjęcie
- 4-A dojrzewanie płciowe
- 4-C opiekacz
- 4-F poziome drzewce połączone ruchomym przegubem z masztem
- 4-K konspiracyjna organizacja PPS, weszła w skład AK
- 4-O roślina oleista
- 4-P zwycięzca spod Waterloo
- 5-G najstarsze narzędzie żniwne
- 5-J państwo w Azji
- 8-H roślina strączkowa
- 8-I styl "napoleoński" w sztuce
- 9-E senne zwierzę
- 9-L stolica Senegalu
- 10-C dzielnica Berlina
- 10-G organizacja polskich komunistów zdelegalizowana przez ZSRR w 1938
- 10-J obrządek, sposób wykonywania kultu
- 10-O organizacja militarna, walcząca o przyłączenie Ulsteru do Irlandii

CIEKAWOSTKA

Wyodrąbnienie DNA z mumii egipskiej Zespół naukowców szwedzkich pod kierunkiem dra Svante Paabo wyodrębnił po raz pierwszy w historii materiał genetyczny ze starożytnego człowieka Naukowcom udało się wyodrębnić DNA z mumii egipskiego chłopca zmarłego 2400 lat temu i rozwinąć to DNA na specjalnej kulturze w laboratorium

236-7666 **CHOLKAN** 236-2666

JOHN WOLWOWICZ

R Cholkan & Co Limited, Realtor
 3359 Bloor st W Toronto Ontario M8X 1G2

Potrzebne domy do sprzedaży w Etobicoke! Mamy klientów z gotówką zdecydowanych do natychmiastowego kupna Jeszcze trwa sezon korzystnej sprzedaży nieruchomości!

Pizza Business - w Etobicoke Jeden właściciel przez 18 lat Idealna okazja dla rodziny - tylko \$ 25 000 wpłaty Po więcej informacji dzwoni dzisiaj

ELDORADO REAL ESTATE LTD
 1451 Royal York Rd
 Przedstawiciel CZESŁAW SYGUŁA
 Tel biuro 248-0148, dom 247-0240

Kafeteria w dużym biurcu Dobry interes dla rodziny
 Cena wywoławcza \$44 900

Dundas - Clendenan Ave 2-piętrowa połowka, 7 pokoi
 Wykonczona piwnica, garaż Blisko komunikacji Cena wywoławcza \$84 900

Sklep mięsny z delikatesami w Rexdale \$35 900 Dobry interes dla rodziny
UWAGA! Jeśli chcesz szybko sprzedać lub kupić dom czy inną nieruchomość - zadzwoni

VICTOR W. KRUPOWICZ
 Realtor & Insurance Broker

Kupno i sprzedaż nieruchomości oraz wszelkiego rodzaju ubezpieczenia

AUTO — HOME — BUSINESS INSURANCE
TEL. 533 - 8573

Westown Real Estate & Insurance Ltd, 268 Roncesvalles Ave
 Toronto, Ont

695 St. Clair Ave. West

BOŻENA KASPROWICZ

pomoże w kupnie i sprzedaży domu lub nieruchomości

Północ
 ♠ xx
 ♠ QJ109
 ♠ Kxxx
 ♠ Axx

Zachód
 ♠ Kxx
 ♠ xxx
 ♠ J
 ♠ xxxxxx

Wschód
 ♠ x
 ♠ Ax
 ♠ Q10xxxx
 ♠ KQJ10

Deklarant
 ♠ AQJ10xxxx
 ♠ K109x
 ♠ Ax

LICYTACJA	D	Z	P	W
1 pik	pas	1 BA	2 karo	
3 pik	pas	3 BA	4 trefl	
4 pik	5 trefl	Kontra	pas	
5 pik	kontra	pas	pas	
	pas			

WYJŚCIE Walet karo

Wpadka przyszła bardzo szybko, chyba równie szybko jak zrobienie planu D wygrał królem na stole i odegrał pik Z wziął króla i odwrócił kier W wziął asa i odwrócił karo Z przebił Bez jednej Krótko - wzięli karo No i nie obeszło się bez tradycyjnej wymówki "Psiakość żeby nie ta przebitka, zrobilibym swoje Na pecha nie ma rady partnerze" Czyżby?

Jak sądzicie czy w tym wypadku los spłatał deklarantowi figla, czy może D jest sam sobie winien? Przecież gdyby policzył swoje lewy przegrujące zauważyłby że może spokojnie oddać 1 kier oraz, ewentualnie 1 pik Jak, Zatem, miał zagrać? Pomyślcie

Sądzę, że powinien być przede wszystkim skupić całą uwagę na tym, w jaki sposób uniknąć przebitki Wyjście waletem w kolor licytowany przez partnera wyraźnie pachniało singlem Zamiast liczyć 2 lewy na karo powinien być policzyć jedną lewą na karo i jedną na trefl Moze to wygląda śmiesznie ale po królu karo należało zagrać ze stołu asa trefl i stracić na niego asa karo i koniec - 5 jest 5

Istnieje cały szereg sposobów na to aby uniknąć przebitki, względnie aby nie pozwolić na przebitcie cennego honoru Np przeciwnik z prawej licytował kier My rozgrywamy pik Na stole mamy w kierach Axx a w ręku Kxxx Która karta należy wygrać pierwszą lewą, skoro liczymy się z tym że W dojdzie do ręki, odegra kier, które z przebijie No, chyba nie jest obojętnym czy wygrać wpierw królem czy też asem Powinniśmy wpierw wygrać królem w ręku Gdy W zagra kier do przebitki as będzie chroniony na stole i z przebijie przegrujące kier

PROBLEMY LICYTACYJNE

- 4 1 trefl - 2 trefl
- 2 kier - 3 trefl
- 3 pik
- 5 1 pik - 1 BA
- 3 pik

W poniższych przykładach ustal czy ostatnia odzywka jest forsująca do dalszej licytacji, czy też nie

5 To należy zawsze omówić z partnerem Niekiedy grają po uzgodnieniu koloru atutowego (trefle - każdy nowy kolor pokazany przez któregoś z partnerów jest bezwzględnie forsujący)

WYCIECZKA DO ZIEMI ŚWIĘTEJ

EGIPTU — GRECJI

Wycieczka trwa 18 dni od 1 czerwca do 19 czerwca 1985 r.

TYLKO \$ 2,350 dol. kanad.

ZIEMIA ŚWIĘTA 8 dni - Jeruzalem, Bethlehem, Nazaret, Galilea, Golan Heights, Haifa, Natanya, Tel Aviv, Massada i Morze Martwe

CAIRO 5 dni - Wycieczka do Gizy, Piramidy Sfinksa, Musea, Bazyry etc

ATENY 5 dni - Acropolis Theseum, wycieczka po wybrzeżu Glyfada, Vouliagmeni, Varkiza, zwiedzanie świątyni Posejdona, wycieczka po morzu Egejskim na wyspy Hydra, Poros i Aegina

W cenę wliczone są przeloty, hotele, dwa posiłki dziennie, zwiedzanie z przewodnikiem i przejazdy z lotniska do hotelu Blższych informacji udzielią i zgłoszenia przyjmuje

HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.

1592 Bloor Street West, Toronto, Ont, M6P 1A7
 TEL (416) 533-9496, 533-9497, 533-8417, 533-8235

SPORT

PIŁKA NOŻNA

W meczach eliminacyjnym do mistrzostw świata w Meksyku-86 w grupie 5 Austria wygrała z Cyprzem 4-0. Awans z tej grupy zapewniły już sobie Węgry. O awansie drugiej drużyny zadecyduje mecz Węgry-Holandia. Holandii potrzebne jest zwycięstwo, remis premiuje drużynę Austrii. Bardzo dobrze radzi sobie w grach eliminacyjnych zespół Kanady. Po zwycięstwach w Victorii B C nad Haiti 2-0 i Gwatemalą 2-1 Kanada rozegrała rundę meczy rewanżowych, remisując 1-1 w Gwatemali i wygrywając 2-0 na Haiti. Zespół awansował do grupy finałowej CONCACAF, składającej się z trzech drużyn - Kanady, Hondurasu i zwycięzcy grupy USA, Costa Rica, Trynidad (największe szanse na awans ma zespół USA). Zwycięzca grupy finałowej CONCACAF zdobędzie prawo gry w meksykańskich mistrzostwach.

Inne spotkania
Dania - NRD 5-1 (tow)
Chiny - Macao 6-0 (el)

PUCHAR UEFA

W dniu 8 maja rozegrano pierwszy mecz finałowy pucharu UEFA, w którym Videoton (Węgry) przegrał u siebie z Realem Madryt (Hiszpania) 0-3. Mecz rewanżowy zostanie rozegrany dnia 22 maja w Madrycie. Jest pewne, patrząc na wynik pierwszego spotkania, że puchar zdobędzie Real. Będzie to nagroda "pocieszenia", bowiem Real miał bardzo słaby sezon, tracąc wielu kibiców, zdegradowanych grą swoich ulubieńców.

Liga włoska

Były zespół Władysława Zmudy remisem 1-1 z Atalantą w przedostatniej kolejce ligowej zapewnił sobie tytuł mistrza Włoch Juventus, w którym występuje Zbigniew Boniek, walczy o miejsce 3-7. O ostatecznej kolejności tabeli zadecyduje ostatnia kolejka spotkań.

II LIGA

GRUPA I

1 Szombierki	30	14	28-14
2 Gwardia	28	16	42-22
3 Zawisza	28	16	33-20
4 Odra	28	16	33-22
5 Zagłębie L	27	17	21-15
6 Olimpia	25	19	26-20
7 Piast	25	19	26-21
8 Moto-Jelcz	22	22	22-20
9 Stal Stocznia	20	24	17-24
10 Słęża	19	25	23-26
11 Zagłębie Wb	19	25	27-33
12 Chrobry	19	25	15-23
13 Chemik	18	26	15-23
14 Victoria	17	27	0-10
15 Stilon	15	29	15-31
16 AKS Niwka	12	32	16-35

GRUPA II

1 Stal M	28	16	24-16
2 Hutnik	27	17	23-13
3 Igloopol	26	18	28-21
4 Jagiellonia	25	19	20-11
5 Gornik	25	19	23-21
6 Stal St W	23	21	16-12
7 Włokniarz	23	21	16-16
8 Polonia B	22	22	18-18
9 Korona	22	22	20-23
10 Avia	21	23	17-15
11 Resovia	21	23	11-13
12 Bałuty Łódz	20	24	23-22
13 Polonia W	19	25	11-18
14 Stal Rz	18	26	16-21
15 Błękitni	18	26	15-27
16 Cracovia	14	30	13-27

24 kolejka I ligi

9 maja

Bałtyk - Legia	0-0
Lech - Motor	3-0
ŁKS Łódz - Gornik Wb	2-0
Radomiak - Lechia	0-0
Wisła - Widzew	0-0
Ruch - GKS Kat	2-0
Zagłębie - Śląsk	2-0
Pogon - Gornik Zab	1-1

TABELA Po XXIV kolejce

	punkty	bramki
1 Górnik Zabrze	33-15	26-11
2 Widzew Łódz	32-16	28-11
3 Legia Warszawa	31-17	30-17
4 Lech Poznan	31-17	27-19
5 Zagłębie Sosn	28-20	32-22
6 Górnik Wałb	24-24	27-26
7 Ruch Chorzów	24-24	22-21
8 ŁKS Łódz	24-24	19-20
9 Lechia Gdansk	21-27	17-25
10 Bałtyk Gdynia	21-27	15-25
11 Śląsk Wrocław	20-28	25-29
12 Radomiak Radom	20-28	19-23
13 GKS Katowice	20-28	16-22
14 Motor Lublin	19-29	20-30
15 Wisła Krakow	18-30	15-24
16 Pogon Szczecin	18-30	18-31

W I lidze nastąpi przerwa do dnia 23 maja. Reprezentacja rozegra mecz z Grecją 19 maja w Atenach.

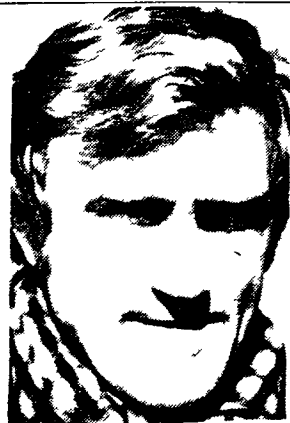
Wyniki i omowienie meczów I ligi podajemy na bieżąco. Wielu Czytelników interesuje również sytuacja w II lidze piłki nożnej. Rzut oka na tabelę Grupy I pozwala zauważyć, iż na czele znajdują się niedawni pierwszoligowcy. Prowadzą Szombierki, mi-

strz Polski sprzed pięciu lat, grające bardzo dobrze w obronie. Druga jest warszawska Gwardia. W ostatniej kolejce kluby te spotkały się w Warszawie, gdzie Gwardia uległa gościom z Bytomia 0-2, a obie bramki Szombierki uzyskały po strzałach samobójczych gwardzistów! Bydgoski Zawisza również myśli o awansie, a wśród zawodników wyróżnia się Gabrych, grający w młodzieżowej reprezentacji Polski, a dawniej w ŁKS Łódź. Dzielnie poczyna sobie gornicza Odra Wodzisław, ale nie jest to chyba klub na miarę I ligi. Na dole AKS Niwka, ulubiony klub muzycznej rodziny Wilkomirskich. Spada też Stilon z Gorzowa Wielkopolskiego, który nie tak dawno miał aspiracje pierwszoligowe. W Grupie II na czele jest Stal Mielec, klub nie mający w swym składzie talentów na miarę słynnych poprzedników. Tuz za Stalą krakowski Hutnik, po raz kolejny przymierzający się do ekstraklasy. W razie awansu może to być jedyny przedstawiciel Krakowa w I lidze, gdyż Wisła jest na krawędzi spadku.

Trzeci w tabeli jest Igloopol, ale ten klub chcąc awansować musiałby się wzmocnić. Wszyscy zawodnicy to mieszkańcy Dębicy i jej okolic. Trzy punkty dzieli od lidera Jagiellonię Białystok, trenowaną przez polskiego Louisa de Funes - Ryszarda Karalusa.

Gdyby awansowali, całe miasto przyszyłoby na mecz w I lidze. Na dole łok "Prowadzi" Cracovia, ubiegłoroczny I-ligowiec. Historia kołem się toczy - kilka lat temu krakowski zespół z III ligi wszedł do I przebojem, teraz przebojem spada. Ale w przyszłym sezonie powroci. To za dobry klub. W ognio wlecze się też warszawska Polonia, nie mogąc jakos przyciągnąć do siebie klasowych zawodników. To z tego klubu wyszli Dziekanowski, Kwapisz, Filipczak czy bramkarz Rutkowski. Polonia ma niezłą obronę, ale nikogo dobrego w ataku. 11 bramek strzelonych w 22 meczach to kłeska! Ciężko jest prorokować spadek czy awans w II lidze. Rządzą się ona swoimi własnymi prawami, a znają je tylko dobrze wtajemniczeni.

PODSŁUCHANE...

"Jacek Gmoch odchodzi!" - obwieszcza greckie pismo "Balla" dostępne w sklepach greckich w Toronto. Dotychczasowemu trenerowi Panathinaikosu kontrakt upływa z końcem czerwca. Jako przyczynę odejścia podaje się brak porozumienia między nim a najlepszymi graczami w zespole. Wśród ewentualnych następców wymienia się wiele sławnych nazwisk. Podobno największe szanse ma trener Eriksson (poprzednio Göteborg i Roma), Menotti (trener mistrza świata z 1978 roku - Argentyny i niedawno Barcelony), Hidalgo (trener reprezentacji Francji - mistrza Europy), Miljanic (trener Jugosławii i Barcelony) oraz Michels (trener Holandii). Apetyty Panathinaikosu jak widać są duże, zobaczymy czy pieniądze starczy.

Znane są przyczyny słabych występów naszych zawodników w piłkarskiej reprezentacji Polski. Jak skomentował trener Antoni Piechniczek: "miejscami piłkarzom gra w reprezentacji zwiśa jak kilogram kitu".

Nie ustają spekulacje na temat przyszłości futbolisty Zbigniewa Bonka. Oto co pisze krakowska prasa:

"DZIENNIK POLSKI" zaczyna na pierwszej stronie z samolotu linii "Italia" w Balicach wysiada Zbigniew Boniek - "Powie krótko Sprawca przy-

PODSŁUCHANE...

bicia jest prof. Julian Rejduch. Bawiąc służbowo w Turynie, zapoznał mnie z tragiczną sytuacją krakowskiego piłkarstwa, zaproponował niezłe warunki, i skłonił do przyjazdu.

- Czyżby w grę wchodziła Cracovia? Może jakiś kontrakt?
- Zgadł pan, dzisiaj go podpisuję - jako trener i zawodnik.
- Przecież po wygasnięciu umowy z Juventusem miał Pan grać w Realu Madryt.
- Wierzy pan w cuda? To zwykła zadyma. Takie rzeczy są na porządku dziennym w zawodowym piłkarstwie.
- Pana hobby?
- Poezja! Ostatnio udało mi się kupić tomik wierszy Andrzeja Warzechy pt. "Na dnie kielicha". Uwielbiam go.

WYŚCIG POKOJU

9 maja rozpoczął się 38 Wyciąg Pokoju, największa amatorska impreza kolarska na świecie. Tradycyjna trasa wyciągu Warszawa-Berlin-Praga została poszerzona o udział Moskwy, gdzie na olimpijskiej pętli Krylatskoje

rozegrane zostanie kryterium uliczne. Trener Ryszard Szurkowski, najlepszy w historii polskiego sportu kolarz, powołał następujących zawodników: Lech Piasecki (kapitan, ur. 1961), Paweł Bartkowiak (ur. 1962), Marek Kulas (debiutant w WP, ur. 1963), Marek Lesniewski (debiutant, ur. 1963), Andrzej Mierzejewski (ur. 1960), Zdzisław Wrona (ur. 1962). Polscy kolarze pojedą na "kombinowanych" rowerach. Ramy wykonał polski Romet, osprzęt pochodzi z włoskiej firmy Campagnolo, a gumy są marki Victoria i Clemente. Trener Ryszard Szurkowski zdaje sobie sprawę z faktu, iż drużyna nie jest najsilniejsza a młodzi zawodnicy wielkich sukcesów nie osiągną. "Mowi": "Nie będziemy robić nic na siłę, ważniejsze jest zebranie takich doświadczeń, które mogłyby procentować w przyszłości. Zabrakło treningów na torze. Tu jesteśmy w tyle daleko za konkurentami. Oby to się tylko nie uwidoczniło na trasie wyciągu". W zespole nie ma trzech najlepszych polskich kolarzy: Sereduka (chcącego startować we włoskim klubie), Michalaka (rozglądającego się za zagranicznym klubem) i Krawczyka (jest w słabszej dyspozycji).

ARDEX
ŻĄDAJĄCIE TYLKO SIEKIER ARDEX! NAJWYŻSZA JAKOŚĆ ŚWIATOWA
ARDEX CANADA

SIMPSON T.V. HI-FI STEREO
187 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont M6R 2L5
TEL. 533-3333, 534-4444
Autoryzowany fabryczny serwis ZENITH
Obsługujemy całą polską dzielnicę i inne okolice Toronto
• W każdym polskim domu
WIDEO KASETY Z OSTATNIEJ WIZYTY OJCA ŚW. JANA PAWŁA II
na oba systemy Beta i VHS
AUTHORIZED FACTORY SERVICE
ZENITH 127 134

Pias
PACZKI DO POLSKI
UWAGA! • SPECJALNA OFERTA • ważna do 30 maja 1985 r.
Za każdą nadaną paczkę nadawca otrzyma bezpłatnie funt kawy
PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5-8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA DO 21 DNI
Paczki dostarczamy w Polsce do odbiorcy bez żadnych ograniczeń i dodatkowych opłat
OFERUJEMY RÓWNIEŻ
■ przesyłkę pieniędzy z dostawą do rąk odbiorców w Polsce
■ wysyłkę lekarstw
■ pomarańcze cytryny grejpfruty i ananasy
■ wysyłkę lodówek zamrażarek pralek i innych artykułów technicznych
■ szeroki wybór paczek żywnościowych
Odbieramy paczki z domów • Pomagamy pakować • Udzielamy informacji celnych Prosimy o wcześniejsze pobieranie druków

ENTERPRISES LTD.
1570 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6P 1A4
Tel. 531-8786

SPORT

MISTRZOSTWA
EUROPY
W ZAPASACH

W Lipsku (NRD) odbyły się mistrzostwa Europy w zapasach, w stylu klasycznym i wolnym na których - jak podawaliśmy w ubiegłym numerze - duże sukcesy odnieśli Polacy. Dzis garsc szcze-gołów. W stylu klasycznym triumfował w wadze do 52 kg Roman Kierpacz, zdobywając tytuł mistrza Europy. Jest to jego drugi tytuł mistrzowski, pierwszy uzyskał w 1980 roku. W Lipsku, w walce finałowej Polak zmierzył się z Tasetdinowem (ZSRR), z którym w przeszłości dwie walki przegrał. Jak mówi przysłówie, do trzech razy sztuka, trzecia walka ta najważniejsza, dla Kierpacza okazała się zwycięską. Szanse na złoto miał także Bogusław Kłozik w wadze do 62 kg, ale przegrał on swój pojedynek z Madzidowem (ZSRR). Nasz reprezentant przystąpił do walki uszytwniony, jego pierwsze akcje

były nieudane, co speszyło go do tego stopnia, iż przegrał przez położenie na łopatki. Brązowy medal zdobył w wadze do 68 kg Stanisław Barej, pokonując wyraznie w decydującej walce Francuza Aberiala. Trzecie miejsce zajął również Sławomir Luto w wadze do 130 kg. W walce z Węgrem Tothem Polak pokazał cały swój kunszt. Początkowo walkę przegrywał, ale skoncentrował się wykonując dwa udane rzuty z powietrza, ocenione przez sędziów bardzo wysoko. Dały mu one zwycięstwo na punkty. Startujący po klasykach wolniacy złotego medalu nie zdobyli. Najbliższymi szansami był Władysław Olejnik, w wadze do 82 kg. Przegrał on jednak swój pojedynek z Gogolewem (ZSRR) w sposób bezdyskusyjny. Morderczą zas walkę stoczył o brąz Leszek Ciota w wadze do 48 kg. Przeciwnika miał Lohinę (CSRS). Walka zakończyła się punktowym remisem, a o zwycięstwie Polaka zdecydował rzut ze stojki

SMUTNY WYNIK

Jak podawaliśmy w ubiegłym numerze, w Brukseli Polska przegrała z Belgią 0-2 (0-1). Strzały **Erwina Vandenbergha** w 30 min i **Franka Vercautere**n w 51 min pozbawiły nas szans na remis. Zespół polski wystąpił w składzie **Młynarczyk-Pawlak, Zmuda, Wojcicki, Ostrowski-Buncol, Boniek, Matysik, Jałocha (46 Komornicki) - Dzekanowski (64 Pałasz), Smolarek**.

Pierwszy kwadrans upłynął pod znakiem bardzo ostrożnej gry obydwu zespołów. Pozniej Belgowie rozruszali się, natomiast nasi grali bardzo anemicznie. Belgowie wygrywali prawie wszystkie sytuacje "jeden na jeden". Jedyłą groźną sytuację stworzył **Boniek** podając precyzyjnie do **Buncola**, ale ten bramki nie zdobył. **Trener Piechniczek** stwierdził m.in. "Prezentowaliśmy za małą siłę w ataku. Najlepszą formacją była linia obrony z **Wojcickim i Pawlakiem** na czele. Decyzją sędziego, który nie uznał nam gola, była wątpliwa, zaś szereg innych jego orzeczeń nie było także słusznych".

Jak grali nasi reprezentanci? **Młynarczyk** nie ponosi winy za utracone bramki, a kilka razy uratował naszych od wyższej porażki. **Pawlak** grał bardzo dobrze, próbując rajdów i strzałów. **Wojcicki** był w obronie najlepszy. **Zmuda** zagrał poprawnie, ale jest za wolny. **Ostrowski** nie wyróżnił się niczym. **Buncol** zmarnował dogodną sytuację podbramkową. **Boniek**, od kilku lat grający we Włoszech jako napastnik, nie spisał się w roli pomocnika. We Włoszech jest gwiazdą i asem w Brukseli wymagano od niego, aby tyrał w tyle i przodzie boiska, pracując na innych. Nie leży to już teraz w jego charakterze. To na niego powinni inni pracować. **Boniek** w pomocy - to oczywisty błąd. **Piechniczka' Matysik i Jałocha** - nic specjalnego. W ataku **Dzekanowski** nie potrafił uwolnić się spod opieki obrońców, zaś **Smolarek**, po chorobie i rekonwalescencji, stracił szybkość i zdecydowanie. Obserwatorzy meczu stwierdzają, iż błędem było umieszczenie go w takiej formie w drużynie narodowej. Zarzuca się również **Piechniczekowi** uporczywe korzystanie z usług **Władysława Zmudy** zamiast stopera **Widzewa Dzuby**, który na swej pozycji jest w Polsce najlepszy. Nie zagrał w meczu **Wijas**, najlepszy polski rozgrywający, któremu odmówiono paszportu na wyjazd

Z WOLEJA

Tegoroczny maj to okres głośno obchodzonej czterdziestej rocznicy zakończenia II wojny światowej. W prasie czy telewizji pojawiają się wspomnienia ludzi walczących na różnych frontach. Mnie zainteresowały te sportowe. Bo jak się okazuje mimo wojny mimo okupacji czy obozów koncentracyjnych sport trwał! Stanowił chwilę zapomnienia dla zmęczonych walką o życie ludzi. Przez mijające są losy boksera Czortka więźnia Oświęcimia który walczył na pięści z Niemcami i jak wspomina czasami musiał przegrac aby nie zginąć. W Generalnej Gubernii Niemcy zabraniali Polakom uprawiania sportu i toteż każda impreza sportowa zorganizowana konspiracyjnie groziła obozem. Mimo tego łamanie zakazów stało się patriotycznym obowiązkiem. Nielegalnie grali te niszczące siatkarze urządzali wyścigi kolarze walczyli piściarze m.in. Antoni Kolczyński jeden z najlepszych bokserów amatorów tamtego okresu. Największą jednak przemoc i zwinność wykazała piłka nożna. W latach 1940-1944 w Warszawie gdzie represje nie mieckie były najsrozsze odbywały się regularnie rozgrywki piłkarskie. Działalność konspiracyjnie Warszawski Związek Piłki Nożnej wydawano regulaminy wyznaczano sędziów. Jednym słowem mecze organizacyjne były przygotowane. W maju 1940 roku rozegrano pierwszy turniej a wygrał go klub Błysk. Dzis już nie istniejący. Wtedy grali w nim m.in. znakomity aktor Andrzej Łapicki literat Wojciech Menzel działacze piłkarscy Szymkowiak i Ryłski. Zaraz po tym reaktywowała się warszawska Polonia jako Pochodnia. Na Okęcu działała drużyna pod wodzą mistrzostwo do dzis w organizowaniu turniejów. O Złotą Piłkę Aleksandra Zaranka. W pracach WZPN dużą rolę odegrał niedawno zmarły Grzegorz Aleksandrowicz wybitny dziennikarz sportowy i sędzia okresu powojennego. Po rozwoju piłki w Warszawie przyszedł czas na mecze z Krakowem. Były to dla warszawiaków spotkania prestiżowe bowiem przed wojną Warszawa specjalnie dużych sukcesów w piłce nie odnosiła. Dwa wicemistrzowskie tytuły Poloni to wszystko. Stolicą piłki był Kraków i Lwów a nieco później Śląsk. W czasie Świąt Wielkanocnych 1943 roku rozegrano w Piasecznie mecz Warszawa Kraków Wynik 1:1 a widzów kilka tysięcy! Składy drużyn były bardzo silne. W zespole Krakowa wystąpiło 5 reprezentantów Polski. Warszawy 4. W Zagłębiu Dąbrowskim piłkarze polscy również organizowali się w klubach. W 1943 roku 100 zespołów skupiających ponad 5 tysięcy zawodników rozegrało pierwsze futbolowe mistrzostwa Zagłębia. Mecze odbywały się w okolicach Niwki Czeladzi i Będzina. Pierwszym mistrzem Zagłębia został KS Niwe

czanka czyli dzisiejszy II ligowy AKS Niwka. Mecze piłkarskie odbywały się też w obozach koncentracyjnych. Henryk Jaznic ki skrzydłowy reprezentacji Polski w 1939 podczas wojny trafił do Mauthausen. Żelazna dyscyplina regulaminy katorżnicza praca nie zlamaly go. Dzięki piłce przetrwał. Stworzono w obozie drużynę wśród więźniów Polaków. Nazwano ją Polska. W pierwszym meczu grali z Wiedzczykami stanowiącymi załogę obozu. Wokół boiska zgromadzili się więźniowie esesmani hitlerowscy dowodcy. Wygrała Polska 2:1. Po meczu Polacy dostali więcej zupy i chleba. Dzielili się tym wśród kibiców. I to też była forma walki. Mecze podnosiły więźniów na duchu. Pozwalały oderwać się od codziennej tragedii. Zas samych piłkarzy mecze utwardzały w Mauthausen zaden z nich się nie zalamal i nie poszedl na druty. Odebrac sobie życie. Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich walcząca pod Tobrukiem row niez miała swoją drużynę. Jej początki sięgają jesieni 1939 roku gdzie w Budapeszcie przez drohobyckiego Ju naka major Młotek scigał z całych Węgier najsprawniejszych fizycznie młodych mężczyzn aby pozniej przemycic ich na Bliski Wschod do francuskiej armii generała Weyganda. Major Młotek stworzył drużynę na dobrym poziomie opartą w większości na piłkarzach lwowskich i krakowskich. Niektórych kurierzy przemycali z Polski przez zieloną granicę. Zanim trafili pod Tobruk żołnierze piłkarze ze swierkiem w godle rozegrali wiele spotkan z których najbardziej znaczące były z Anglikami. Nasze zwycięstwa podnosiły prestiż Polaków w ich oczach. Okres walk Brygady od sierpnia 1941 do listopada 1942 nie był czasem na piłkę. Do następnych spotkan doszło w Iraku z piłkarzami z armii generała Andersa wśród których znaleźli się gracze Smigłego Wilno. Stworzono wkrótce jedną wspólną drużynę która rozegrała mecze z reprezentacjami Iraku i Iranu.

W 1944 roku w okresie włoskiej kampanii II korpusu dowództwo skupiło wszystkich piłkarzy w specjalnym oddziale regulacji ruchu. Niezwykle były spotkania z rodakami odzyskanymi z niemieckiej armii. Byli to Ślązacy wcieleni do Wehrmachtu czy Afriki Korpus Masowo przechodzili oni na front na aliancką stronę. Byli wśród nich piłkarze przedwojennych polskich klubów gornoslaskich. Pozniej bylo Monte Cassino. Wtedy nikt już w piłkę nie grał.

Rozne koleje losu przechodzili ludzie podczas wojny jednak nigdy mi losc do piłki w nich nie zgasał. Wprost przeciwnie pozwolila im ona przeżyć wiele trudnych chwil.

SKRZYDŁOWY

WIADOMOŚCI AGENCYJNE

Rugby

W decydującym o układzie grupy B mistrzostw FIRA (Międzynarodowej Federacji Rugby) Polska przegrała z Portugalią w Lizbonie 0-14. W wyniku tego do puli finałowej mistrzostw awansowała Portugalia, nasz zespół zajął w grupie trzecią pozycję, za Portugalią i CSRS, a wyprzedzając Maroko.

Boks

Rozegrano VI kolejkę bokserkich rozgrywek ekstraklasy. Gwardia W-wa - Zagłębie Lubin 11-9. GKS Jastrzębie - Czarni Słupsk 14-6. Stal Szczecin - Legia W-wa 8-12. Olimpia Poznan - Igloopol Dębica 11-9.

TABELA

	gry	pkt	małe	pkt
1 GKS Jastrzębie	6	10	80	40
2 Legia W-wa	6	9	73	47
3 Gwardia W-wa	6	8	61	59
4 Czarni Słupsk	6	7	78	42
5 Stal Szczecin	6	4	53	67
6 Olimpia Poznan	6	4	45	75
7 Igloopol Dębica	6	3	48	72
8 Zagłębie Lubin	6	3	42	78

Na basenie Legii rozegrano międzynarodowy turniej waterpolistów o puchar Warszawy. Reprezentacja Polski zajęła drugą pozycję wygrywając z Grecją 10-6, Czechosłowacją 9-8.

oraz remisując z triumfotorem imprezy, zespołem Rumunii 9-9.

Tenis

W "Turnieju Mistrzów" w Nowym Jorku triumfował Ivan Lendl (Czechosłowacja) pokonując w finale Johna McEnroe (USA) 6-3, 6-3. Szwed Björn Borg powrócił na kort w doskonałym stylu. W rozegranym w Tokio "World Championships" w finale zwyciężył on swojego rodaka Andersa Jarryda 6-4, 6-3. Pokazał się także słynny Australijczyk Rod Laver, mistrz rakietki sprzed 15-20 lat. W rozegranym na Florydzie turnieju "Grand Masters" pokonał on Kena Rosewalla z Australii 6-1, 7-5.

PUCHAR
STANLEY'A

Trwają mecze półfinałowe Pucharu Stanley'a. W ubiegłą niedzielę rozegrano czwartą z kolei rundę spotkan (zwycięzca najlepszy w serii 7 spotkan). W "Campbell Conference" Edmonton remisuje po czterech meczach z Chicago 2-2 (11-2, 7-3, 2-5, 6-8). Podobnie w "Wales Conference" Quebec z Filadelfią, także 2-2 (2-1, 2-4, 2-4, 5-3). Dosc nieoczekiwanie drużyna mistrzowska z Edmonton ma duże kłopoty z Chicago. Dalsze mecze rozegrane będą w tym tygodniu.

Po zjeździe PZPN

Koniec kwietnia był okresem gorączkowych przygotowań polskich piłkarzy do majowych spotkan. Był to także pracowity czas dla piłkarskich działaczy - klubowych i związkowych, jako że upłynęła kolejna kadencja zarządu PZPN. Jego dotychczasowy prezes Włodzimir Reczek, "władający" polskim sportem w latach szesdziesiątych i siedemdziesiątych, ustąpił na fali ogólnej krytyki PZPN przez kluby i część prasy sportowej. Podkreślano niedowład organizacyjny, słabosc finansową związku, pracę bez koncepcji - jednym słowem wszystko to, do czego doszła polska piłka pod kierownictwem obecnych "sterników". W obronie dotychczasowego prezesa stanął przewodniczący Głównej Komisji Kultury Fizycznej i Sportu Marian Renke. Nie zgodził się on z negatywną oceną pracy PZPN, podkreślił zasługi Reczka. Jak widac opinie działaczy terenowych i prasy sportowej są różne z opiniami szefa GKKFiS-u - instytucji nadrzędnej

wobec PZPN. Wybrano nowego prezesa. Został nim Edward Brzostowski, wiceminister rolnictwa i gospodarki zwnosciowej. Jest on jednocześnie prezesem klubu Igloopol Dębica, który zorganizował od podstaw, będąc nie tak dawno temu "naczelnym" Igloopolu. Dzis klub ten ma sekcję bokserow w I lidze, piłkarze zaś są w czołówce II ligi. Sukcesy więc znaczące. Nowy prezes ma wiele planow, ale jak mowi, zdaje się je przymierzac do rzeczywistości. Chciałby powołać cztery ośrodki piłkarskie w kraju, w różnych warunkach klimatycznych, plus jeden centralny, na stadionie X-lecia w Warszawie. Podniesione mają być stawki zawodników, trenerow i działaczy. Premie za zwycięstwa mają być zroznicowane, w zależności od klubow i wyników. Planuje się wydawac pozwolenia na wyjazd za granicę dla zawodników kończących 28 lub 30 lat (do ustalenia) lub mających na koncie 25 występów w reprezentacji (wtedy wiek

nie grałby). Prezes Lecha Poznan napiętnował PZPN za system podatkowy, niesprawiedliwy dla klubow. Kierownictwo Widzewa pytało o 90 milionow złotych należnych klubowi za transfery Bonka, Tłokinskiego, Zmudy, Młynarczyka i Surlita. Trener Piechniczek tłumaczył się ze swojej "polityki" budowania reprezentacji. Stwierdził, iż "jakie kluby, taka reprezentacja". Skrytykował on wyprzedzaw zawodników na Zachod, motywując to osłabieniem siły klubow oraz brakiem wzorcow treningowych dla młodzieży. Okazało się, iż 30-40 zawodników sprzedano na Zachod. Trener stwierdził, iż taki ubytek jest zbyt duży. Szesnascie drużyn pierwszoligowych lata dziury piłkarzami z niższych klas, a w większości nie są to talenty na miarę I ligi. Piechniczek podkreślił, że praktycznie każdorazowo wyjazd na stałe zagranicę konczy karierę reprezentacyjną zawodnika lub zmniejsza jego przydatność w zespole. Podal tu przykłady Majewskiego, Ja-

nasa, Kupcewicz a etc. Wprawdzie replikowano Szarmachem, Lato czy Bonkiem, ale trener mowił, że to wyjątki potwierdzające regule. Tłumaczył, iż Młynarczyka na mecz z Belgią powołał trochę "w ciemno", ale w kraju nie ma wyboru, więc musi mu ufac. Reasumując zjazd PZPN wiele konkretnego nie ustalił, PZPN swobody od GKKFiS-u nie dostał, a kluby zostały przestrzeżone przed cyt "podkreśaniem spirali finansowych żądań". Nadal zostanie więc wszystko po staremu, a przebudzenie może przyjdzie jak odpadniemy z walki o Meksyk.

U W A G A ! SZUKAMY POLSKIEGO BIURA PODROŻY KTÓRE ZORGANIZUJE DLA POLSKICH KIBICOW WYCIECZKĘ NA MISTRZOSTWA ŚWIATA W PIŁCE NOŻNEJ — MEXICO 86

<p>DELIKATESY HALINA'S DELICATESSEN Swieze buleczki pieczywo i ciasta Europejskie wedliny i zakaski kawa importowane twarde sery OPEN WINDOW BAKERY 780 ANETTE Str TORONTO TEL 767-9129</p>	<p>THE FUTURE BAKERY NAJLEPSZY W MIESCIE SWIEZY CHLEB Dostarczamy do sklepów i domów 739 Queen St W - Toronto, Ont TEL 368-4235</p>	<p>HUMBERVIEW INSURANCE 337 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531-4647 Ubezpieczenia chorobowe dla odwiedzających Kanadę</p>	<p>COMMUNITY DIRECTORY INFORMATOR Danuta H RADOMSKI B A L L B ADWOKAT - NOTARIUSZ 366-3875 164 Princess St., Toronto Konsultacje w godz 9-17 lub za uprzednim telefonicznym porozumieniem się Władza płynnie jęz. polskim francuskim hiszpańskim koresponduje z biurami adwokackimi w Polsce</p>	
<p>ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD. 783 Queen St W TEL 364-7720 157 Roncesvalles Ave TEL 535-4648 Wędliny i wszelkie wyroby mięsne wytwarzamy wed ług naszych własnych przepisów staropolskich które stanowią tajemnicę rodzinną przekazywaną z pokole nia na pokolenie tylko najstarszemu synowi NAJWYŻSZA JAKOŚĆ! KONKURENCYJNE CENY! Swieze mięso sery pieczywo w bogatym wyborze Europejskie wyroby delikatesowe DOSTARCZAMY DO DOMÓW NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG CEN HURTOWYCH</p>	<p>QUALITY SAUSAGE Nowo otwarte, eleganckie, polskie DELIKATESY Swieze mięsa apetyczne wędliny bezkonkurencyjne kiełbasy sery i inne pyszności 2913 Dundas St W TEL 769-4966 131 Roncesvalles Ave (obok kina) Tel 533-7054</p>	<p>KARL'S BUTCHER & GROCERY Właściciel Karol Jarzabek Posiadamy na składzie zawsze swieze mięsa, wędliny własnego wyrobu smaczne i swieze oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze 105 Roncesvalle Ave Toronto TEL 531-1622</p>	<p>QUALITY AUTO SERVICE BODY SHOP WOJTEK GRABOWSKI Blacharstwo lakiernictwo i wszelkie naprawy samochodów SZYBKO SOLIDNIE 23 lata praktyki zawodowej 931 A Weston Rd (koło Black Creek TEL 763-2618 lub 264-4982 Czynny również w sobotę 130-141</p>	<p>POLISH CONSULTING BUREAU, 618 Queen Str W TORONTO, Ont M6J 1E4 TEL (416) 864-1182, g 4-7 p m Udzielanie porad i pomocy we wszelkich sprawach oraz załatwianie ich na terenie Polski m.in. małżeńskich (małżeństwa przez pełnomocnika) rozwodowych w Polsce majątkowych kupna i sprzedaży nieruchomości i mieszkań spadkowych PONADTO pełnomocnictwa do Polski sprawy paszportowe odwołania od od mowy paszportów sprowadzanie krew nych pisma do polskich urzędów i sądów Długoletnia praktyka adwokacka w Polsce J DZIWIŃSKA, LL M</p>
<p>WĘDZONE NA MIEJSCU SŁYNNNE NA CAŁE TORONTO I ONTARIO POLSKIE KIEŁBASY Szyunki kabanosy wędliny, mięsa rozne delikatesy Superior Sausage Co. 1004 DUNDAS st W TEL 531-8422 KONKURENCYJNE CENY!</p>	<p>ONTARIO BREAD Co Ltd 178 Ossington Ave Toronto TEL 532-4929 Pyszny swiezy chleb do nabycia we wszystkich sklepach</p>	<p>dermatone ZAKŁAD KOSMETYCZNY <ul style="list-style-type: none"> • Pielęgnacja twarzy rąk i stóp • Usuwanie zbędnego owłosienia • Specjalistyczna aparatura • Jakosciowe kosmetyki • Wizyty prosimy zamawiac telefonicznie 2198 Bloor St W TEL 766-1867</p>	<p>ROWLAND LINCOLN MERCURY FORD TERESA BEDNAREK <ul style="list-style-type: none"> • nowe samochody • używane samochody • dobre warunki pożyczki lub wypożyczenia 1800 O'Connor Dr TORONTO TEL (416) 759-4422 127 139</p>	<p>DIVORCE AID K. BEŁDOWSKI Rozwód \$155 226 QUEEN St W Suite 200 TORONTO, Ont M5V 1Z6 TEL (416) 598-1127</p>
<p>COPERNICUS MEAT PRODUCTS 79 Roncesvalles Ave TEL 536-4054 Posiadamy swieze mięso wykrojone na życzenie Szyunki boczek baleroni kieł basy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesow ogorki kiszzone kapuszę z beczki sędznie pierogi T S PAKULSKI</p>	<p>PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ zarabia wykwalifikowany spawacz SWIADECTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI można uzyskać w Institute of Technical Trades który szkoli specjalistów już 25 lat <ul style="list-style-type: none"> • nowoczesne urządzenia • rysunek techniczny • kursy dzienne wieczorowe sobotnie i na zmiany • dogodne opłaty tygodniowe 734 KIPLING Ave TORONTO TEL 255-2369 po godzinach TEL 536-0008 921 3886 Informacji udzielają MARK NIEWIA DOMSKI lub ANDRZEJ MAJ</p>	<p>"FORTUNA" FLOWER SHOP Najstarsza polska kwiatarnia 356 BATHURST ST przy Dundas TEL 368-0797 Właściciele WANDA I FRANCISZEK LISOWSCY <ul style="list-style-type: none"> • Bukiety ślubne • Wiązanki urodzinowe • nowe kwiaty cięte i doniczkowe • piękne swieze i tane DOSTAWA DO DOMÓW</p>	<p>APPLIANCE CLINIC CO oferuje naprawę lodówek, pralek su szarek, pieców elektrycznych i automa tycznych zmywarek do naczyń <ul style="list-style-type: none"> • Zniżka dla rencistów • Gwarancja na 1 rok • Obsługa 7 dni w tygodniu • Dzwonic całą dobę TEL TORONTO 261-7619 Kupuje i sprzedaje w/w sprzęt używany</p>	<p>TP & ASSOCIATES Ltd Niezależni specjaliści w zakresie ubezpie czeń (Life Insurance), R R S P i R H O S P oraz funduszy inwestycyj nych Prosimy telefonować lub pisać wysłamy bezpłatnie FINANCIAL PLANNING REVIEW ANDRZEJ SLEDZ 194 Wilson Ave Suite G-8 TORONTO, Ont M5M 3A7 TEL 482-0175, d 624-5411</p>
<p>M-C DAIRY co.Ltd. PRODUCTS Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto Wyrabiamy kwasną śmietanę yogurt huslanke sery białe i topione ZĄDAJCIE NASZYCH WYROBÓW W SWOICH SKLEPACH Godziny otwarcia 7 00 do 4 00 212 Mavety St Tel 766-6711</p>	<p>BISTRO EUROPE Jedna z najlepszych małych restauracji w Toronto (wg gazet Toronto Sun) <ul style="list-style-type: none"> • Europejska atmosfera • Znakomite miejsce na spotkanie • Cos na ząb 2390 Bloor West Toronto, Ont M6S 1P5 TEL (416) 767-0848</p>	<p>THOMAS ALUMINUM PRODUCTS TEL Toronto 239-6476 po 6 wieczorem TANIO i z GWARANCJĄ wykonujemy aluminiowe obicia domów (siding) Thermal Windows rynny krycie dach ow (Shingle i płaskie dachy) oraz roboty elektryczne Metro Licence B1390</p>	<p>EUROPEAN MASTER PAINTING Polska firma malarska oferuje swoje usługi w zakresie malowania z zewnątrz i wewnątrz, tapetowania układania kafel kow oraz renowacji domów Gwarantujemy szybką obsługę i najwyższą jakość Przystępne ceny TEL Toronto (416) 259-7984 albo (416) 259-6034 128-139</p>	<p>ADWOKAT Kazimierz Bielski Q C NOTARIUSZ Załatwiamy <ul style="list-style-type: none"> • sprawy karne i rozwodowe • kupno i sprzedaż i hipoteki • spadkowe i testamenty 266 Roncesvalles Ave (obok Credit Union) Toronto, TEL (416) 533-6126 Biuro czynne codziennie od 10 rano do 6 wiecz</p>
<p>DOSKONAŁE WYROBY MIĘSNE I WĘDLINIARSKIE Sprzedaz detaliczna i hurtowa dostarczamy do sklepów Ceny konkurencyjne PACIFIC WHOLESALE MEATS LTD JUREK ZOCHNIAK STEVE PAKLOS 2986 DUNDAS ST W Toronto TEL 767-0000 Sprzedaz detaliczna tylko w czwartki piątki i soboty</p>	<p>ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER 2374 Bloor Str W Toronto TEL 769-4488 Zdjęcia i portrety na rozne okazje</p>	<p>jolanta interiors POLSKA FIRMA specjalizująca się w architekturze wnętrz udzieli Ci porady jak urządzać gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom Sprzedajemy nowoczesne zasłony okien ne tzw VERTICAL HORIZONTAL BLINDS po bardzo dogodnych cenach Szeroki asortyment prezentow na każdą okazję 2368 BLOOR Str W TORONTO ONT TEL 762 9638</p>	<p>FASHIONS Nowo otwarty polski sklep Posiada duży wybór pojedynczych fasonow Szyjemy na miarę i naprawiamy Ceny bardzo okazjyne 1544 Bloor St W (rog. Dundas i Bloor TEL 533-8881 od 119</p>	

MASZ DUŻĄ SZANSE
NIE CZEKAJ JUTRA, NAPISZ ZARAZ.

OFERUJEMY PRACĘ KAŻDEMU BEZ WYJĄTKU
 (TYLKO 25 OSÓB)

Zarobki od 40 - 60 tys. rocznie (to nie praca od drzwi do drzwi)
 Praca "PART-TIME" i "FULL-TIME", BEZPŁATNE SZKOLENIE.
 Firma international działająca w Kanadzie, USA, Australii i Angli.
 ODPOWIADAMY NA LISTY TYLKO Z WASZYMI TELEFONAMI
 PISZ PO INFORMACJĘ NA ADRES

Succ. JEAN TALON,
MONTREAL, P.Q. BOX 142